

VESTNÍK

**MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA**
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

December **2015**

časťka **2**

Obsah

Výnos Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 1/2015 z 11. mája 2015, ktorým sa vydáva zoznam výrobkov obranného priemyslu	3
Smernica č. 2/2015 Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky z 30. júna 2015 o vybavovaní a evidencii podnetov v zmysle zákona č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov.....	48
Preventívny akčný plán.....	53
Núdzový plán.....	78
Zoznam vydaných osvedčení na výstavbu energetického zariadenia v roku 2015.....	95

Content

Decree No. 1/2015 of the Ministry of Economy of the Slovak Republic dated of 11th May 2015 which issues the list of defence-related products.....	3
Directive no. 2/2015 of the Ministry of Economy of the Slovak Republic of 30 June 2015 on processing and registration incentives under the Law no. 307/2014 Collection of Laws about some measures regarding notifications of anti-social activities and on amendments to certain laws	48
Preventive Action Plan.....	53
Emergency Plan	78
List of issued authorisation for the construction of the energy facilities in 2015.....	95

V Ý N O S

Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky

č. 1/2015

z 11. mája 2015,

ktorým sa vydáva zoznam výrobkov obranného priemyslu

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky podľa § 43 písm. a) zákona č. 392/2011 Z. z. o obchodovaní s výrobkami obranného priemyslu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) ustanovuje:

§ 1

Zoznam výrobkov obranného priemyslu podľa § 3 zákona je uvedený v prílohe č. 1.

§ 2

Týmto výnosom sa preberajú právne záväzné akty Európskej únie uvedené v prílohe č. 2.

§ 3

Zrušuje sa výnos Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 1/2014 z 22. septembra 2014, ktorým sa vydáva zoznam výrobkov obranného priemyslu (oznámenie č. 271/2014 Z. z.).

§ 4

Tento výnos nadobúda účinnosť 15. mája 2015.

Peter Kažimír v. r.

podpredseda vlády a minister financií
Slovenskej republiky a dočasne spravujúci
veci ministra hospodárstva Slovenskej republiky

ZOZNAM VÝROBKOV OBRANNÉHO PRIEMYSLU

Poznámka 1: Pojmy v „úvodzovkách“ sú zadané pojmy. Pozri „Vymedzenie pojmov použitých v tomto zozname“, uvedené v prílohe k tomuto zoznamu.

Poznámka 2: V niektorých prípadoch sú chemické látky uvedené názvom a číslom CAS. Zoznam sa vzťahuje na chemické látky s rovnakým štruktúrnym vzorcom (vrátane hydrátov) bez ohľadu na názov alebo číslo CAS. Čísla CAS sú uvedené s cieľom pomôcť určiť konkrétnu chemickú látku alebo zmes bez ohľadu na nomenklatúru. Čísla CAS nemožno použiť ako jedinečné identifikátory, pretože niektoré formy uvedených chemických látok majú odlišné čísla CAS a zmesi obsahujúce uvedenú chemickú látku môžu mať tiež odlišné čísla.

VM 1 Zbrane s hladkým vývrtom hlavne s kalibrom menším ako 20 mm, iné zbrane a automatické zbrane kalibru 12,7 mm (kalibru 0,50 palca) alebo menej, ich príslušenstvo a špeciálne konštruované súčasti:

Poznámka: VM 1 sa nevzťahuje na:

- a. strelné zbrane špeciálne navrhnuté a skonštruované na cvičné strelivo a tie, ktoré nie sú schopné streľby ktorýmkoľvek strelivom uvedeným vo VM3;*
- b. strelné zbrane špeciálne navrhnuté a skonštruované na odpaľovanie uviazaných projektilov bez silnej výbušnej náložky alebo komunikačného spojenia, s dosahom najviac 500 m;*
- c. zbrane, ktoré nevyužívajú strelivo so stredovým zápalom a ktoré nemajú plne automatickú streľbu,*
- d. zbrane kategórie B, C a D podľa zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pokiaľ konečným užívateľom nie sú ozbrojené sily, ozbrojené bezpečnostné zbory, iné ozbrojené zbory a ktoré sa nepoužívajú pri zabezpečovaní obrany a bezpečnosti štátu.*

a. Pušky a kombinované zbrane, ručné strelné zbrane, guľomety, samopaly a salvové zbrane

Poznámka: VM 1 a. sa nevzťahuje na:

- a. pušky a kombinované zbrane vyrobené pred rokom 1938;*
- b. repliky a napodobneniny pušiek a kombinovaných zbraní podľa originálov, ktoré boli vyrobené pred rokom 1890;*
- c. ručné strelné zbrane, salvové zbrane a guľomety vyrobené pred rokom 1890 a ich repliky a napodobneniny.*
- d. pušky a ručné strelné zbrane špeciálne konštruované tak, aby vystreľovali inertný projektil pomocou stlačeného vzduchu alebo CO₂.*

b. Zbrane s hladkým vývrtom hlavne :

1. Zbrane s hladkým vývrtom hlavne špeciálne konštruované na vojenské účely;
2. Ostatné zbrane s hladkým vývrtom hlavne:
 - a. plne automatické;
 - b. poloautomatické alebo opakovacie (zbrane s pohyblivým predpažbím).

Poznámka: VM1.b.2. sa nevzťahuje na zbrane špeciálne konštruované tak, aby vystreľovali inertný projektil pomocou stlačeného vzduchu alebo CO₂

Poznámka: VM 1 b. sa nevzťahuje na:

- a. zbrane s hladkým vývrtom hlavne vyrobené pred rokom 1938;
- b. repliky a napodobneniny zbraní s hladkým vývrtom hlavne podľa originálov, ktoré boli vyrobené pred rokom 1890;
- c. zbrane s hladkým vývrtom hlavne, ktoré sa používajú na poľovné a športové účely. Tieto zbrane nesmú byť špeciálne konštruované na vojenské účely alebo pre plne automatickú strelbu;
- d. zbrane s hladkým vývrtom hlavne špeciálne skonštruované na tieto účely:
 1. zabíjanie domácich zvierat;
 2. podanie sedatív zvieratám;
 3. seizmické testovanie;
 4. vystreľovanie priemyselných projektílov; alebo
 5. zabránenie spustenia improvizovaných výbušných zariadení IED (disruptory).

Poznámka: Disruptory pozri VM 4 a položku 1A006 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

c. Zbrane používajúce beznábojnicové strelivo.

d. Odpojiteľné zásobníky nábojov, tlmiče hluku výstrelu, špeciálne podpery, zameriavače a tlmiče záblesku pre zbrane uvedené vo VM 1 a., VM 1 b. alebo VM 1 c.

Poznámka: VM 1 d. sa nevzťahuje na optické zameriavače zbraní s elektronickým spracovaním obrazu s deväťnásobným zväčšením alebo menším za predpokladu, že nie sú špeciálne navrhnuté alebo modifikované na vojenské použitie alebo nemajú zabudované zameriavacie kríže špeciálne navrhnuté a skonštruované pre vojenské použitie.

VM 2 Zbrane s hladkým vývrtom hlavne s kalibrom 20 mm alebo väčším, iné zbrane alebo výzbroj kalibru väčšieho ako 12,7 mm (kaliber 0,50 palca), vrhače a príslušenstvo ako nasleduje a špeciálne konštruované súčasti:

a. Delá, húfnice, kanóny, guľomety, mίνomety, protitankové zbrane, vrhače projektilov, vojenské plameňomety, pušky, bezzáklzové pušky, zbrane s hladkým vývrtom hlavne a prístroje na zníženie rozlišovacích znakov pre ne určené.

Poznámka 1: VM 2 a. zahŕňa injektory, meracie zariadenia, skladovacie nádrže a iné špeciálne konštruované súčasti pre používanie s kvapalnými patentnými nábojmi pre akékoľvek zariadenia uvedené vo VM 2a.

Poznámka 2: VM 2 a. sa nevzťahuje na tieto zbrane:

- a. Pušky, zbrane s hladkým vývrtom hlavne a kombinované zbrane vyrobené pred rokom 1938;*
- b. repliky a napodobeniny pušiek, zbraní s hladkým vývrtom hlavne a kombinovaných zbraní podľa originálov, ktoré boli vyrobené pred rokom 1890;*
- c. delá, húfnice, kanóny, guľomety a mίνomety vyrobené pred rokom 1890;*
- d. zbrane s hladkým vývrtom hlavne, ktoré sa používajú na poľovné a športové účely. Tieto zbrane nesmú byť špeciálne konštruované na vojenské účely alebo pre plne automatickú streľbu;*
- e. zbrane s hladkým vývrtom hlavne špeciálne skonštruované na tieto účely:*
 - 1. zabíjanie domácich zvierat;*
 - 2. podanie sedatív zvieratám;*
 - 3. seizmické testovanie;*
 - 4. vystreľovanie priemyselných projektilov; alebo*
 - 5. zabránenie spustenia improvizovaných výbušných zariadení IED (disruptory).*

Poznámka: Disruptory pozri VM 4 a položku 1A006 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

f. ručné vrhače projektilov/odpaľovacie zariadenia špeciálne navrhnuté a skonštruované na odpaľovanie uviazaných projektilov bez silnej výbušnej nálože alebo komunikačného spojenia, s dosahom najviac 500 m;

b. Dymové, plynové a pyrotechnické vrhače alebo generátory osobitne určené alebo modifikované na vojenské použitie;

Poznámka: VM 2 b. sa nevzťahuje na signálne pištole.

c. Zameriavacie zariadenia pre zbrane a držiaky pre tieto zariadenia, ktoré sú:

1. špeciálne navrhnuté na vojenské účely a zároveň
2. špeciálne navrhnuté pre zbrane uvedené vo VM 2.a.

d. Upevnenia a odpojiteľné zásobníky nábojov osobitne určené pre zbrane špecifikované vo VM 2 a.

VM 3 Munícia, zapaľovače a ich špeciálne konštruované súčasti:

a. Munícia pre zbrane uvedené vo VM 1, VM 2 alebo VM 12.

b. Zapaľovače špeciálne konštruované pre strelivo, uvedené vo VM 3 a.

Poznámka 1: Špeciálne konštruované súčasti uvedené vo VM 3 zahŕňajú:

- a. kovové alebo umelohmotné výrobky ako napríklad kovadlinky zápaliek, hlavice striel, nábojové pásy, rotačné pásky a kovové časti munície;*
- b. poistné a zabezpečovacie zariadenia, rozbušky, snímače a iniciačné zariadenia;*
- c. napájacie zdroje s vysokým jednorazovým prevádzkovým výstupom;*
- d. spáľiteľné nábojnice streliva;*
- e. submuníciu zahŕňajúcu bombičky, míny a terminálovo navádzané strely.*

Poznámka 2: VM 3 a. sa nevzťahuje na:

- a. nábojky a*
- b. cvičné náboje s prevrätanou prachovou komorou;*
- c. iné nábojky a cvičné náboje, ktoré neobsahujú zložky určené pre ostré náboje; alebo*
- d. špeciálne navrhnuté súčasti pre nábojky alebo cvičné náboje uvedené v tejto poznámke 2.a., b. alebo c.*

Poznámka 3: VM 3 a. sa nevzťahuje na náboje špeciálne konštruované na ktorýkoľvek z nasledujúcich účelov:

- a. signalizácia,*
- b. plašenie vtákov alebo*
- c. zapaľovanie plynovej žiary na ropných vrtoch.*

Poznámka 4: VM 3 a) sa nevzťahuje na muníciu, ktorej konečným užívateľom nie sú ozbrojené sily, ozbrojené bezpečnostné zbory, iné ozbrojené zbory a ktorá sa nepoužíva pri zabezpečovaní obrany a

bezpečnosti štátu s výnimkou munície podľa § 4 ods. 3 zákona č. 190/2003Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

VM 4 Bomby, torpéda, rakety, riadené strely, iné výbušné zariadenia a nálože, súvisiace zariadenia a príslušenstvo, ako aj ich špeciálne konštruované súčasti:

Dôležité upozornenie 1: V súvislosti s navádzacími a navigačnými zariadeniami pozri VM 11.

Dôležité upozornenie 2: V súvislosti s protiraketovými systémami lietadiel (AMPS) pozri VM 4 c.

a. Bomby, torpéda, granáty, dymové kanistre, rakety, míny, riadené strely, hĺbkové nálože, demolačné nálože, demolačné zariadenia, demolačné sady, „pyrotechnické“ zariadenia, zásobníky a simulátory (t.j. zariadenia simulujúce charakteristiky ktorejkoľvek z týchto položiek), osobitne konštruované na vojenské použitie.

Poznámka: VM 4 a. zahŕňa:

a. dymové granáty, ohňotvorné bomby, zápalné bomby a výbušné zariadenia;

b. trysky taktických raketových striel a predné časti strategicky návratných nosičov.

b. Zariadenia, ktoré majú všetky tieto vlastnosti:

1. špeciálne navrhnuté na vojenské účely a
2. špeciálne konštruované na činnosti súvisiace s:
 - a. položkami uvedenými vo VM 4 a) alebo
 - b. improvizovanými výbušnými zariadeniami (IED).

Technická poznámka:

Na účely VM 4b) bod 2. činnosti znamenajú manipuláciu, spúšťanie, ukladanie, riadenie, vybíjanie, detonáciu, aktiváciu, napájanie s jednorazovým prevádzkovým výstupom, odlákajúce, rušenie, odminovanie, detekciu, prerušenie alebo likvidáciu týchto položiek;

Poznámka 1: VM 4 b) zahŕňa:

a. mobilné plynové skvapalňovacie zariadenia schopné vyprodukovať 1 000 alebo viac kg plynu v kvapalnej forme za deň,

b. vzostupné elektrické vodiče vhodné pre odminovanie magnetických mín.

Poznámka 2: VM 4 b) sa nevzťahuje na príručné zariadenia a prístroje, limitované prevedením výhradne na detekciu výskytu kovových predmetov a neschopné rozlišovať medzi mínami a inými kovovými predmetmi.

c. Protiraketové systémy lietadiel (AMPS)

Poznámka 1: VM 4 c) sa nevzťahuje na AMPS, ktoré majú všetky tieto prvky:

- a. akékoľvek z týchto snímačov raketového varovania:
 - 1. pasívne snímače so špičkovou odozvou 100 – 400 nm; alebo*
 - 2. aktívne pulzné dopplerové snímače raketového varovania;**
- b. systémy zabezpečujúce protiopatrenia;*
- c. svetlice, ktoré vydávajú viditeľnú aj infračervenú stopu na odlákavie striel typu zem– vzduch a*
- d. inštalované na civilných lietadlách a ktoré majú tieto prvky
 - 1. AMPS funguje iba v špecifických „civilných lietadlách“, v ktorých sú inštalované špecifické AMPS a pre ktoré bol vydaný akýkoľvek z týchto dokladov:
 - a. civilné typové osvedčenie; alebo*
 - b. rovnocenný doklad, ktorý uznáva Medzinárodná organizácia civilného letectva;**
 - 2. AMPS požítavajú ochranu na zabránenie neoprávnenému prístupu do „softvéru“ a*
 - 3. AMPS obsahujú aktívny mechanizmus, ktorý prinúti systém, aby nefungoval, ak je odstránený z lietadla, v ktorom bol nainštalovaný.**

VM 5 Riadenie a kontrola palby a súvisiace výstražné a signalizačné zariadenia a systémy; testovacie a zoskupujúce zariadenia a prostriedky obrany, špeciálne konštruované na vojenské účely a ich špeciálne konštruované súčasti a príslušenstvo:

- a. Optické zameriavače zbraní, počítače pre bombardovanie, zameriavače strelných zbraní a riadiace systémy pre zbrane.**
- b. Systémy na zameranie, stanovenie, určenie vzdialenosti, sledovanie a stopovanie cieľ'a; zariadenia na detekciu, fúziu dát, rozpoznanie alebo identifikáciu; a zariadenia na integráciu senzorov.**
- c. Prostriedky obrany pre položky uvedené vo VM 5 a) alebo VM 5 b).**

Poznámka: Na účely VM 5 c) zahŕňajú prostriedky obrany detekčné zariadenia.

d. Zariadenia na skúšobnú prevádzku alebo ladenie, špeciálne konštruované pre položky, ktoré sú uvedené vo VM 5 a), VM 5 b) alebo VM 5c).

VM 6 Terénne pozemné vozidlá a ich súčasti:

Dôležité upozornenie: V súvislosti s navádzacími a navigačnými zariadeniami pozri VM 11.

a. Terénne vozidlá a ich súčasti, špeciálne konštruované alebo modifikované na vojenské účely.

Technická poznámka: Na účely VM 6 a) zahŕňa výraz terénne vozidlá aj prívesy.

b. Ostatné pozemné vozidlá a ich súčasti

1. Vozidlá, ktoré majú všetky tieto náležitosti:

- a. boli vyrobené alebo upravené pomocou vhodných materiálov alebo súčastí tak, aby zabezpečovali balistickú ochranu na úrovni III (NIJ 0108.01, september 1985, alebo porovnateľná národná norma) alebo lepšiu;
- b. majú prevodovku, ktorá umožňuje predný a zadný pohon súčasne, a to vrátane vozidiel, ktoré majú ďalšie kolesá pre účely nesenia nákladu, či už s pohonom alebo bez;
- c. celková hmotnosť vozidla je viac ako 4 500 kg; a
- d. boli navrhnuté a skonštruované alebo modifikované pre využitie v teréne.

2. Súčasti, ktoré splňajú tieto podmienky:

- a. sú osobitne navrhnuté pre vozidlá uvedené vo VM 6.b 1 a zároveň
- b. zabezpečujú balistickú ochranu na úrovni III (NIJ 0108.01, september 1985 alebo porovnateľná národná norma) alebo lepšiu.

Dôležité upozornenie: Pozri tiež VM 13 a.

Poznámka 1: VM 6 a. zahŕňa:

a. tanky a iné vojenské obrnené vozidlá a vojenské vozidlá vybavené lafetami pre zbrane alebo zariadeniami na kladenie mín alebo na odpálenie streľiva, ktoré sú uvedené vo VM 4;

b. pancierované vozidlá;

c. obojživelné vozidlá a vozidlá pre brodenie sa v hlbokkej vode;

d. vyslobodzovacie vozidlá a vozidlá na ťahanie alebo prepravu munície alebo zbraňových systémov a príslušné zariadenia určené na manipuláciu s nákladmi.

Poznámka 2: Modifikácia terénneho vozidla pre vojenské účely uvedená vo VM 6.a zahŕňa konštrukčné, elektrické alebo mechanické zmeny obsahujúce jednu alebo viacero súčastí osobitne konštruovaných na vojenské účely. Takéto súčasti zahŕňajú:

- a. plášte pneumatík, ktoré sú špeciálne konštruované ako nepriestrelné;
- b. pancierovú ochranu dôležitých častí (napr. palivové nádrže alebo kabíny vozidla);
- c. špeciálne výstuže alebo lafety na zbrane;
- d. zatemnenie osvetlenia.

Poznámka 3: VM 6 sa nevzťahuje na civilné vozidlá určené alebo modifikované pre prepravu peňazí a iných cenností.

Poznámka 4: VM 6 sa nevzťahuje na automobily, ktoré splňajú všetky tieto podmienky:

- a. boli vyrobené pred rokom 1946;
- b. neobsahujú položky uvedené v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ a položky vyrobené po roku 1945, s výnimkou kópií pôvodných dielov alebo príslušenstva vozidiel a
- c. ich súčasťou nie sú zbrane uvedené vo VM 1, VM 2 alebo VM 4, pokiaľ tieto zbrane nie sú nefunkčné a neschopné strelby.

VM 7 Chemické alebo biologické toxické látky, „látky na potlačanie nepokojov“, rádioaktívne látky, súvisiace zariadenia, súčasti a materiály:

a. Biologické látky alebo rádioaktívne materiály „prispôbené na použitie vo vojne“ na účely spôsobenia strát na životoch osôb alebo zvierat, poškodenia zariadení alebo poškodenia úrody alebo životného prostredia;

b. Bojové chemické látky (BCH) vrátane nasledujúcich:

1. Nervovoparalytické BCH látky:

- a. O-alkyl (rovnajúci sa C₁₀ alebo menší, vrátane cykloalkylu) alkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl) – fosfonofluoridáty, ako napríklad:

Sarin (GB): O-izopropyl metylfosfonofluoridát (CAS 107-44-8), a
Soman (GD): O-pinakolyl metylfosfonofluoridát (CAS 96-64-0),

- b. O-alkyl (rovnajúci sa C₁₀ alebo menší, vrátane cykloalkylu) N, N-dialkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl) fosforamidokyanidáty, ako napríklad:
Tabun (GA): O-etyl N, N-dimetylfosforamidokyanidát (CAS 77-81-6),
 - c. O-alkyl (H alebo rovnajúci sa C₁₀ alebo menší, vrátane cykloalkylu) S-2-dialkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl) aminoetyl alkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl) fosfonotioly a zodpovedajúce alkylované alebo protonizované soli, ako napríklad:
VX: O-etyl S-(2-diizopropylaminoetyl) metyl fosfonotioly (CAS 50782-69-9).
2. Pľuzgierotvorné BCH látky látky:
- a. sírne yperity, napríklad:
 1. 2-chlóretylchlórmetylsulfid (CAS 2625-76-5);
 2. Bis(2-chlóretyl) sulfid (CAS 505-60-2);
 3. Bis(2-chlóretyltio) metán (CAS 63869-13-6);
 4. 1,2-bis (2-chlóretyltio) etán (CAS 3563-36-8);
 5. 1,3-bis (2-chlóretyltio) –n-propán (CAS 63905-10-2);
 6. 1,4-bis (2-chlóretyltio) –n-bután (CAS 142868-93-7);
 7. 1,5-bis (2-chlóretyltio) –n-pentán (CAS 142868-94-8);
 8. Bis (2-chlóretyltiometyl) éter (CAS 63918-90-1);
 9. Bis (2-chlóretyltioetyl) éter (CAS 63918-89-8);
 - b. lewisity, ako napríklad:
 1. 2-chlórvinylidichlórazín (CAS 541-25-3),
 2. Tris (2-chlórvinyl) arzín (CAS 40334-70-1),
 3. Bis (2-chlórvinyl) chlórarzín (CAS 40334-69-8);
 - c. dusíkové yperity, ako napríklad:
 1. HN1: bis (2-chlóretyl) etylamín (CAS 538-07-8),
 2. HN2: bis (2-chlóretyl) metylamín (CAS 51-75-2),
 3. HN3: tris (2-chlóretyl) amín (CAS 555-77-1).
3. Zneschopňujúce BCH látky, ako napríklad
- a. 3-Chinuklidinyl benzilát (BZ) (CAS 6581-06-2).
4. Vojensky významné herbicídy – defolianty, ako napríklad:
- a. butyl 2-chlór-4-fluórfenoxyacetát (LNF),
 - b. 2,4,5-trichlórfenoxyoctová kyselina (CAS 93-76-5) zmiešaná s 2,4-dichlórfenoxy octovou kyselinou (CAS 94-75-7), (Agent Orange (CAS 39277-47-9)).

c. Binárne a kľúčové prekurzory BCH látok:

1. Alkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl) fosfonyldifluoridy, ako napríklad: DF Metylfosfonyldifluorid (CAS 676-99-3);
2. O-alkyl (H alebo rovnajúci sa alebo menší ako C₁₀, vrátane cykloalkylu), O-2-dialkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl)-aminoetyl alkyl (metyl, etyl, n-propyl alebo izopropyl) fosfony a zodpovedajúce alkylované alebo protonizované soli, ako napríklad:
QL: O-etyl-O-(2-di-izopropylaminoetyl) metylfosfonit (CAS 57856-11-8);
3. chlórarin: O-izopropyl metylfosfonochloridát (CAS 1445-76-7);
4. chlórroman: O-pinakolyl metylfosfonochloridát (CAS 7040-57-5).

d. „Látky na potlačanie nepokojov“, chemické látky tvoriace ich aktívne zložky a ich kombinácie, vrátane:

1. α -Brómbenzylkyanid (CA) (CAS 5798-79-8);
2. [(2-chlórfenyl) metylén] propándinitril,
(o-chlórbenzylidénmalonnitril) (CS) (CAS 2698-41-1);
3. 2-chlór-1-fenyletanón, fenylacetylchlorid (ω -chlóracetofenón) (CN)
(CAS 532-27-4);
4. dibenzo-(b,f)-1,4-oxazefín (CR) (CAS 257-07-8);
5. 10-chlór-5,10-dihydrofenarazín (chlorid fenarazínu), (adamsit) (DM)
(CAS 578-94-9);
6. N-Nonanoylmorfolín (MPA) (CAS 5299-64-9).

Poznámka 1: VM 7 d. sa nevzťahuje na „látky na potlačanie nepokojov“ samostatne balené na účely osobnej ochrany.

Poznámka 2: VM 7 d. sa nevzťahuje na chemické látky tvoriace aktívne zložky a ich kombinácie označené a balené na výrobu potravín alebo lekárske účely.

e. Zariadenia špeciálne navrhnuté alebo upravené na vojenské účely, určené alebo upravené na šírenie ktorýchkoľvek z týchto špeciálne určených súčastí:

1. materiály alebo látky uvedené vo VM 7 a., VM 7 b. alebo VM 7 d., alebo
2. BCH látky vyrobené z prekurzorov uvedených vo VM 7 c.

f. Ochranné a dekontaminačné vybavenie, špeciálne navrhnuté alebo modifikované na vojenské účely, súčasti a chemické zmesi:

1. vybavenie navrhnuté alebo modifikované na ochranu proti materiálom uvedeným vo VM 7 a, VM 7 b alebo VM 7 d a jeho špeciálne navrhnuté súčasti;
2. vybavenie navrhnuté alebo modifikované na dekontamináciu objektov kontaminovaných materiálmi uvedenými vo VM 7 a alebo VM 7 b a jeho špeciálne navrhnuté súčasti;
3. chemické zmesi špeciálne vyvinuté alebo namiešané na dekontamináciu predmetov (objektov) kontaminovaných materiálmi uvedenými vo VM 7 a) alebo VM 7 b).

Poznámka: VM 7 f. 1 zahrňa:

a. klimatizačné jednotky špeciálne navrhnuté alebo upravené na filtráciu vzduchu kontaminovaného rádioaktívnymi, biologickými alebo bojovými chemickými látkami;

b. ochranné odevy.

Dôležité upozornenie: V súvislosti s ochrannými maskami, ochranným a dekontaminačným vybavením pozri tiež položku 1A004 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

- g. Vybavenie špeciálne navrhnuté alebo modifikované na vojenské účely, na zisťovanie alebo identifikáciu materiálov uvedených vo VM 7 a, VM 7 b alebo VM 7 d a jeho špeciálne navrhnuté súčasti.**

Poznámka: VM 7 g sa nevzťahuje na osobné dozimetre na záznam dávky ožiarenia.

Dôležité upozornenie: Pozri tiež položku 1A004 na v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

- h. „Biopolyméry“ špeciálne navrhnuté alebo spracované na identifikáciu BCH látok uvedených vo VM 7 b a kultúry špecifických druhov buniek používaných na ich výrobu.**

- i. „Biokatalyzátory“ na dekontamináciu alebo zničenie BCH látok a ich biologické systémy:**

1. „biokatalyzátory“ špeciálne určené na dekontamináciu alebo zničenie BCH látok, uvedených vo VM 7 b, ktoré sú výsledkom priamej laboratórnej selekcie alebo genetickej manipulácie biologických systémov;

2. biologické systémy obsahujúce genetické informácie špecifické pre produkciu „biokatalyzátorov“ kontrolovaných VM 7 i. 1.:

a. „expresné vektory“;

- b. vírusy;
- c. bunkové kultúry.

Poznámka 1: VM 7 b a VM 7 d sa nevzťahujú na tieto látky:

- a. chlórkyán (CAS 506-77-4). Pozri položku 1C450 a.5 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009;
- b. kyanovodík (CAS 74-90-8);
- c. chlór (CAS 7782-50-5);
- d. karbonyl chlorid (fosgén) (CAS 75-44-5). Pozri položku 1 C450 a.4 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009
- e. difosgén (trichlórmetyl-chlórformiát) (CAS 503-38-8);
- f. Nepoužíva sa od roku 2004.
- g. xylýlbromid, orto: (CAS 89-92-9); meta:(CAS 620-13-3); para: (CAS 104-81-4);
- h. benzylbromid (CAS 100-39-0);
- i. benzyljodid (CAS 620-05-3);
- j. brómacetón (CAS 598-31-2);
- k. brómkyán (CAS 506-68-3);
- l. brómmetyletylketón (CAS 816-40-0);
- m. chlóracetón (CAS 78-95-5);
- n. etyljódacetát (CAS 623-48-3);
- o. jódacetón (CAS 3019-04-3);
- p. chlórpicrín (CAS 76-06-2). Pozri položku 1C450 a.7 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009.

Poznámka 2: Kultúry buniek a biologických systémov uvedené vo VM 7 h. a VM 7 i. 2 sú výlučné a tieto podpoložky sa nevzťahujú na bunky alebo biologické systémy na civilné účely ako napríklad poľnohospodárske, farmaceutické, lekárske, veterinárne, environmentálne účely, odpadové hospodárstvo alebo potravinársky priemysel.

VM 8 „Energetické materiály“ a súvisiace látky:

Dôležité upozornenie 1: Pozri aj položku 1C011 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

Dôležité upozornenie 2: Pre nálože a zariadenia pozri VM 4 a položku 1A008 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

Technické poznámky:

1. Na účely VM 8 predstavujú zmesi zoskupenia dve alebo viaceré látky s minimálne jednou látkou uvedenou v podpoložkách VM 8.

2. Akákoľvek látka uvedená v zozname podpoložiek VM 8 je predmetom tohto zoznamu

aj vtedy, ak sa používa v iných aplikáciách, ako je uvedené (napríklad TAGN sa prevažne používa ako výbušnina, ale môže byť používané aj ako palivo alebo oxidačné činidlo).

3. Na účely VM8 je veľkosť častíc stredná hodnota priemeru častíc vyvodená z hmotnosti alebo objemu. Pri odbere vzoriek a určovaní veľkosti častíc sa budú používať medzinárodné alebo s nimi rovnocenné vnútroštátne normy.

a. „Výbušniny“ a ich zmesi:

1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroxán alebo 7-amino-4,6-dinitrobenzofurazán-1-oxid) (CAS 97096-78-1);
2. BNCP (cis-bis (5-nitrotetraazolato) tetra amín-kobalt (III) perchlorát) (CAS 117412-28-9);
3. CL-14 (diamino dinitrobenzofuroxán alebo 5,7-diamino-4,6-dinitrobenzofurazán -1-oxid)(CAS 117907-74-1);
4. CL-20 (HNIW alebo hexanitrohexaazaisowurtzitan) (CAS 135285-90-4); chlatráty z CL-20 (pozri tiež VM 8 g.3 a g. 4., ktoré uvádzajú ich „prekursor“);
5. CP (2-(5-kyanotetrazolato) penta amín-kobalt (III) perchlorát) (CAS 70247-32-4);
6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetylén, FOX7) (CAS 145250-81-3);
7. DATB (diaminotrinitrobenzén) (CAS 1630-08-6);
8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazín);
9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropyrazín-1-oxid, PZO) (CAS 194486-77-6);
10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-hexanitrobifenyl alebo dipikramid) (CAS 17215-44-0);
11. DNGU (DINGU alebo dinitroglykoluril) (CAS 55510-04-8);
12. furazány:
 - a. DAAOF (diaminoazoxyfurazán);
 - b. DAAzF (diaminoazofurazán) (CAS 78644-90-3);
13. HMX a deriváty (pozri tiež VM 8 g. 5, ktorý uvádza jeho „prekursor“):
 - a. HMX (Cyklotetrametyléntetranitramín, oktahydro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazín,1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetraza-cyklooktán, oktogén) (CAS 2691-41-0);
 - b. difluóroaminované analógové HMX;
 - c. K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraazabicyklo [3,3,0]-oktanón-3, tetranitrosemiglykoluril alebo keto-bicyklické HMX) (CAS 130256-72-3);
14. HNAD (hexanitroadamantán) (CAS 143850-71-9);
15. HNS (hexanitrostilbén) (CAS 20062-22-0);
16. imidazoly:
 - a. BNNII (Oktahydro-2,5-bis(nitroimino) imidazo [4,5-d]imidazol);

- b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
 - c. FDIA (1-fluór-2,4-dinitroimidazol);
 - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);
 - e. PTIA (1-pikryl-2,4,5-trinitroimidazol);
17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometylén hydrazín);
18. NTO (ONTA alebo 3-nitro-1,2,4-triazol-5-ón) (CAS 932-64-9);
19. polynitrokubány s viac ako štyrmi nitro skupinami;
20. PYX (2,6-bis(pikrylamino)-3,5-dinitropyridín) (CAS 38082-89-2);
21. RDX a deriváty:
- a. RDX (cyklotrimetyléntrinitramín, cyklonit, T4, hexahydro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazín, 1,3,5-trinitro-1,3,5-triazo-cyklohexán, hexogén) (CAS 121-82-4);
 - b. Keto-RDX (K-6 alebo 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazacyclohexanón) (CAS 115029-35-1);
22. TAGN (triaminoguanidínnitrát) (CAS 4000-16-2);
23. TATB (triaminotrinitrobenzén) (CAS 3058-38-6) (pozri tiež VM 8 g. 7, ktorý uvádza jeho prekurzory);
24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis(difluóramín) oktahydro-1,5-dinitro-1,5-diazocín);
25. Tetrazoly:
- a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
 - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
26. tetryl (trinitrofenylmetylnitroamín) (CAS 479-45-8);
27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadekalín) (CAS 135877-16-6) (pozri tiež VM 8 g. 6, ktorý uvádza jeho „prekurzory“);
28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetidín) (CAS 97645-24-4) (pozri tiež VM 8 g. 2, ktorý uvádza jeho „prekurzory“);
29. TNGU (SORGUYL alebo tetranitroglykoluril) (CAS 55510-03-7);
30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-pyridazino[4,5-d]pyridazín) (CAS 229176-04-9);
31. Triazíny:
- a. DNAM (2-oxy-4,6-dinitroamino-s-triazín) (CAS 19899-80-0);
 - b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-hexahydro-1,3,5-triazín) (CAS 130400-13-4);
32. Triazoly:
- a. 5-azido-2-nitrotriazol;
 - b. ADHTDN (4-amino-3,5-dihydrazino-1,2,4-triazol dinitramid) (CAS 1614-08-0);
 - c. ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
 - d. BDNTA (bis-dinitrotriazolmín);

- e. DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
 - f. DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
 - g. od roku 2010 sa nepoužíva;
 - h. NTDNT (1-N-(2-nitrotriazol) 3,5-dinitrotriazol);
 - i. PDNT (1-pikryl-3,5-dinitrotriazol);
 - j. TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. výbušniny neuvedené inde vo VM 8 a, ktoré majú niektorú z týchto vlastností:
- a. detonačná rýchlosť presahujúca 8 700 m/s pri maximálnej hustote alebo
 - b. detonačný tlak presahujúci 34 GPa (340 kbar);
34. Nepoužíva sa od roku 2013
35. DNAN (2,4-dinitroanizol) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-Dinitro-2,6,8,12-tetraoxa-4,10-diazaisowurtzitán)
37. GUDN (Guanylurea dinitramid) FOX-12 (CAS 217464-38-5)
38. Tieto tetrazíny:
- a. BTAT (Bis(2,2,2-trinitroetyl)-3,6-diaminotetrazín);
 - b. LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazín-1,4,dioxid);
39. Energetické ionizované materiály s teplotou topenia medzi 343 K (70 °C) a 373 K (100 °C) a s detonačnou rýchlosťou presahujúcou 6 800 m/s alebo detonačným tlakom presahujúcim 18 GPa (180 kbar);

b. „Propelenty“ (palivo do raketových motorov):

1. akýkoľvek tuhý „propelent“ triedy 1.1 s teoretickým špecifickým impulzom (za štandardných podmienok) viac ako
 - a. 240 sekúnd pre nekovové, neháloženizované propelenty
 - b. 250 sekúnd pre nekovové, háloženizované propelenty, alebo
 - c. 260 sekúnd pre metalizované propelenty.
2. Nepoužíva sa od roku 2013;
3. „propelenty“ so silovou konštantou väčšou ako 1 200 kJ/kg;
4. „propelenty“, ktoré sú schopné lineárne udržiavať ustálené horenie s rýchlosťou vyššou ako 38 mm/s za štandardných podmienok (merané vo forme blokovaného samostatného vlákna) o hodnote 6,89 MPa (68,9 bar) tlaku a 294 K (21 °C);
5. „propelenty“ s modifikovanou dvojitou bázou elastoméru (EMCDB) s rozpínavosťou pri maximálnom namáhaní vyššou ako 5 % pri teplote 233 K (–40 °C);
6. akékoľvek „propelenty“, ktoré obsahujú látky uvedené vo VM 8 a.;
7. „propelenty“ neuvedené inde v zozname vojenského materiálu EÚ osobitne navrhnuté na vojenské použitie;

c. „Pyrotechnické látky“, palivá a súvisiace látky a ich zmesi:

1. palivá do leteckých motorov špeciálne namiešané na vojenské účely;

Poznámka: Palivá leteckých motorov, ktoré sú kontrolované VM 8 c.1, sú hotovými výrobkami, a nie ich zložkami.

2. alán (hydrid hliníka) (CAS 7784-21-6);
3. karborány; dekaborán (CAS 17702-41-9); pentaborány (CAS 19624-22-7 a 18433-84-6) a ich deriváty;
4. hydrazín a deriváty (pozri aj VM 8 d. 8. a d. 9 pre oxidujúce deriváty hydrazínu):
 - a. hydrazín (CAS 302-01-2) v koncentráciách 70 % alebo vyšších;
 - b. monometyl hydrazín (CAS 60-34-4);
 - c. symetrický dimetyl hydrazín (CAS 540-73-8);
 - d. nesymetrický dimetyl hydrazín (CAS 57-14-7);

Poznámka: VM 8 c. 4.a sa nevzťahuje na „zmesi“ hydrazínu, ktoré sú špeciálne namiešané pre riadenie procesov korózie.

5. kovové palivá, palivové alebo „pyrotechnické“ zmesi vo forme sférických, atomizovaných, sféroidných, vločkových alebo drvených častíc, vyrobené z materiálu pozostávajúceho z 99 % alebo viac akejkoľvek z týchto zložiek:
 - a. kovy a ich zmesi:
 1. berýlium (CAS 7440-41-7) v časticiach s veľkosťou menšou ako 60 µm, alebo
 2. železný prášok (CAS 7439-89-6) s časticami s veľkosťou 3 µm alebo menšou vytvorený redukciou oxidu železa vodíkom;
 - b. zmesi, ktoré obsahujú akékoľvek z týchto zložiek:
 1. zirkónium (CAS 7440-67-7), horčík (CAS 7439-95-4) alebo ich zlúčeniny s veľkosťou častíc menšou ako 60 µm; alebo
 2. palivá z bóru (CAS 7440-42-8) alebo karbidu tetrabóru (CAS 12069-32-8) s čistotou 85 % alebo vyššou a veľkosťou častíc menšou ako 60 µm;

Poznámka 1: VM 8 c.5 sa vzťahuje na výbušniny a palivá bez ohľadu na to, či kovy alebo zliatiny sú zapuzdrené do hliníka, horčíka, zirkónia alebo berýlia.

Poznámka 2: VM 8 c.5.b. sa vzťahuje iba na kovové palivá vo forme častíc, ak sa zmiešavajú s inými látkami na účely vytvorenia zmesi špeciálne namiešanej na vojenské účely, ako sú napr. suspenzie pohonných látok, tuhé pohonné látky alebo pyrotechnické zmesi.

Poznámka 3: VM 8 c.5.b.2 sa nevzťahuje na bór a karbid tetrabóru obohatený

o bór-10 (20% alebo viac celkového obsahu bóru-10).

6. vojenské materiály obsahujúce zahusťovacie prísady pre uhl'ovodíkové palivá špeciálne namiešané na používanie v plameňometoch alebo zápalnej munícii, ako napríklad kovové stearáty [napr. oktal (CAS 637-12-7)] alebo palmitáty;
7. chloristany, chlorečnany a chrómany zmiešané s práškovým kovom alebo s inými zložkami vysokoenergetických palív;
8. sférický alebo sféroidný hliníkový prášok (CAS 7429-90-5) s veľkosťou častíc 60 μm alebo menšou, vyrobený z materiálu s obsahom hliníka 99 % alebo väčším;
9. subhydrid titánu (TiH_n) stechiometrickej ekvivalencie $n = 0,65-1,68$.
10. tekuté palivá s vysokým energetickým obsahom nešpecifikované vo VM8.c.1. a to tieto:
 - a. zmiešané palivá, ktoré pozostávajú z tuhých aj kvapalných palív, ako napríklad bórová suspenzia, s energetickým obsahom na jednotku hmotnosti najmenej $40 \times 10^6 \text{ J/kg}$;
 - b. iné palivá a palivové prísady s vysokým energetickým obsahom (napr. kubán, ionizované roztoky, JP-7, JP-10) s objemovým energetickým obsahom najmenej $37,5 \times 10^9 \text{ J/m}^3$ nameraným pri teplote $20 \text{ }^\circ\text{C}$ a tlaku jednej atmosféry (101,325 Pa);

Poznámka VM8.c.10.b. sa nevzťahuje na JP-4, JP-8, fosílné rafinované palivá alebo biopalivá alebo palivá pre motory osvedčené na používanie v oblasti civilného letectva.

11. „Pyrotechnické“ a samozápalné materiály:

- a. „Pyrotechnické“ alebo samozápalné materiály, ktorých zloženie bolo špecificky upravené tak, aby posilnilo produkciu vyžarovanej energie vo všetkých pásmach infračerveného spektra alebo umožnilo kontrolu takejto produkcie;
- b. zmesi horčika, polytetrafluoroetylénu (PTFE) a kopolyméru vinylidén difluorid-hexafluoropropylénu (napr. MTV);

12. Palivové zmesi, „pyrotechnické“ zmesi alebo „energetické materiály“, nešpecifikované inde v časti VM8, ktoré obsahujú všetky tieto položky:

- a. Viac ako 0,5% častíc ktoréhokoľvek z týchto prvkov:
 1. hliník;
 2. berylium;
 3. bór;
 4. zirkónium;
 5. horčík; alebo
 6. titán;
- b. častice uvedené v časti VM8.c.12.a. menšie ako 200 nm v ktoromkoľvek rozmere; a

c. Častice uvedené v časti VM8.c.12.a., ktoré obsahujú 60 % a viac kovu.

d. Oxidačné činidlá a ich zmesi:

1. ADN (dinitroamid amoniaku alebo SR 12) (CAS 140456-78-6);
2. AP (chloristan amónny) (CAS 7790-98-9);
3. zlúčeniny zložené z fluóru a ktorejkoľvek z nasledujúcich látok:
 - a. iné halogény,
 - b. kyslík alebo
 - c. dusík;

Poznámka 1: VM 8 d.3 sa nevzťahuje na fluorid chloritý (CAS 7790-91-2).

Poznámka 2: VM 8 d.3 sa nevzťahuje na fluorid dusitý (CAS 7783-54-2) v plynnom skupenstve.

4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidín) (CAS 78246-06-7);
5. HAN (dusičnan hydroxylamónny) (CAS 13465-08-2);
6. HAP (chloristan hydroxylamónny) (CAS 15588-62-2);
7. HNF (hydrazinium nitroformiát) (CAS 20773-28-8);
8. nitrát hydrazínu (CAS 37836-27-4);
9. chloristan hydrazínu (CAS 27978-54-7);
10. kvapalné oxidačné činidlá obsiahnuté v alebo obsahujúce inhibovanú kyselinu dusičnú s červeným dymom (IRFNA) (CAS 8007-58-7).

Poznámka: VM 8 d.10 sa nevzťahuje na neinhibovanú kyselinu dusičnú s červeným dymom.

e. Spojovacie látky, zmäkčovadlá, monoméry a polyméry:

1. AMMO (azidometylmetyloketán a jeho polyméry) (CAS 90683-29-7) (pozri tiež VM 8 g. 1, ktorý uvádza jeho prekurzory);
2. BAMO (bisazidometyloketán a jeho polyméry) (CAS 17607-20-4) (pozri tiež VM 8 g.1, ktorý uvádza jeho prekurzory);
3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropyl)acetál) (CAS 5108-69-0);
4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropyl)formál) (CAS 5917-61-3);
5. BTTN (butántrioltrinitrát) (CAS 6659-60-5) (pozri tiež VM 8 g. 8, ktorý uvádza jeho prekurzory);
6. energetické monoméry, zmäkčovadlá alebo polyméry špeciálne namiešané na vojenské účely, ktoré obsahujú ktorúkoľvek z týchto skupín:
 - a. nitroskupiny;
 - b. azidoskupiny;
 - c. nitrátové skupiny;
 - d. nitrázové skupiny; alebo
 - e. difluóraminoskupiny;

7. FAMA0 (3-difluóraminometyl-3-azidometyl oxetán) a jeho polyméry,
8. FEFO (bis-(2-fluór-2,2-dinitroetyl) formál) (CAS 17003-79-1),
9. FPF-1 (poly-2,2,3,3,4,4-hexafluórpentán-1,5-diol formál) (CAS 376-90-9),
10. FPF-3 (poly-2,4,4,5,5,6,6-heptafluór-2-tri-fluórmetyl-3-oxaheptán-1,7-diol formál),
11. GAP (glycidylazid polymér) (CAS 143178-24-9) a jeho deriváty,
12. HTPB (polybutadién ukončený hydroxylovou skupinou) s funkčnosťou hydroxylovej skupiny rovnajúcou sa alebo vyššou ako 2,2 a nižšou alebo rovnajúcou sa 2,4 a hydroxylovej hodnoty nižšej ako 0,77 meq/g, a s viskozitou pri teplote 30 °C menšou ako 47 poise (CAS 69102-90-5),
13. poly (epichlórhydrín) s funkčnosťou alkoholovej skupiny s molekulovou hmotnosťou menšou ako 10 000:
 - a. poly(epichlórhydríndiol);
 - b. poly(epichlórhydríntriol);
14. NENA (nitrátoetylnitramínové zlúčeniny) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 a 85954-06-9),
15. PGN (poly-GLYN, polyglycidylnitrát alebo poly (nitratometyl oxirán) (CAS 27814-48-8),
16. Poly-NIMMO (polynitrátometylmetyloxetán) alebo poly-NMMO (poly[3-nitrátometyl-3-metyloxetán]) (CAS 84051-81-0),
17. polynitroortokarbonáty;
18. TVOPA (1,2,3-tris[1,2-bis(difluóramino)etoxy] propán alebo tris vinoxyl propán adukt) (CAS 53159-39-0).
19. 4,5 diazidometyl-2-metyl-1,2,3-triazol (izo-DAMTR);
20. PNO (Poly(3-nitrato oxetán));

f. „Prísady“:

1. zásaditý salicylát medi (CAS 62320-94-9);
2. BHEGA (bis-(2-hydroxyetyl) glykolamid) (CAS 17409-41-5);
3. BNO (butadiénitriloxid) ;
4. deriváty ferocénu:
 - a. butacén (CAS 125856-62-4);
 - b. katocén (2,2-bis-etylferocenyl propán) (CAS 37206-42-1);
 - c. ferocén karboxylovej kyseliny a estery ferocén karboxylových kyselín;
 - d. n-butyl-ferocén (CAS 31904-29-7);
 - e. iné adukované polymérové deriváty ferocénu, ktoré nie sú špecifikované inde v časti VM8.f.4;
 - f. Etyl ferocén (CAS 1273-89-8);
 - g. Propyl ferocén;
 - h. Pentyl ferocén (CAS 1274-00-6);
 - i. Dicyklopentyl ferocén;
 - j. Dicyklohexyl ferocén;
 - k. Dietyl ferocén (CAS 1273-97-8);
 - l. Dipropyl ferocén;
 - m. Dibutyl ferocén (CAS 1274-08-4);

- n. Dihexyl ferocén (CAS 93894-59-8);
 - o. Acetyl ferocén (CAS 1271-55-2)/1,1'-diacetyl ferocén (CAS 1273-94-5);
5. beta-resorcylát olova (CAS 20936-32-7);
 6. citrát olova (CAS 14450-60-3);
 7. olovnato-med'naté cheláty beta-resorcylátu alebo salicylátov (CAS 68411-07-4);
 8. maleát olova (CAS 19136-34-6);
 9. salicylát olova (CAS 15748-73-9);
 10. stannát olova (CAS 12036-31-6);
 11. MAPO (tris-1-(2-metyl)aziridiny fosfín oxid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metyl aziridiny) 2-(2-hydroxypropánoxy) propylamino fosfín oxid); a iné deriváty MAPO;
 12. metyl BAPO (bis(2-metyl aziridiny) metylamino fosfín oxid) (CAS 85068-72-0);
 13. N-metyl-p-nitroanilín (CAS 100-15-2);
 14. 3-Nitrazo-1,5-pentán diizokyanát (CAS 7406-61-9);
 15. organokovové spojovacie látky:
 - a. titaničitán neopentyl[diallyl]oxy, tri[dioktyl] fosfát (CAS 103850-22-2), známy aj ako titán IV, 2,2[bis 2-propenolát-metyl, butanolát, tris (dioktyl) fosfát] (CAS 110438-25-0), alebo LICA 12 (CAS 103850-22-2);
 - b. titán IV, [(2-propenolát-1) metyl, n-propanolátmetyl] butanolát-1, tris[dioktyl] pyrofosfát alebo KR3538; titán IV, [(2-propenolát-1) metyl, n-propanolátmetyl] butanolát-1, tris(dioktyl)fosfát;
 16. polykyanodifluóraminoetylénoxid;
 17. tieto spojovacie látky:
 - a. 1,1R,1S-trimesoyl-tris (2-etylaziridín) (HX-868, BITA)(CAS 7722-73-8);
 - b. Polyfunkčné aziridínové amidy s izoftalátovým, trimesickým, izokyanurickým alebo trimetyladipickým hlavným reťazcom a 2-metylovou alebo 2-etylovou aziridínovou skupinou;
- Poznámka: Položka VM.8.f.17.b. zahŕňa:
- a. 1,1H-Izofaloyl-bis(2-metylaziridín)(HX-752) (CAS 7652-64-4);
 - b. 2,4,6-tris(2-etyl-1-aziridiny)-1,3,5-triazín (HX-874) (CAS 18924-91-9);
 - c. 1,1'-trimetyladipoyl-bis(2-etylaziridín) (HX-877) (CAS 71463-62-2).
18. propylénimín (2-metylaziridín) (CAS 75-55-8);
 19. práškový oxid železitý (Fe₂O₃) (CAS 1317-60-8) so špecifickým povrchom viac ako 250 m²/g a s priemernou veľkosťou častíc 3,0 nm alebo menšou;
 20. TEPAN (tetraetylénpentaamínakrylonitril) (CAS 68412-45-3), kvanoetylované polyamíny a ich soli;
 21. TEPANOL (tetraetylénpentaamínakrylonitrilglycidol) (CAS 68412-46-4), kvanoetylované polyamíny adukované s glycidolom a ich soli;
 22. TPB (trifenyl bizmut) (CAS 603-33-8).
 23. TEPB (Tris(etoxyfeny)l)bizmut (CAS 90591-48-3).

g. „Prekurzory“:

Dôležité upozornenie: Vo VM 8 g. sa odkazuje na uvedené energetické materiály vyrobené

z týchto látok.

1. BCMO (bischlórmetyloketán) (CAS 142173-26-0) (pozri aj VM 8 e.1 a e.2),
2. soľ dinitroazetidín-t-butylu (CAS 125735-38-8) (pozri aj VM 8 a. 28),
3. Deriváty hexaazaisowurtzitanu vrátane HBIW (hexabenzylhexaazaizowurtzitan) (CAS 124782-15-6) (pozri tiež VM 8.a.4) a TAIW (tetraacetyldibenzylhexaazaizowurtzitan) (CAS 182763-60-6) (pozri tiež VM 8.a.4);
4. Nepoužíva sa od roku 2013
5. TAT (1,3,5,7 tetraacetyl-1,3,5,7-tetraaza cyklo-oktán) (CAS 41378-98-7) (pozri aj VM 8 a. 13),
6. 1,4,5,8-tetraazadekalín (CAS 5409-42-7) (pozri aj VM 8 a. 27),
7. 1,3,5-trichlórbenzén (CAS 108-70-3) (pozri aj VM 8 a. 23),
8. 1,2,4-trihydroxybután (1,2,4-butántriol), (CAS 3068-00-6) (pozri aj VM 8 e. 5)
9. DADN (1,5-diacetyl-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraaza-cyklooktán) (pozri tiež VM8.a.13.).

Poznámka 1: VM 8 sa nevzťahuje na nasledujúce látky, pokiaľ nie sú zlučené alebo zmiešané s energetickým materiálom uvedeným vo VM 8 a. alebo s práškovými kovmi uvedenými vo VM 8 c.:

- a. pikrát amónny (CAS 131-74-8);
- b. čierny pušný prach;
- c. hexanitrodifenylamín (CAS 131-73-7);
- d. difluóramín (CAS 10405-27-3);
- e. nitrátový škrob (CAS 9056-38-6);
- f. dusičnan draselný (CAS 7757-79-1);
- g. tetranitronaftalén;
- h. trinitroanizol;
- i. trinitronaftalén;
- j. trinitroxylén;
- k. N-pyrolidinón; 1-metyl-2-pyrolidinón (CAS 872-50-4);
- l. dioktylmaleát (CAS 142-16-5);
- m. etylhexylakrylát (CAS 103-11-7);
- n. trietylhlínik (TEA) (CAS 97-93-8), trimetylhlínik (TMA) (CAS 75-24-1) a iné pyroforické alkyly kovov a aryly lítia, sodíka a horčíka, zinku alebo bóru;
- o. nitrocelulóza (CAS 9004-70-0);
- p. nitroglycerín (alebo glyceroltrinitrát, trinitroglycerín) (NG) (CAS 55-63-0);
- q. 2,4,6-trinitrotoluén (TNT) (CAS 118-96-7);
- r. etyléndiamíndinitrát (EDDN) (CAS 20829-66-7);
- s. pentaerytritoltrinitrát (PETN) (CAS 78-11-5);
- t. azid olova (CAS 13424-46-9), normálny styfnát olova (CAS 15245-44-0) a zásaditý styfnát olova (CAS 12403-82-6), výbušné pušné prachy alebo zlučeniny pušných prachov obsahujúce azidy alebo azidové komplexy;
- u. trietylenglykoldinitrát (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- v. 2,4,6-trinitrorezorcinol (styfnová kyselina) (CAS 82-71-3);
- w. dietyldifenyl močovina (CAS 85-98-3); dimetyldifenyl močovina (CAS 611-92-7), metyletyldifenyl močovina [centrality];
- x. N,N-difenylmočovina (nesymetrická difenylmočovina) (CAS 603-54-3);
- y. metyl-N,N-difenylmočovina (metyl nesymetrická difenylmočovina) (CAS 13114-72-2);
- z. etyl-N,N-difenylmočovina (etyl nesymetrická difenylmočovina) (CAS 64544-71-4);
- aa. 2-Nitrodifenylamín (2-NDPA) (CAS 119-75-5);

- bb. 4-Nitrodifenylamín (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
- cc. 2,2-dinitropropanol (CAS 918-52-5);
- dd. nitroguanidín (CAS 556-88-7) (pozri položku IC011.d v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009.

Poznámka 2: VM 8 sa nevzťahuje na chloristan amónny (VM 8 d.2.), na NTO (VM 8 a.18) a katocén (VM8.f.4.b) a látky, ktoré súčasne spĺňajú všetky tieto podmienky

- a. špeciálne upravené a namiešané na civilné použitie v zariadeniach na výrobu plynu,
- b. ide o zlúčeninu alebo zmes s neaktívnymi termosetovými spojovacími látkami alebo zmäkčovadlami a jej hmotnosť je nižšia ako 250 g;
- c. maximálne množstvo chloristanu amónneho (VM 8 d.2) nepresahuje 80% hmotnosti aktívneho materiálu;
- d. obsahujú najviac 4 g NTO (VM 8 a.18) a
- e. obsahujú najviac 1 g katocénu (VM8.f.4.b)

VM 9 Vojenské plavidlá (hladinové alebo podvodné), špeciálne námorné zariadenia, príslušenstvo, súčasti a iné hladinové plavidlá:

Dôležité upozornenie: V súvislosti s navádzacími a navigačnými zariadeniami pozri VM 11.

a. Plavidlá a súčasti:

1. Plavidlá (hladinové alebo podvodné) špeciálne navrhnuté a skonštruované alebo modifikované na vojenské účely, bez ohľadu na aktuálny stav opravy alebo prevádzkové podmienky, a obsahujúce alebo neobsahujúce nosné zbraňové systémy alebo opancierovanie, trupy lodí alebo ich časti pre takéto plavidlá a súčasti špeciálne navrhnuté na vojenské účely,
2. Iné hladinové plavidlá ako plavidlá uvedené vo VM 9 a.1, ktoré majú na plavidlá pripevnené alebo do nich zabudované:
 - a. automatické zbrane kalibru 12,7 mm alebo viac uvedené vo VM 1 alebo zbrane uvedené vo VM 2, VM 4, VM 12 alebo VM 19 alebo osadenia či montážne miesta pre tieto zbrane.

Technická poznámka:

„Osadenie“ sa vzťahuje na uchytenie zbrane alebo zosilnenie konštrukcie na účely inštalácie zbraní.

- b. systémy riadenia paľby uvedené vo VM 5
- c. s obidvoma týmito vlastnosťami:
 1. chemická, biologická, rádiologická a jadrová ochrana (CBRN) a
 2. „zvlhčovací alebo omývací dekontaminačný systém“ určený na dekontaminačné účely, alebo

Technické poznámky:

1. CBRN ochrana je uzavretý vnútorný priestor s funkciami, ako je napr. ochrana proti pretlaku, izolácia ventilačných systémov, obmedzený počet vetracích otvorov s filtrami CBRN a obmedzený počet vchodov pre posádku so vzduchovými uzávermi.

2. „Zvlhčovací alebo omývací dekontaminačný systém“ je systém ostrekovania morskou vodou, ktorý dokáže súčasne zvlhčovať vonkajšiu konštrukciu a paluby plavidla.

d. aktívne obranné zbraňové systémy uvedené vo VM 4b., VM 5c. alebo VM 11a. ktoré majú ktorúkoľvek z týchto charakteristík:

1. ochrana CBRN (chemická, biologická, rádiologická a jadrová ochrana);
2. trup plavidla a vrchná konštrukcia špeciálne navrhnutá na zníženie profilu detekovateľného radarom;
3. zariadenia na zníženie tepelného rozlíšenia (napr. systém chladenia výfukových plynov), okrem zariadení špeciálne navrhnutých na zvýšenie celkovej účinnosti energetickej centrály alebo zníženie vplyvu na životné prostredie; alebo
4. demagnetizačný systém navrhnutý na zníženie magnetických rozlišovacích znakov celého plavidla;

b. Motory a pohonné systémy špeciálne konštruované a navrhnuté na vojenské účely a ich súčasti špeciálne konštruované na vojenské účely:

1. Dieselové motory špeciálne navrhnuté a skonštruované pre ponorky so všetkými týmito charakteristikami:
 - a. energetický výkon 1,12 MW (1 500 koní) alebo väčší a
 - b. rýchlosť otáčok 700 rpm (ot/min) alebo väčšia.
2. Elektrické motory špeciálne navrhnuté a skonštruované pre ponorky, ktoré majú všetky tieto charakteristiky:
 - a. energetický výkon väčší ako 0,75 MW (1 000 koní);
 - b. rýchly spätný chod;
 - c. chladenie kvapalinou a
 - d. úplne uzatvorené.
3. Nnemagnetické dieselové motory, ktoré majú všetky tieto charakteristiky:
 - a. energetický výkon 37,3 MW (50 000 koní) alebo väčší a
 - b. nemagnetický obsah presahujúci 75 % z celkovej hmotnosti;
4. Pohon nezávislý na vzduchu (AIP), špeciálne navrhnutý pre ponorky.

Technická poznámka:

Pohon nezávislý na vzduchu (AIP) umožňuje pohonnému systému ponorených ponoriek fungovať bez prísunu atmosférického kyslíka dlhšie, ako by to inak umožnili batérie. Na účely VM 9 b.4 pohony nezávislé na vzduchu (AIP) nezahŕňajú pohonné systémy využívajúce jadrovú energiu.

- c. **Snímacie zariadenia používané pod vodou, špeciálne navrhnuté a skonštruované na vojenské účely a ich ovládanie a súčasti špeciálne navrhnuté a skonštruované na vojenské účely.**
- d. **Protiponorkové a protitorpédové ochranné siete špeciálne navrhnuté a skonštruované na vojenské účely.**
- e. **Nepoužíva sa od roku 2003.**
- f. **Zariadenia na prienik do trupov plavidiel a konektory špeciálne navrhnuté a skonštruované na vojenské účely, ktoré umožňujú interakciu s externými zariadeniami plavidiel a súčasti špeciálne navrhnuté a skonštruované na vojenské účely.**

Poznámka: VM 9 f. zahŕňa konektory pre plavidlá obsahujúce jeden alebo viacero vodičov koaxiálneho alebo vlnovodného typu a zariadenia na prienik do trupov pre plavidlá, ktoré sú schopné zachovať si nepriepustnosť zvonku a udržať si požadované charakteristiky v morskej hĺbke presahujúcej 100 m a konektory z optických vlákien a zariadenia na prienik do trupov plavidiel z optických vlákien špeciálne navrhnuté a určené na vysielanie „laserového“ lúča bez ohľadu na hĺbku.

VM 9 f. sa nevzťahuje na bežné pohonové hriadele a hydrodynamické zariadenia na prienik do trupov plavidiel, trupov s riadenou osou.

- g. **Tlmičové ložiská a ich súčasti a zariadenia obsahujúce tieto ložiská špeciálne navrhnuté a skonštruované na vojenské účely, ktoré majú ktorúkoľvek z týchto charakteristík:**
 - 1. plynové alebo magnetické vznášanie;
 - 2. riadenie aktívnych rozlišovacích znakov; alebo
 - 3. riadenie potláčania vibrácií.

VM 10 „Lietadlá“, „prostriedky ľahšie ako vzduch“, lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube (UAS), letecké motory a zariadenia „lietadiel“, súvisiace zariadenia a súčasti, špeciálne navrhnuté a skonštruované alebo upravené na vojenské účely:

Dôležité upozornenie: V súvislosti s navádzacími a navigačnými zariadeniami pozri VM 11.

- a. **„Lietadlá“ s posádkou, „vzdušné dopravné prostriedky ľahšie ako vzduch“ pre ne špeciálne navrhnuté a skonštruované súčasti.**
- b. **Od roku 2011 sa nepoužíva.**

c. Lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube a súvisiace zariadenia a ich špeciálne navrhnuté súčasti:

1. Lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube (UAS), diaľkovo ovládané letecké prostriedky (RPV) a samostatné programovateľné prostriedky a lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube „prostriedky ľahšie ako vzduch“;
2. odpaľovacie zariadenia, vyslobodzovacie zariadenia a zariadenia pozemnej podpory;
3. zariadenia navrhnuté na velenie alebo riadenie.

d. Hnacie letecké motory a ich špeciálne navrhnuté súčasti.

e. Zariadenia lietadiel zabezpečujúce doplňovanie paliva vo vzduchu špeciálne navrhnuté a skonštruované alebo modifikované na nižšie uvedené účely, a ich špeciálne navrhnuté súčasti:

1. „Lietadlá“ uvedené vo VM 10 a.; alebo
2. Lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube uvedené vo VM 10 c.

f. „Pozemné zariadenia“ navrhnuté a skonštruované špeciálne pre lietadlá uvedené vo VM 10 a. alebo letecké motory uvedené vo VM 10 d.

Technická poznámka:

„Pozemné zariadenia“ zahŕňajú tlakové zariadenia na doplňovanie paliva a zariadenia navrhnuté na zjednodušenie operácií vo vyhradených oblastiach.

g. Záchranné zariadenia pre posádku lietadla, bezpečnostné zariadenia a iné zariadenia na núdzový únik posádky, ktoré nie sú uvedené vo VM 10 a. , navrhnuté pre „lietadlá“ uvedené vo VM 10 a.

Poznámka: VO VM 10 g. sa nestanovujú pravidlá vzťahujúce sa na prilby posádky lietadiel, ktoré nezahŕňajú alebo nemajú podpory alebo príslušenstvo pre zariadenie uvedené v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.

Poznámka: Prilby pozri aj vo VM 13 c.

h) Padáky, padákové klzáky a ďalej uvedené súvisiace zariadenia a ich špeciálne navrhnuté súčasti:

1. Padáky nešpecifikované inde v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ,
2. Padákové klzáky,
3. Zariadenie špeciálne navrhnuté pre parašutistov vo veľkých výškach (napr. obleky, špeciálne prilby, dýchacie systémy, navigačné zariadenia).

i) Vybavenie pre riadené otváracie zoskoky alebo automatické pilotné systémy pre náklady zhadzované padákom.

Poznámka 1: VM 10 b. sa nevzťahuje na „lietadlá“ a „vzdušné dopravné prostriedky ľahšie ako vzduch“ alebo na ich varianty špeciálne

skonštruované na vojenské použitie, ktoré majú všetky tieto charakteristiky:

- a. nejde o bojové lietadlá;
- b. nie sú konfigurované na vojenské účely a nie sú vybavené zariadeniami alebo príslušenstvom, ktoré je špeciálne navrhnuté alebo modifikované na vojenské účely a
- c. sú osvedčené na civilné použitie leteckým úradom členského štátu Európskej únie alebo členského štátu Wassenaarského usporiadania.

Poznámka 2: VM 10 d. sa nevzťahuje na:

- a. letecké motory určené alebo modifikované na vojenské účely, ktoré boli osvedčené prostredníctvom leteckého úradu členského štátu Európskej únie alebo členského štátu Wassenaarského usporiadania na používanie v „civilných lietadlách“, alebo ich špeciálne navrhnuté súčasti;
- b. piestové motory alebo ich špeciálne navrhnuté súčasti s výnimkou tých, ktoré sú špeciálne navrhnuté pre lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube UAS.

Poznámka 3: Na účely VM 10 a. a VM 10 d. sa špeciálne navrhnuté súčasti a súvisiace zariadenia pre nevojenské „lietadlá“ alebo letecké motory modifikované na vojenské účely vzťahujú len na tie vojenské súčasti a na zariadenia súvisiace s vojenskými zariadeniami, ktoré sú vyžadované na modifikáciu na vojenské účely.

Poznámka 4: Na účely VM 10 a. vojenské použitie zahŕňa: boj, vojenský prieskum, útok, vojenský výcvik, logistickú podporu a prepravu a vysadzovanie jednotiek alebo vojenského materiálu.

Poznámka 5: VM 10 a. sa nevzťahuje na „lietadlá“, ktoré spĺňajú všetky tieto podmienky:

- a. prvýkrát boli vyrobené pred rokom 1946;
- b. neobsahujú položky uvedené v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ, pokiaľ nie sú takéto položky potrebné pre požiadavky na bezpečnosť alebo požiadavky členského štátu Európskej únie alebo členského štátu Wassenaarského usporiadania na letovú spôsobilosť lietadiel a
- c. nenesú zbrane uvedené v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ, pokiaľ takéto zbrane nie sú nefunkčné a nie je ich možné opäť uviesť do prevádzkyschopného stavu.

VM 11 Elektronické zariadenia, „kozmicke lode“ a súčasti neuvedené v iných položkách Spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ:

- a) **Elektronické zariadenia špeciálne navrhnuté na vojenské účely a špeciálne navrhnuté súčasti pre ne:**

Poznámka: VM 11 a. zahŕňa:

- a. *Elektronické prostriedky obrany a elektronické zariadenia na boj proti obrane*
(t. j. zariadenia určené pre zavádzanie vonkajších alebo chybných signálov do radarov alebo rádiokomunikačných prijímačov alebo signálov inak prerušujúcich príjem, prevádzku a efektívnosť elektronických prijímačov nepriateľa vrátane ich prostriedkov obrany), vrátane zariadení na rušenie a odrušovanie;
- b. *Rýchlofrekvenčné trubice (Frequency agile tubes);*
- c. *Elektronické systémy alebo zariadenia určené buď na prieskum a monitorovanie elektromagnetického spektra pre vojenské spravodajstvo, alebo na bezpečnostné účely alebo na obranu proti takémuto prieskumu alebo monitorovaniu;*
- d. *Prostriedky obrany používané pod vodou, vrátane akustických a magnetických rušiacich zariadení a lákadiel, zariadení určených na zavedenie vonkajších alebo chybných signálov do sonarových prijímačov;*
- e. *Zariadenia na bezpečné spracovávanie dát, zariadenia na zabezpečovanie dát a ich prenosu a bezpečnostné komunikačné zariadenia využívajúce procesy šifrovania;*
- f. *Zariadenia na identifikáciu, autentifikáciu a vkladanie kľúčov a zariadenia na správu, výrobu a distribúciu kľúčov;*
- g. *Navádzacie a navigačné zariadenia;*
- h. *Digitálne zariadenia pre rádiovú komunikáciu využitím troposférického rozptylu;*
- i. *Digitálne demodulátory špeciálne navrhnuté na získavanie spravodajských informácií zachytávaním signálov;*
- j. *„Automatizované systémy velenia a riadenia“.*

Dôležité upozornenie: Pre softvér súvisiaci s vojenským softvérovo definovaným rádiom (SDR) pozri VM 21.

- b. Zariadenia na rušenie globálnych navigačných satelitných systémov (GNSS) a špeciálne navrhnuté súčasti pre ne.**
- c. „Kozmické lode“ špeciálne navrhnuté alebo upravené pre vojenské použitie a súčasti „kozmickej lodí“ špeciálne navrhnuté alebo upravené pre vojenské použitie.**

VM 12 Systémy zbraní s vysokou kinetickou energiou a súvisiace zariadenia a ich špeciálne navrhnuté súčasti:

- a. systémy zbraní s kinetickou energiou špeciálne navrhnuté na zničenie alebo na znemožnenie splnenia úlohy cieľa;**
- b. špeciálne navrhnuté skúšobné a hodnotiace zariadenia a skúšobné modely, vrátane diagnostických prístrojov a cieľov, pre dynamické skúšanie projektilov a systémov kinetickej energie.**

Dôležité upozornenie: V súvislosti so systémami zbraní, ktoré využívajú malokalibrovú muníciu alebo využívajú len chemický pohon a príslušnú muníciu pozri VM 1 až VM 4.

Poznámka 1: VM 12, ak sú špeciálne navrhnuté na zbraňové systémy kinetickej energie, zahŕňajú:

- a. pohonné odpaľovacie systémy schopné zrýchliť hmotu ťažšiu ako 0,1 g na rýchlosti presahujúce 1,6 km/s v režime jednoduchej alebo rýchlej palby;*
- b. výrobu primárnej energie, elektrické obrnenie, skladovanie energie, (napr. akumulčné kondenzátory s vysokou energiou), tepelné riadenie, klimatizáciu, zariadenia na manipuláciu s palivami; a elektrické rozhrania medzi napájaním energiou, zbraňami a elektrickým pohonom streleckých veží;*

Dôležité upozornenie: Pre akumulčné kondenzátory s vysokou energiou pozri aj položku 3A001.e.2. na zozname položiek dvojakého použitia EÚ.

- c. zisťovanie cieľa, sledovanie, stopovanie, riadenie a kontrolu palby a systémy na hodnotenie škôd;*
- d. navádzanie na cieľ, systémy na riadenie alebo odkláňanie pohonu (bočná akcelerácia) projektilov.*

Poznámka 2: VM 12 sa vzťahuje na systémy zbraní používajúce ktorýkoľvek z nasledujúcich spôsobov pohonu:

- a. elektromagnetický,*
- b. elektroteplný,*
- c. plazma,*
- d. ľahké plyny, alebo*
- e. chemický (ak sa používa v kombinácii s akýmkoľvek z vyššie uvedených).*

VM 13 Obrnené alebo ochranné zariadenia, konštrukcie a súčasti:

- a. Pancierové pláty, ktoré majú ktorúkoľvek z týchto charakteristík:**

1. vyrobené, aby vyhovovali požiadavkám vojenských noriem alebo špecifikácií, alebo

2. sú vhodné na vojenské použitie.

Dôležité upozornenie: Ak ide o pancierovanú ochranu tela, pozri VM 13 d.2.

b. Konštrukcie z kovových alebo nekovových materiálov alebo ich kombinácií špeciálne určené na zabezpečenie balistickej ochrany vojenských systémov a ich špeciálne navrhnuté a skonštruované súčasti.

c. Prilby vyrobené v súlade s vojenskými normami alebo špecifikáciami alebo porovnateľnými vnútroštátnymi normami a ich špeciálne navrhnuté súčasti (t. j. škrupina prilby, vnútorná výstelka a vypchávk).

d. Nepriestrelná ochrana tela a ochranné odevy vyrobené a ich súčasti:

1. mäkká pancierová ochrana tela alebo ochranné odevy vyrobené v súlade s vojenskými normami alebo špecifikáciami alebo ich ekvivalentmi a ich špeciálne navrhnuté súčasti.

Poznámka: Na účely VM 13 d.1 zahŕňajú vojenské normy alebo špecifikácie prinajmenšom špecifikácie ochrany proti šrapnelom.

2. pevná pancierová ochrana tela poskytujúca balistickú ochranu úrovne III (NIJ 0101.06, júl 2008) alebo vyššej, prípadne ochranu porovnateľnej úrovne podľa vnútroštátnych noriem.

Poznámka 1: VM 13.b zahŕňa materiály špeciálne navrhnuté na výrobu výbušného reaktívneho pancierovania alebo na výstavbu vojenských krytov.

Poznámka 2: VM 13 c. sa nevzťahuje na bežné oceľové prilby ani modifikované alebo navrhnuté tak, aby mohli niesť akýkoľvek typ doplnkového zariadenia alebo ním boli priamo vybavené.

Poznámka 3: VM 13 c. a d. sa nevzťahujú na prilby, nepriestrelnú ochranu tela alebo ochranné odevy, ktorými je užívateľ vybavený pre svoju vlastnú osobnú ochranu.

Poznámka 4: VM 13 sa v prípade prilb špeciálne navrhnutých pre personál, ktorý zneškodňuje bomby, vzťahuje len na tie prilby, ktoré sú špeciálne navrhnuté na vojenské účely.

Dôležité upozornenie 1: Pozri tiež položku 1A005 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009.

Dôležité upozornenie 2: V prípade „vláknitých alebo vláknových materiálov“ používaných na výrobu pancierových častí na telo a prilb pozri položku 1C010 v zozname EÚ týkajúcom sa položiek

VM 14 „Špecializované zariadenia pre vojenský výcvik“ alebo na simuláciu vojenských scenárov, simulátory špeciálne navrhnuté pre výcvik s akoukoľvek strelnou zbraňou alebo zbraňou uvedenou vo VM 1 alebo VM 2 a ich špeciálne navrhnuté súčasti a príslušenstvo:

Technická poznámka:

Výraz „špecializované zariadenia pre vojenský výcvik“ zahŕňa vojenské druhy trénažerov na útoky, operačné letecké trénažéry, trénažéry radarového zamieravania, generátory radarových cieľov, zariadenia na delostrelecký výcvik, trénažéry boja proti ponorkám, výcvikové zariadenia na simuláciu letu (vrátane odstredivých zariadení pre výcvik pilotov/kozmonautov), radarové trénažéry, trénažéry pre letecké prístroje, trénažéry pre navigáciu a odpaľovanie riadených striel, zariadenia na zachytenie cieľa, lietadlo spôsobilé lietať bez pilota na palube, cvičiteľov pre vyzbrojovanie, trénažéry pre lietadlá spôsobilé lietať bez pilota na palube, mobilné výcvikové jednotky a výcvikové zariadenia pre pozemné vojenské operácie.

Poznámka 1: VM 14 zahŕňa systémy tvorby obrazu a interaktívnych prostredí pre simulačné zariadenia špeciálne navrhnuté alebo modifikované na vojenské účely.

Poznámka 2: VM 14 sa nevzťahuje na zariadenia, ktoré sú špeciálne navrhnuté na výcvik používania loveckých alebo športových zbraní.

VM 15 Zobrazovacie alebo obranné zariadenia, špeciálne navrhnuté na vojenské účely, a ich špeciálne navrhnuté súčasti a príslušenstvo:

- a. zariadenia na záznam a spracovanie obrazu;**
- b. kamery, fotografické zariadenia a zariadenia na spracovanie filmov;**
- c. zariadenia na zjasnenie obrazu;**
- d. zariadenia na infračervené alebo tepelné zobrazovanie;**
- e. zobrazovacie zariadenia radarových snímačov;**
- f. obranné a protiobranné zariadenia pre zariadenia uvedené vo VM 15 a. až VM 15 e.**

Poznámka: VM 15 f. zahŕňa zariadenia, ktoré sú určené na narušovanie prevádzky alebo účinnosti vojenských zobrazovacích systémov alebo na minimalizovanie takýchto rušivých účinkov.

Poznámka 1: Vo VM 15 výraz špeciálne navrhnuté súčasti zahŕňa tieto položky, ak sa používajú ako špeciálne navrhnuté na vojenské účely:

- a. elektrónky na prevod infračerveného obrazu;*
- b. elektrónky na zjasnenie obrazu (iné ako tie prvej generácie);*
- c. platne s mikrokanálmi;*

- d. elektrónky televíznych kamier pre nízke úrovne svetla;
- e. detektorové sústavy (vrátane elektronického prepojenia alebo systémov na čítanie);
- f. pyroelektrické elektrónky televíznych kamier;
- g. chladiace systémy pre zobrazovacie systémy;
- h. elektricky spúšťané uzávierky fotochromatického alebo elektrooptického typu, ktorých rýchlosť uzávierky je nižšia ako 100 μ s, s výnimkou prípadov, keď je uzávierka podstatnou súčasťou vysokorýchlostných kamier;
- i. invertory obrazu z optických vlákien;
- j. zmiešané polovodičové fotokatódy.

Poznámka 2: VM 15 sa nevzťahuje na " elektrónky na zjasnenie obrazu prvej generácie" alebo zariadenia špeciálne navrhnuté na zabudovanie „elektróniek na zjasnenie obrazu prvej generácie“.

Dôležité upozornenie: V súvislosti s klasifikáciou zameriavacích zariadení pre zbrane, ktoré obsahujú „elektrónky na zjasnenie obrazu prvej generácie“ pozri VM 1, VM 2 a VM 5 a.

Dôležité upozornenie: Pozri tiež 6A002.a.2 a 6A002.b v zozname EÚ týkajúcom sa položiek s dvojakým použitím – príloha 1 Nariadenia Rady (ES) č.428/2009

VM 16 Výkovky, odliatky a iné nedokončené výrobky, ktoré sú špeciálne navrhnuté pre položky špecifikované prostredníctvom VM 1 až VM 4, VM 6, VM 9, VM 10, VM 12 alebo VM 19.

Poznámka: VM 16 sa vzťahuje na nedokončené výrobky, ak sa dajú identifikovať na základe zloženia materiálu, geometrie alebo funkcie.

VM 17 Rozličné zariadenia, materiály a „knižnice“ a ich špeciálne určené súčasti:

a. Samostatné potápacie prístroje a prístroje na plávanie pod vodou:

1. prístroje s uzatvoreným alebo polouzatvoreným obvodom (recyklujúce vzduch), špeciálne navrhnuté na vojenské použitie (t. j. špeciálne navrhnuté tak, aby neboli magnetické);
2. špeciálne navrhnuté súčasti na použitie v konverzii prístrojov s otvoreným obvodom na vojenské účely;
3. výrobky špeciálne určené na vojenské použitie so samostatnou potápacou súpravou a prístrojmi na plávanie pod vodou.

Dôležitá poznámka: pozri tiež položku 8A002.q. na Zozname položiek dvojakého použitia EÚ.

b. Stavebné zariadenia špeciálne navrhnuté na vojenské účely.

c. Príslušenstvo, nátery, opláštenia a úpravy na potlačenie rozlišovacích znakov, špeciálne navrhnuté na vojenské účely.

- d. Zariadenia pre terénnych technikov a špecialistov špeciálne navrhnuté na používanie v bojových zónach.
- e. „Roboty“, ovládače „robotov“ a „koncevé efekторы“ „robotov“, ktoré sa vyznačujú ktoroukoľvek z nasledujúcich charakteristík:
 1. sú špeciálne navrhnuté na vojenské účely;
 2. obsahujú prostriedky ochrany hydraulických vedení pred externe spôsobeným prerazením balistickými úlomkami (napríklad zahrnutím samotiesniaceho vedenia) a navrhnuté na používanie hydraulických kvapalín s bodom vzplanutia vyšším ako 839 K (566 °C), alebo
 3. špeciálne navrhnuté alebo označené na prevádzku v prostredí s elektromagnetickými pulzmi (EMP).

Technická poznámka:

Elektromagnetické impulzy sa nevzťahujú na neúmyselnú interferenciu spôsobenú elektromagnetickým žiarením z neďalekých zariadení (napr. strojových zariadení, prístrojov alebo elektronických zariadení) alebo bleskom.

- f. „Knižnice“(parametrické technické databázy) špeciálne navrhnuté na vojenské účely so zariadeniami uvedenými v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.
- g. Zariadenia na generáciu jadrovej energie alebo pohonu, vrátane „jadrových reaktorov“, špeciálne navrhnutých na vojenské účely a ich súčasti špeciálne určené alebo „modifikované“ na vojenské účely.
- h. Zariadenia a materiál, s náterom alebo inou úpravou na potlačenie rozlišovacích znakov, špeciálne navrhnuté na vojenské účely, iné ako tie, ktoré sú uvedené v iných položkách Spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ.
- i. Simulačné zariadenia špeciálne navrhnuté pre vojenské „jadrové reaktory“.
- j. Pojazdne opravárenské dielne špeciálne navrhnuté alebo ‘modifikované’ na údržbu vojenských zariadení.
- k. Poľné generátory špeciálne navrhnuté alebo ‘modifikované’ na vojenské účely.
- l. Kontajnery, ktoré sú špeciálne navrhnuté alebo ‘modifikované’ na vojenské účely.
- m. Trajekty, iné ako tie, ktoré sú uvedené v iných položkách Spoločného zoznamu vojenského materiálu EÚ, mosty a pontóny špeciálne navrhnuté na vojenské účely.
- n. Skúšobné modely špeciálne navrhnuté na „vývoj“ položiek, ktoré sú kontrolované prostredníctvom VM 4, VM 6, VM 9 alebo VM 10.
- o. Vybavenie na ochranu pred laserom (napr. ochrana očí a senzorov), špeciálne navrhnuté na vojenské účely.

- p. „Palivové články“ iné ako sú uvedené inde v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ špeciálne navrhnuté alebo „modifikované“ na vojenské použitie.

Technické poznámky:

1. Na účely VM 17 znamená výraz „knížnica“ (parametrická technická databáza) súbor technických informácií vojenského charakteru, ktorej použitie môže zvýšiť výkonnosť vojenských zariadení alebo systémov.
2. Na účely VM 17 „modifikované“ znamená akékoľvek štrukturálne, elektrické, mechanické alebo iné zmeny, na základe ktorých sú nevojenské položky s vojenským využitím rovnocenné položke, ktorá je špeciálne navrhnutá na vojenské účely.

VM 18 Výrobné zariadenia a súčasti:

- a. špeciálne navrhnuté alebo modifikované „výrobné“ zariadenia na „výrobu“ výrobkov uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ a ich špeciálne navrhnuté súčasti;
- b. špeciálne navrhnuté zariadenia na environmentálne skúšky a ich špeciálne navrhnuté vybavenie na certifikáciu, kvalifikáciu alebo skúšanie výrobkov uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.

Technická poznámka:

Na účely VM 18 pojem ‚výroba‘ zahŕňa konštrukciu, posúdenie, výrobu, skúšanie a kontrolu.

Poznámka: VM 18 a. a VM 18 b. zahŕňajú tieto zariadenia:

- a. kontinuálne nitrátory;
- b. prístroje na testovanie v odstredivkách alebo zariadenia, ktoré sa vyznačujú akýmkoľvek z týchto charakteristík:
 1. sú poháňané motorom alebo motormi s celkovým menovitým výkonom väčším ako 298 kW (400 koní);
 2. sú schopné niesť užitočné zaťaženie 113 kg alebo viac; alebo
 3. sú schopné vyvíjať odstredivé zrýchlenie 8 g alebo viac na užitočné zaťaženie 91 kg alebo viac;
- c. dehydratačné lisy;
- d. závitovkové lisy špeciálne navrhnuté alebo modifikované na lisovanie vojenských výbušnín;
- e. rezacie stroje na rezanie lisovaných propelentov na požadovanú veľkosť;
- f. dražovacie bubny s priemerom 1,85 m alebo väčším a s kapacitou výrobkov nad 227 kg;
- g. kontinuálne miešačky na pevné propelenty;
- h. prúdové mlyny na drvenie a mletie prísad na vojenské výbušniny;
- i. zariadenia pre zabezpečenie sféricity a jednotnej veľkosti častíc v kovových práškoch uvedených vo VM 8 c.8;
- j. konvekčné prúdové konvertory na konverziu materiálov uvedených vo VM 8 c.3.

VM 19 Systémy zbraní s usmernenou energiou (DEW), súvisiace alebo obranné zariadenia a skúšobné modely a ich špeciálne navrhnuté súčasti:

- a. „laserové“ systémy špeciálne navrhnuté na zničenie alebo znemožnenie splnenia úlohy cieľa;
- b. systémy s vyžarovaním častíc, ktoré sú schopné zničiť alebo znemožniť splnenie úlohy cieľa;
- c. systémy s vysokou rádiovou frekvenciou (RF) schopné zničiť alebo znemožniť splnenie úlohy cieľa;
- d. zariadenia špeciálne navrhnuté na odhaľovanie alebo identifikovanie systémov alebo na obranu pred systémami, ktoré sú uvedené vo VM 19 a. až VM 19 c.;
- e. modely fyzických skúšok pre systémy, zariadenia a súčasti, ktoré sú uvedené vo VM 19;
- f. „laserové“ systémy špeciálne navrhnuté na spôsobenie trvalého oslepnutia nevyplešného videnia, t.j. obnažené oči alebo oči s korekčnými pomôckami.

Poznámka 1: Systémy zbraní s usmernenou energiou (DEW), ktoré sú kontrolované prostredníctvom VM 19, zahrňujú systémy, ktorých schopnosť je odvodená z riadeného uplatňovania týchto položiek:

- a. „lasery“ s dostatočnou výkonnosťou na ničenie podobné účinkom konvenčnej munície;
- b. urýchľovače častíc, ktoré vysielajú lúč nabitých alebo neutrálnych častíc s deštruktívnou silou;
- c. vysielacie rádiové frekvenčné lúče vysokej pulznej sily alebo vysokej priemernej sily, ktoré vytvárajú polia s dostatočnou intenzitou na zneškodnenie elektronických obvodov vzdialeného cieľa.

Poznámka 2: VM 19 zahŕňa tieto položky, ak sú špeciálne navrhnuté na systémy zbraní s usmernenou energiou (DEW):

- a. zariadenia na výrobu primárnej energie, skladovanie energie, rozvod, úpravu energie alebo na manipuláciu s palivami;
- b. systémy na zameranie a sledovanie cieľa;
- c. systémy schopné vyhodnotiť poškodenie cieľa, zničiť alebo znemožniť splnenie úlohy;
- d. zariadenia na manipulovanie s lúčom, jeho rozširovanie alebo zameriavanie;
- e. zariadenia so schopnosťou rýchleho otáčania vyžarujúceho lúča na operácie s viacerými cieľmi;
- f. prispôsobiteľné zariadenia na optické a fázové združovanie;
- g. prúdové injektory na negatívne vodíkové iónové lúče;
- h. súčiastky urýchľovačov „určené na vesmírne použitie“;
- i. zariadenia na zužovanie negatívnych iónových lúčov;
- j. zariadenia na kontrolu a otáčanie vysokoenergetických iónových lúčov;
- k. fólie pre neutralizovanie lúčov negatívnych vodíkových izotopov „určené na vesmírne použitie“.

VM 20 Kryogénne a „supravodivé“ zariadenia a pre ne špeciálne určené súčasti

a príslušenstvo:

- a. Zariadenia špeciálne navrhnuté alebo konfigurované tak, aby boli inštalované vo vozidlách na vojenské pozemné, námorné, vzdušné alebo vesmírne využitie schopné prevádzky počas pohybu a vytvárať alebo udržiavať teploty pod 103 K (-170 °C);

Poznámka: VM 20 a. zahŕňa mobilné systémy obsahujúce alebo využívajúce príslušenstvo alebo súčasti vyrobené z nekovových alebo neelektrických vodivých materiálov ako napríklad plasty alebo materiály s epoxidovou impregnáciou.

- b. „Supravodivé“ elektrické zariadenia (rotačné a transformátory) špeciálne navrhnuté alebo konfigurované na inštaláciu do vozidiel na vojenské pozemné, námorné, vzdušné alebo vesmírne využitie a schopné prevádzky počas pohybu.

Poznámka: VM 20 b. sa nevzťahuje na homopolárne hybridné generátory s priamym prúdom, ktoré majú jedнопólové armatúry bežného kovu, ktoré sa otáčajú v magnetickom poli vytvorenom supravodivým vinutím, za predpokladu, že tieto supravodivé vinutia sú jedinou supravodivou súčasťou generátora.

VM 21 „Softvér“ :

- a. „Softvér“ osobitne navrhnutý alebo upravený na „vývoj“, „výrobu“ alebo „používanie“ zariadení, materiálov alebo „softvéru“ uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.

- b. Špecifický „softvér“ okrem „softvéru“ uvedeného vo VM 21 a.:

1. „Softvér“ špeciálne navrhnutý na vojenské účely a špeciálne navrhnutý na modelovanie, simulovanie alebo vyhodnocovanie vojenských zbraňových systémov;
2. „Softvér“ špeciálne navrhnutý na vojenské účely a špeciálne navrhnutý na modelovanie alebo simulovanie scenárov vojenských operácií;
3. „Softvér“ na určovanie účinkov konvenčných, jadrových, chemických alebo biologických zbraní;
4. „Softvér“ špeciálne navrhnutý na vojenské účely a špeciálne navrhnutý na aplikácie systémov velenia, riadenia, spojenia a informácií (C³I) alebo velenia, riadenia, spojenia, počítačov a informácií (C⁴I).

- c. „Softvér“ neuvedený vo VM 21 a., b.1 alebo b.2, špeciálne navrhnutý alebo modifikovaný tak, aby umožnil zariadeniam, ktoré nie sú uvedené v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ, vykonávať vojenské funkcie zariadení uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.

VM 22 „Technológia“:

- a. „Technológia“ iná ako uvedená vo VM 22 b., ktorá „sa vyžaduje“ na „vývoj“, „výrobu“, prevádzkovanie, inštalovanie, údržbu (kontrolu), opravu, generálnu opravu alebo renováciu položiek uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.
- b. „Technológia“:
1. „technológia“, ktorá „sa vyžaduje“ na projektovanie, montáž súčastí, prevádzku, údržbu a opravy kompletných zariadení položiek uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ aj keď súčasti takýchto výrobných zariadení nie sú špecifikované;
 2. „technológia“, ktorá „sa vyžaduje“ na „vývoj“ a „výrobu“ ručných zbraní, aj keď sa používa len na reprodukcie starožitných ručných zbraní;
 3. Nepoužíva sa od roku 2013.

Dôležitá poznámka: pozri položku VM22.a. pre „technológiu“, ktorá sa predtým špecifikovala v položke VM22.b.3.

4. Nepoužíva sa od roku 2013.

Dôležitá poznámka: pozri položku VM22.a. pre „technológiu“, ktorá sa predtým špecifikovala v položke VM22.b.4.

5. „technológia“, ktorá „sa vyžaduje“ výlučne na zavádzanie „biokatalyzátorov“ uvedených vo VM 7 i.1 do vojenských nosičov látok alebo vojenského materiálu.

Poznámka 1: „Technológia“, ktorá „sa vyžaduje“ na „vývoj“, „výrobu“, prevádzkovanie, inštalovanie, údržbu (kontrolu), opravu, generálnu opravu alebo renováciu položiek uvedených v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ patrí pod kontrolu, i keď sa vzťahuje na akúkoľvek položku, ktorá nie je uvedená v Spoločnom zozname vojenského materiálu EÚ.

Poznámka 2: VM 22 sa nevzťahuje na:

- a. „technológiu“, ktorá je minimom potrebným na montáž, prevádzku, údržbu (kontrolu) alebo opravu tých položiek, ktoré nie sú kontrolované alebo ktorých vývoz sa povolil;
- b. „technológiu“, ktorá je vo „verejnej sfére“, „základným výskumom“ alebo minimom potrebných informácií na uplatňovanie patentov;
- c. „technológiu“ na magnetickú indukciu, ktorá slúži na nepretržitý pohon vozidiel civilnej prepravy.

VYMEDZENIE POJMOV POUŽITÝCH V TOMTO ZOZNAME

V abecednom poradí nasleduje vymedzenie pojmov používaných v tomto zozname.

Poznámka 1: Vymedzené pojmy platia pre celý zoznam. Odkazy sú čisto poradného charakteru a nemajú žiadny vplyv na všeobecné uplatňovanie definovaných pojmov v celom zozname.

Poznámka 2: Slová a pojmy uvedené v tomto zozname vymedzených pojmov majú zadaný význam, iba keď sú uvedené v úvodzovkách („“). Pojmy označené čiarkou a obrátenou čiarkou sú vymedzené v technickej poznámke k uvedenej položke. Inak majú slová a výrazy všeobecne akceptovaný význam (podľa slovníka).

VM 11 „Automatizované systémy velenia a riadenia“

Elektronické systémy, prostredníctvom ktorých sa vkladajú, spracúvajú a prenášajú informácie nevyhnutné na účinné nasadenie zoskupenia, hlavnej formácie, taktickej formácie, jednotky, lode, podjednotky alebo zbraní, ktoré patria pod príslušné velenie. Na tieto účely sa využíva počítač alebo iný špecializovaný hardvér s cieľom podporiť funkcie organizácie vojenského velenia a riadenia. Hlavné funkcie automatizovaného systému velenia a riadenia sú: účinný automatizovaný zber, zhromažďovanie, ukladanie a spracovanie informácií; znázornenie situácie a okolností, ktoré ovplyvňujú prípravu a výkon bojových operácií; operačné a taktické výpočty na rozdelenie zdrojov medzi bojové zoskupenia alebo prvky operačnej bojovej zostavy alebo bojového nasadenia podľa cieľa alebo etapy operácie; príprava údajov na vyhodnotenie situácie a rozhodovanie v akejkoľvek chvíli počas operácie alebo boja; počítačová simulácia operácií.

VM 7 a VM 22 „Biokatalyzátory“

Enzýmy pre špecifické chemické alebo biochemické reakcie alebo iné biologické zlúčeniny, ktoré viažu a urýchľujú rozklad BCH látok.

Technická poznámka:

Enzýmy sú „biokatalyzátory“ pre špecifické chemické alebo biochemické reakcie.

VM 7, 22 „Biopolyméry“

Sú biologické makromolekuly:

- a. enzýmy pre špecifické chemické alebo biochemické reakcie,
- b. protilátky, monoklonálne, polyklonálne alebo antiidiotypické;
- c. osobitne navrhnuté alebo osobitne spracované receptory;

Technická poznámka:

1. *Antiidiotypické protilátky sú protilátky, ktoré sa viažu na špecifické miesta viazania Antigénov iných protilátok.*
2. *Monoklonálne protilátky sú proteíny, ktoré sa viažu na jedno miesto antigénu a sú vytvorené jedným klonom buniek.*

3. *Polyklonálne protilátky sú zmesou proteínov, ktoré sa viažu na špecifický antigén a sú vytvorené viac ako jedným klonom buniek.*

4. *Receptory sú biologické makromolekulové štruktúry schopné viazať ligandy, ktorých viazanie ovplyvňuje fyziologické funkcie.*

VM 4, 10 „**Civilné lietadlo**“

„Lietadlá“ uvedené podľa označenia v zoznamoch certifikácie letovej spôsobilosti uverejnených orgánmi civilného letectva slúžiace na lety na komerčných civilných vnútroštátnych a zahraničných trasách alebo na zákonné používanie pre civilné, súkromné alebo podnikateľské účely.

VM 15 „**Elektrónky na zjasnenie obrazu prvej generácie**“

Elektrostaticky zaostrené elektrónky využívajúce vstupné a výstupné optické vlákna alebo sklené doštičky, multialkalické fotokatódy (S-20 alebo S-25), nie však zosilňovače z mikrokanálových doštičiek.

VM 8 „**Energetické materiály**“

Látky alebo zmesi, ktoré chemicky reagujú a pritom uvoľňujú energiu požadovanú na plánované použitie. „Výbušniny“, „pyrotechnické látky“ a „propelenty“ sú podtriedou energetických materiálov.

VM 7 „**Expresívne vektory**“

Nosiče (napr. plazmidy alebo vírusy) používané na zavedenie genetického materiálu do hostiteľských buniek.

VM 17 „**Jadrový reaktor**“

zahŕňa časti v nádobe reaktora alebo k nej priamo pripojené zariadenie, ktoré reguluje hladinu výkonu v aktívnej zóne reaktora (štiepnom pásme reaktora) a súčasti, ktoré obvykle obsahujú primárne chladiace médium, prichádzajú s ním do priameho styku, alebo ho regulujú v aktívnej zóne reaktora.

VM 17 „**Koncové efekторы**“

Úchopné moduly, aktívne nástrojové jednotky a všetky iné nástroje pripojené k základovej doske na konci manipulačného ramena „robota“.

Technická poznámka:

„Aktívne nástrojové jednotky“ sú zariadenia na aplikáciu hnacej sily, energie procesu na obrobok alebo na snímanie obrobku.

VM 11 „Kozmické lode“

Aktívne a pasívne satelity a vesmírne sondy.

VM 9, 19 „Laser“

Montážny celok zo súčastí, ktoré vytvárajú priestorovo aj časovo koherentné svetlo, ktoré je zosilnené vynútenou emisiou žiarenia.

VM 7 „Látky na potláčanie nepokojov“

Látky, ktoré za predpokladaných podmienok použitia na účely potláčania nepokojov vytvárajú u ľudí rýchle zmyslové podráždenie alebo paralyzačné fyzické účinky, ktoré zmiznú krátko po ukončení expozície. (Slzotvorné plyny sú podmnožinou „látok na potláčanie nepokojov“.)

VM 8, 10, 14 „Lietadlo“

Vzdušné vozidlo s pevnými krídlami, otáčavými krídlami, rotorom (vrtuľník), sklápacím rotorom alebo sklápacími krídlami.

VM 10 „Lietadlo spôsobilé lietať bez pilota na palube“ („UAS“)

Lietadlo spôsobilé lietať bez posádky na palube ako autonómne alebo diaľkovo riadené.

VM 17 „Palivový článok“

Elektrochemické zariadenie, ktoré mení chemickú energiu priamo na elektrickú energiu jednosmerného prúdu (DC) spotrebúvaním paliva z externého zdroja.

VM 21, 22 „Používanie“

Prevádzkovanie, inštalovanie (vrátane inštalovania na mieste), údržba (kontrola), oprava, generálna oprava a renovácia.

VM 8 „Prekurzory“

Špecializované chemikálie používané pri výrobe výbušnín.

VM 7 „Prispôbené na použitie vo vojne“

Akákoľvek modifikácia alebo selekcia (ako napr. zmena čistoty, skladovateľnosť, virulencia, charakteristika šírenia alebo odolnosť voči UV žiareniu) navrhnutá za účelom zvýšenia efektívnosti pri vytváraní strát na ľuďoch alebo živočíchoch, pri poškodzovaní zariadení alebo poškodzovaní úrody alebo životného prostredia.

VM 8 „Prísady“

Látky používané v explozívnych zmesiach na zlepšenie ich vlastností.

VM 8 „Propelenty“

Látky alebo zmesi, ktoré chemicky reagujú a pritom vytvárajú vysoké objemy horúcich plynov regulovanou rýchlosťou na vykonanie mechanickej práce.

VM 10 „Prostriedky ľahšie ako vzduch“

Balóny a vzducholode, ktoré sú pri svojom nadnášaní závislé od horúceho vzduchu alebo od iných plynov ľahších ako vzduch, ako napríklad hélium alebo vodík.

VM 4, 8 „Pyrotechnické (látky)“

Zmesi pevných alebo kvapalných palív a oxidantov, v ktorých po zapálení prebehne regulovanou rýchlosťou energetická chemická reakcia, ktorá má vytvoriť určité časové oneskorenia alebo množstvá tepla, hluku, dymu, viditeľného svetla alebo infračerveného žiarenia. Pyroforické látky sú podtriedou pyrotechnických látok, ktoré neobsahujú žiadne oxidanty, ale sa samovoľne vznietia pri kontakte so vzduchom.

VM 17 „Robot“

Manipulačný mechanizmus, ktorý môže byť typom so spojitou trasou alebo pohybom z bodu do bodu, môže používať snímače a vyznačuje sa všetkými týmito vlastnosťami:

1. je polyfunkčný;
2. variabilnými pohybmi v trojrozmernom priestore je schopný polohovať alebo priestorovo orientovať materiál, súčiastky, nástroje alebo zvláštne zariadenia;
3. má zabudované tri alebo viac servozariadení s uzatvorenou alebo otvorenou slučkou, ktorá môže obsahovať krokové motory a
4. je vybavený „používateľsky dostupnou programovateľnosťou“ prostredníctvom reprodukčnej metódy alebo prostredníctvom elektronického počítača, ktorým môže byť programovateľná logická riadiaca jednotka, t. j. bez mechanickej zásahu.

Poznámka: Uvedená definícia nezahrňa tieto zariadenia:

1. manipulačné mechanizmy, ktoré sú ovládateľné iba manuálne/teleoperátorom;
2. manipulačné mechanizmy s fixným sledom, čo sú automatizované pohyblivé zariadenia, pracujúce v súlade s mechanicky fixne naprogramovanými pohybmi.
Program je mechanicky obmedzený mechanickými zarážkami, ako sú kolíky alebo vačky. Sled pohybov a výber dráh alebo uhlov nie je variabilný a ani meniteľný mechanickými, elektronickými alebo elektrickými prostriedkami;
3. mechanicky ovládané manipulačné mechanizmy s variabilnou postupnosťou, ktorými sú automatické pohyblivé zariadenia pracujúce v súlade s mechanicky fixovanými programovanými pohybmi. Program je

mechanicky obmedzený pevnými, ale nastaviteľnými zarážkami ako sú kolíky alebo vačky. Postupnosť pohybov a výber dráh alebo uhlov je v rámci pevnej štruktúry programu variabilný. Zmeny alebo úpravy štruktúry programu (napr. zmeny kolíkov alebo výmeny vačiek) v jednej alebo viacerých pohybových osiach sa vykonávajú iba mechanickými operáciami;

4. *manipulačné mechanizmy bez servoriadenia s variabilnou postupnosťou, ktoré sú automatizovanými pohyblivými zariadeniami pracujúcimi v súlade s mechanicky pevne naprogramovanými pohybmi. Program je variabilný, ale postupnosť pokračuje iba prostredníctvom binárneho signálu z mechanicky pevných elektrických binárnych zariadení alebo nastaviteľných zarážok;*
5. *stohovacie žeriavy definované ako manipulačné systémy s karteziánskymi súradnicami, vyrábané ako neoddeliteľná súčasť vertikálneho zoskupenia zásobníkov a konštruované tak, aby umožňovali prístup k obsahu týchto zásobníkov určených na skladovanie alebo vyhľadávanie.*

VM 22 „sa vyžaduje“ / „požadovaný/á“

V súvislosti s „technológiou“ sa vzťahuje iba na tú časť „technológie“, ktorá obzvlášť zodpovedá za dosiahnutie alebo rozšírenie úrovne riadeného výkonu, charakteristík alebo funkcií. Takáto „požadovaná“ technológia môže byť spoločná pre rôzne tovary.

VM 21 „Softvér“

Skupina jedného alebo viacerých „programov“ alebo „mikroprogramov“ zabudovaných v ľubovoľnom hmotnom dátovom médiu.

VM 20 „Supravodivé“

Vzťahuje sa na materiály (t.j. kovy, zliatiny alebo zlúčeniny), ktoré môžu úplne stratiť elektrický odpor, (t.j. ktoré môžu nadobudnúť nekonečnú elektrickú vodivosť a prenášať veľmi veľké elektrické prúdy bez zahrievania Joulovým teplom).

„Kritická teplota“ (niekedy označovaná aj ako prechodová teplota) je v prípade konkrétneho supravodivého materiálu taká teplota, pri ktorej daný materiál začína vykazovať nulový odpor voči jednosmernému elektrickému prúdu.

Technická poznámka:

„Supravodivý“ stav materiálu individuálne charakterizuje „kritická teplota“, kritické magnetické pole, ktoré je funkciou teploty, a kritická hustota prúdu, ktorá je však funkciou magnetického poľa aj teploty.

VM 22 „Technológia“

Špecifické informácie potrebné na „vývoj“, „výrobu“, alebo „používanie produktu“. Tieto informácie majú formu technických údajov alebo technickej pomoci.

Technické poznámky:

1. „Technické údaje“ môžu mať podobu podrobne prepracovaných plánov, plánov, schém, modelov, vzorcov, tabuliek, konštrukčných návrhov a špecifikácií, príručiek a inštrukcií zapísaných alebo zaznamenaných na iných médiách alebo zariadeniach ako je disk, páska alebo trvalá pamäť.

2. „Technická pomoc“ môže mať formu inštrukcií, zručností, prípravy, pracovných znalostí a poradenských služieb. „Technická pomoc“ môže zahŕňať prenos „technických údajov“.

VM 19 „Určené na vesmírne použitie“

Navrhnuté, vyrobené alebo určené prostredníctvom úspešného otestovania pre operácie vo výške viac ako 100 km nad povrchom Zeme.

Poznámka: Určenie určitej položky ako „určené na letové použitie“ pomocou testovania neznamená, že iné položky z rovnakého výrobného cyklu alebo série modelov sú tiež „určené na vesmírne použitie“, pokiaľ nie sú jednotlivo otestované.

VM 13 „Vláknité alebo vláknové materiály“

Zahŕňajú:

- a. nekonečné monofilové vlákna;
- b. nekonečné priadze a predpriadze;
- c. stuhy, textílie, nevrstvené rohože a pletivá;
- d. deky zo strihaných vlákien, deky zo striže, deky zo súdržných vlákien;
- e. monokryštalické alebo polykryštalické hrotové elektródy ľubovoľnej dĺžky;
- f. buničinu z aromatického polyamidu.

VM 22 „Vo verejnej sfére“

Znamená „technológiu“ alebo „softvér“, ktorý sa sprístupnil bez obmedzenia jeho ďalšieho šírenia.

Poznámka: Obmedzenia uložené autorskými právami nevynímajú „technológiu“ alebo „softvér“ z „verejnej sféry“.

VM 8, 18 „Výbušniny“

Tuhé, kvapalné alebo plynne látky alebo zmesi látok, ktoré sa uplatňujú ako primárne, doplnkové alebo hlavné nálože v hlaviciach, demolačných a iných aplikáciách a sú určené na detonáciu.

VM 18, 21, 22 „Výroba“

sú všetky výrobné etapy, napr.: návrh výrobku, výroba, integrácia, montáž, kontrola,

skúšanie a záruka kvality.

VM 21, 22 „Vývoj“

sa vzťahuje na všetky etapy predchádzajúce sériovej výrobe, ako sú: návrh, výskum návrhu, analýzy návrhu, návrhové koncepcie, montáž a skúšanie prototypov, programy poloprevádzkovej výroby, návrhové údaje, proces premeny návrhových údajov na výrobok, návrh konfigurácie, návrh integrácie a dispozícia.

VM 22 „Základný výskum“

Experimentálna alebo teoretická práca vykonávaná predovšetkým na účely získavania nových poznatkov o základných princípoch javov alebo pozorovateľných skutočnosti, ktorá nie je primárne zameraná na konkrétny praktický účel alebo cieľ.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/43/ES zo 6. mája 2009 o zjednodušení podmienok pre transfery výrobkov obranného priemyslu v rámci Spoločenstva (Ú. v. EÚ L 146, 10. 06. 2009) v znení smernice Komisie 2010/80/EÚ z 22. novembra 2010 (Ú. v. EÚ L 308, 24. 11. 2010), v znení smernice Komisie 2012/10/EÚ z 22. marca 2012 (Ú. v. EÚ L 85, 24. 03. 2012), v znení smernice Komisie 2012/47/EÚ zo 14. decembra 2012 (Ú. v. EÚ L 31, 31. 01. 2013), v znení smernice Komisie 2014/18/EÚ z 29. januára 2014 (Ú. v. EÚ L 40, 11. 02. 2014) a v znení smernice Komisie 2014/108/EÚ z 12. decembra 2014 (Ú. v. EÚ L 359, 16. 12. 2014).

S M E R N I C A č. 2/2015
Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky

z 30. júna 2015

o vybavovaní a evidencii podnetov v zmysle zákona č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v súlade so zákonom č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vydáva túto smernicu:

Článok 1
Úvodné ustanovenie

Účelom tejto smernice je podľa § 11 zákona č. 307/2014 Z. z. o niektorých opatreniach súvisiacich s oznamovaním protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) určiť podrobnosti o podávaní a preverovaní podnetov v podmienkach Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).

Článok 2
Základné pojmy

Na účely tejto smernice sa rozumie:

- a) **oznamovateľ** - fyzická osoba, ktorá v dobrej viere urobí oznámenie orgánu príslušnému na prijatie takéhoto oznámenia; za oznamovateľa sa okrem § 9 zákona považuje aj jemu blízka osoba, ak je v pracovnoprávnom vzťahu k tomu istému zamestnávateľovi;
- b) **oznámenie** - uvedenie skutočností, o ktorých sa fyzická osoba dozvedela v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie a ktoré môžu významnou mierou prispieť alebo prispeli k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo usvedčeniu jej páchatel'a;
- c) **závažná protispoločenská činnosť** - protiprávne konanie, ktoré je
 1. niektorým z trestných činov poškodzovania finančných záujmov Európskych spoločenstiev podľa § 261 až 263 Trestného zákona, trestným činom machinácie pri verejnom obstarávaní a verejnej dražbe podľa § 266 Trestného zákona, niektorým z trestných činov verejných činiteľ'ov podľa ôsmej hlavy druhého dielu osobitnej časti Trestného zákona alebo niektorým z trestných činov korupcie podľa ôsmej hlavy tretieho dielu osobitnej časti Trestného zákona,
 2. trestným činom, za ktorý Trestný zákon ustanovuje trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby prevyšujúcou tri roky, alebo
 3. správnym deliktom, za ktorý možno uložiť pokutu s hornou hranicou vo výške najmenej 50 000 eur;
- d) **podnet** -
 1. oznámenie vrátane anonymného oznámenia,
 2. neanonymné podanie fyzickej osoby o inej protispoločenskej činnosti ako závažnej protispoločenskej činnosti, o ktorej sa dozvedela v súvislosti s výkonom svojho

- zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie;
- e) **anonymný podnet** - podnet, v ktorom nie je uvedené meno, priezvisko a adresa pobytu osoby, ktorá podnet podáva;
 - f) **konanie v dobrej viere** - konanie osoby, ktorá vzhľadom na okolnosti, ktoré sú jej známe, a vedomosti, ktoré v tom čase má, je presvedčená o pravdivosti uvádzaných skutočností; v pochybnostiach sa konanie považuje za konanie v dobrej viere, kým sa nepreukáže opak;
 - g) **zodpovedná osoba** - riaditeľ odboru bezpečnosti a krízového riadenia ministerstva v priamej podriadenosti ministra, ktorý plní úlohy zamestnávateľa podľa § 11 odsek 4 až 7 a § 12 zákona.

Článok 3

Vzťah k organizáciám rezortu ministerstva

- (1) V súlade s § 11 ods. 1 zákona ministerstvo plní úlohy podľa § 11 odsek 4 až 7 a § 12 zákona aj pre Puncový úrad Slovenskej republiky, Múzeum obchodu Bratislava, Rudné bane š. p. (ďalej len „organizácie MH SR“), keďže tieto organizácie majú menej ako 50 zamestnancov.
- (2) Pre organizácie MH SR je zodpovednou osobou riaditeľ odboru bezpečnosti a krízového riadenia ministerstva, uvedený v článku 4.

Článok 4

Podávanie podnetov

- (1) Každý zamestnanec ministerstva môže podať podnet o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedel v súvislosti s výkonom svojho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie a ktoré môžu významnou mierou prispieť k objasneniu závažnej protispoločenskej činnosti alebo k zisteniu alebo usvedčeniu jej páchatel'a.
- (2) Podnet sa podáva zodpovednej osobe ministerstva. Na podávanie podnetov sa zriaďuje e-mailová schránka korupcia@mhsr.sk, ktorá je zverejnená na intranete. K obsahu podnetov v tejto schránke má prístup výlučne zodpovedná osoba.
- (3) Podnet je možné podať aj v listinnej podobe u zodpovednej osoby.
- (4) Zodpovednou osobou podľa § 11 zákona v podmienkach ministerstva je riaditeľ odboru bezpečnosti a krízového riadenia ministerstva v priamej riadiacej pôsobnosti ministra.
- (5) Zodpovedná osoba sa pri svojej činnosti riadi platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.
Za svoju činnosť zodpovedá iba ministromi, ktorého o svojej činnosti písomne informuje do 15 dní po skončení každého kalendárneho polroka.

Článok 5

Preverovanie podnetov

- (1) Na preverovanie podnetov je príslušná zodpovedná osoba.
- (2) Zodpovedná osoba je povinná prijať a preveriť každý podnet vrátane anonymného podnetu.
- (3) Pri preverovaní podnetu sa vychádza z obsahu oznámenia, bez ohľadu na jeho označenie.
- (4) Lehota na preverenie je 90 dní od jeho prijatia, túto lehotu je možné so súhlasom ministra predĺžiť o ďalších 30 dní s tým, že pri neanonymných podnetoch sa predĺženie oznámi oznamovateľovi s uvedením dôvodov predĺženia.
- (5) Chránenému oznamovateľovi sa poskytuje ochrana pri oznamovaní závažnej protispoločenskej činnosti podľa § 7 zákona. Táto ochrana zaniká podľa § 8 zákona.

Článok 6

Oprávnenia zodpovednej osoby pri preverovaní podnetov

- (1) Zodpovedná osoba je v rámci preverovania podnetu oprávnená
 - a) vyžadovať dokumenty, informácie, iné dôkazy a to aj súčinnosť osoby, ktorej sa predmet podania týka (preverovaná osoba),
 - b) zhromažďovať materiály a informácie o preverovanej osobe.
- (2) Organizačné útvary ministerstva poskytujú súčinnosť zodpovednej osobe pri preverovaní podnetu.
- (3) Zodpovedná osoba je oprávnená vyžadovať od oznamovateľa podnetu spoluprácu pri preverovaní jeho podnetu.
- (4) Podnety, ktoré smerujú voči zamestnancom organizácií rezortu ministerstva, okrem organizácií uvedených v čl. 3, zodpovedná osoba ministerstva postúpi do 3 dní zodpovednej osobe príslušnej organizácie. O postúpení podnetu písomne informuje oznamovateľa.
- (5) Ak podnet smeruje priamo voči zodpovednej osobe alebo vzhľadom na skutočnosti uvádzané v podnete a okolnosti prípadu možno mať pochybnosti o nezáujatosti zodpovednej osoby, podnet preverí osoba, ktorú určí pre tento prípad minister.

Článok 7

Oboznamovanie s výsledkom preverenia

- (1) O výsledku preverenia podnetu vyhotoví zodpovedná osoba písomný záznam, v ktorom zhrnie skutočnosti, ktoré uviedol oznamovateľ, a zároveň sa vyjadrí ku každej skutočnosti.
- (2) Zodpovedná osoba zašle písomnou formou oznámenie o výsledku preverenia oznamovateľovi do 10 dní od spísania písomného záznamu.

Článok 8

Poskytovanie ochrany v rámci konania o správnom delikte

- (1) Žiadosť o poskytnutie ochrany pri oznámení závažnej protispoločenskej činnosti, ktorá je správnym deliktom, možno podať zároveň s oznámením alebo počas konania o správnom delikte. Žiadosť o poskytnutie ochrany sa podáva písomne alebo ústne do zápisnice.
- (2) Žiadosť o poskytnutie ochrany podáva zamestnanec ministerstvu. Ak sa žiadosť o poskytnutie ochrany podá ministerstvu, avšak ministerstvo nie je príslušné na konanie

o správnom delikte, bezodkladne ju postúpi orgánu, ktorý je príslušný na konanie o príslušnom správnom delikte.

- (3) Ak správny orgán zistí, že zamestnanec, ktorý podal žiadosť o poskytnutie ochrany podľa § 5 ods. 1 zákona, je oznamovateľom, bezodkladne písomne oznámi inšpektorátu práce, zamestnávateľovi a oznamovateľovi, že sa oznamovateľovi poskytuje ochrana podľa § 7 zákona.
- (4) Doručením písomného oznámenia ministerstvu, že jeho zamestnanec je oznamovateľom, ktorý požiadal o poskytnutie ochrany, stáva sa chráneným oznamovateľom.
- (5) Ak správny orgán zistí, že osoba, ktorá podala žiadosť o poskytnutie ochrany podľa § 5 ods. 1 zákona, nie je oznamovateľom, bezodkladne jej písomne oznámi túto skutočnosť s uvedením dôvodov neposkytnutia ochrany.
- (6) Ak sa v trestnom konaní odovzdá alebo postúpi vec inému orgánu na konanie o správnom delikte po podaní žiadosti o ochranu, správny orgán posúdi poskytnutie ochrany aj bez podania ďalšej žiadosti o ochranu.

Článok 9

Ochrana pri oznamovaní a jej zánik

Chránenému oznamovateľovi sa poskytuje ochrana pri oznamovaní závažnej protispoločenskej činnosti podľa § 7 zákona. Táto ochrana zaniká podľa § 8 zákona.

Článok 10

Mlčanlivosť

- (1) Zodpovedná osoba je povinná zachovávať mlčanlivosť o totožnosti osoby, ktorá podala podnet.
- (2) Ak sa o totožnosti chránenej osoby dozvie ďalšia osoba, je povinná o tom zachovávať mlčanlivosť.

Článok 11

Evidovanie podnetov

- (1) Ministerstvo prostredníctvom zodpovednej osoby vedie evidenciu podnetov podľa § 12 zákona, ktorá obsahuje:
 - a) dátum doručenia podnetu,
 - b) meno, priezvisko a adresa pobytu osoby, ktorá podala podnet, ak ide o anonymný podnet, uvedie sa iba poznámka, že ide o anonymný podnet,
 - c) predmet podnetu,
 - d) výsledok preverenia podnetu,
 - e) dátum skončenia preverenia podnetu.
- (2) Každý podnet je zodpovedná osoba povinná bezodkladne zaevidovať v evidencii podnetov, ktorá je vedená v elektronickej podobe oddelene od ostatnej korešpondencie.
- (3) Ministerstvo uchováva podnet v evidencii podnetov po dobu troch rokov odo dňa doručenia podnetu. Ak nedôjde k vybaveniu podnetu v lehote do troch rokov, v evidencii sa podnet vedie až do jeho vybavenia.
- (4) Zodpovedná osoba okrem evidencie podľa odseku 1 vedie aj evidenciu:
 - a) oznámení prokurátora, súdu alebo správneho orgánu, že oznamovateľovi sa poskytuje ochrana podľa § 7 zákona,
 - b) rozhodnutí inšpektorátu práce o udelení súhlasu zamestnávateľovi urobiť právny úkon

- alebo vydať rozhodnutie v pracovnoprávnom vzťahu voči chránenému oznamovateľovi,
- c) potvrdení inšpektorátu práce o pozastavení účinnosti pracovnoprávneho úkonu zamestnávateľa voči chránenému oznamovateľovi,
 - d) oznámení prokurátora, súdu, správneho orgánu alebo inšpektorátu práce o zániku ochrany oznamovateľa.

Článok 12

Spracovávanie osobných údajov uvedených v podnete

Na spracovávanie osobných údajov uvedených v podnete sa vzťahujú ustanovenia zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Článok 13

Záverečné ustanovenia

Ministerstvo poskytuje Slovenskému národnému stredisku pre ľudské práva pri zhromažďovaní informácií týkajúcich sa oznamovania protispoločenskej činnosti a poskytovania ochrany podľa zákona potrebnú súčinnosť.

Článok 14

Účinnosť

Táto smernica nadobúda účinnosť dňom podpisu.

Vazil Hudák v. r.
minister

Preventívny akčný plán Preventive Action Plan

1. aktualizácia
Január 2015

Obsah

Úvod

- 1. Obsah preventívneho akčného plánu**
- 2. Trh so zemným plynom**
 - 2.1 Domáca t'azba zemného plynu**
 - 2.2 Prepravná sieť a preprava zemného plynu**
 - 2.3 Distribučné siete a distribúcia zemného plynu**
 - 2.4 Zásobníky a uskladňovanie zemného plynu**
- 3. Štandard infraštruktúry**
 - 3.1. Definícia vzorca N – 1**
 - 3.2. Metóda výpočtu vzorca N – 1**
 - 3.3. Výpočet vzorca N – 1**
- 4. Štandard dodávky**
 - 4.1. Definovanie chránených odberateľov**
 - 4.2. Možnosti zabezpečenia štandardu**
 - 4.3. Preukazovanie skutočností súvisiacich so zabezpečením štandardu**
- 5. Hlavné riziká ovplyvňujúce dodávku plynu**
 - 5.1. Prerušenie dodávok plynu z Ukrajiny**
- 6. Opatrenia na pokrytie špičkovej spotreby, riešenie výpadku v dodávke**
- 7. Predpoklady spotreby plynu v Slovenskej republike v rokoch 2016 – 2019**

Záver

Úvod

Dokument „Preventívny akčný plán“ (ďalej len „PAP“) je vypracovaný na základe ustanovení článku 4 ods. 1 a článku 5 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 994/2010 z 20. októbra 2010 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávky plynu, ktorým sa zrušuje smernica Rady 2004/67/ES (ďalej len „nariadenie“), podľa ktorého zodpovedný orgán v súlade s ustanoveným postupom vypracuje:

- 1) preventívny akčný plán obsahujúci opatrenia potrebné na odstránenie alebo znižovanie zistených rizík v súlade s posúdením rizika vykonaným podľa článku 9

a

- 2) núdzový plán obsahujúci opatrenia, ktoré sa majú prijať na odstránenie alebo zníženie vplyvu prerušenia dodávky plynu v súlade s článkom 10.

Vypracovanie tohto dokumentu podľa nariadenia zastrešuje zodpovedný orgán, ktorý má právomoci v oblasti bezpečnosti dodávky zemného plynu. V podmienkach Slovenskej republiky je týmto orgánom Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa § 88 ods. 2 písm. r) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“). Tento zákon je zároveň aj základným primárnym vnútroštátnym predpisom pre oblasť bezpečnosti dodávky plynu.

PAP vychádza z dokumentu „Posúdenia rizika s vplyvom na bezpečnosť dodávok zemného plynu - 1. aktualizácia“, ktorý bol vypracovaný v októbri 2014.

Na príprave PAP sa podieľali aj plynárenské spoločnosti pôsobiace na Slovensku a to v oblasti prevádzky plynárenskej infraštruktúry ako aj dodávateľské podniky predovšetkým poskytnutím údajov potrebných na vypracovanie niektorých častí tohto dokumentu.

1. Obsah preventívneho akčného plánu

Obsah PAP stanovuje článok 5 nariadenia. Podľa tohto článku má obsahovať minimálne nasledujúce náležitosti:

- a) výsledky posúdenia rizika podľa článku 9,
- b) opatrenia, objemy, kapacity a časový rozvrh potrebný na splnenie štandardov infraštruktúry a dodávky, ako je stanovené v článkoch 6 a 8, v uplatniteľných prípadoch aj vrátane rozsahu, v akom môžu opatrenia na strane spotreby dostatočne a včas kompenzovať prerušenie dodávky, ako je uvedené v článku 6 ods. 2, určenie samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry spoločného záujmu v prípade uplatnenia článku 6 ods. 3 a každý zvýšený štandard dodávky podľa článku 8 ods. 2,
- c) povinnosti plynárenských podnikov a ostatných príslušných orgánov vrátane povinností v záujme bezpečnej prevádzky plynárenskej siete,
- d) ďalšie preventívne opatrenia, napríklad potrebu posilniť prepojenia medzi susediacimi členskými štátmi a možnosť diverzifikovať plynárenské trasy a zdroje dodávky, prípadne riešiť zistené riziká s cieľom čo najdlhšie zachovať dodávku plynu pre všetkých odberateľov,
- e) v uplatniteľných prípadoch mechanizmy, ktoré sa majú použiť na spoluprácu s inými členskými štátmi v rámci prípravy a vykonávania spoločných preventívnych akčných plánov a spoločných núdzových plánov, ako sa uvádza v článku 4 ods. 3,
- f) informácie o existujúcich a budúcich prepojeniach vrátane tých, ktoré zabezpečujú prístup do plynárenskej siete Únie, cezhraničných tokov, cezhraničného prístupu k zásobníkom a fyzickej kapacity pre prepravu plynu v oboch smeroch (ďalej len „obojsmerná kapacita“), najmä v stave núdze,
- g) informácie o všetkých záväzkoch týkajúcich sa služby vo verejnom záujme, ktoré súvisia s bezpečnosťou dodávky plynu.

Národné a spoločné preventívne akčné plány, najmä opatrenia na splnenie štandardu infraštruktúry uvedeného v článku 6, zohľadňujú desaťročný plán rozvoja siete v celej Únii, ktorý vypracuje ENTSO pre plyn podľa článku 8 ods. 10 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn.

Národné a spoločné preventívne akčné plány vychádzajú v prvom rade z trhových opatrení a zohľadňujú hospodárske dôsledky, efektívnosť a účinnosť opatrení, vplyv na fungovanie vnútorného trhu s energiou a dosah na životné prostredie a spotrebiteľov, nezaťažujú príliš plynárenské podniky ani nemajú negatívny vplyv na fungovanie vnútorného trhu s plynom.

Národné a spoločné preventívne akčné plány sa aktualizujú každé dva roky, pokiaľ si to okolnosti nevyžadujú častejšie, a zohľadňujú aktualizované posúdenie rizika. Konzultácie stanovené medzi zodpovednými orgánmi podľa článku 4 ods. 2 sa uskutočnia pred prijatím aktualizovaného plánu.

2. Trh so zemným plynom

Trh so zemným plynom na Slovensku je za ostatné obdobie možno definovať stagnujúcou spotrebou. V roku 2013 bola spotreba na úrovni cca 5,1 mld. m³. V súvislosti s vývojom hospodárskej situácie, ako aj s prebiehajúcimi procesmi znižovania energetickej náročnosti vo výrobných postupoch, realizácie zatepl'ovania budov a hľadania cenovo prijateľných variantov pre zabezpečenie vykurovania, bol v posledných rokoch zaznamenaný pokles spotreby a v súčasnom období je možné hovoriť o jej stagnácií.

Odhadovaný potenciál rastu spotreby, v prípade realizácie plánovaných projektov v oblasti kombinovanej výroby elektriny a tepla, je približne 1 mld. m³ ročne. V súčasnosti však nie sú známe žiadne konečné investičné rozhodnutia predmetných spoločností v tejto oblasti. Na tieto rozhodnutia budú mať významný vplyv aktuálne ukazovatele vývoja ekonomiky a s tým súvisiaci vývoj spotreby energií, aktuálny a predpokladaný vývoj cien energií ako aj ďalšie faktory.

Historicky je dané, že hlavným dodávateľom plynu pre Slovensko bola spoločnosť Gazprom Export. Zároveň je hlavnou trasou pre dovoz plynu plynovod Bratstvo na území Ruskej federácie a Ukrajiny.

V oblasti dodávky je v súčasnosti najvýznamnejším dlhodobý kontrakt, ktorý má podpísaný najvýznamnejší dodávateľ na trhu s plynom spoločnosť Slovenský plynárenský priemysel, a.s. (ďalej len „SPP“) so spoločnosťou Gazprom Export, ktorý je platný do konca roku 2028. V zmysle tohto kontraktu má SPP zabezpečenú ročnú dodávku plynu v objeme približne 6,5 mld. m³. Vzhľadom na vývoj na trhu s plynom na Slovensku spoločnosť SPP dohodla nové podmienky, ktoré znamenajú zníženie pôvodne dohodnutého objemu. V rámci opatrení, ktoré majú zabezpečiť dodávku plynu aj v prípade prerušenia dodávok z Ruska resp. Ukrajiny, spoločnosť SPP uzatvorila zmluvu o výpomocných dodávkach, ktoré garantujú dodávky plynu z iných zdrojov, nezávislých na preprave cez Ukrajinu, predovšetkým využitím prepravnej siete a reverzného toku plynu z Českej republiky.

Od roku 2009 sa na Slovensku rozvíja v oblasti dodávky zemného plynu konkurencia, hoci legislatívne prostredie bolo na štandardné fungovanie trhu nastavené už od januára 2005 na základe transpozície 2. energetickeho balíčka EÚ do národnej legislatívy. V začiatkoch sa noví dodávateľia sústredili predovšetkým na priemyselných odberateľov. Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“), ktorý má v zmysle platnej legislatívy právomoc na vydanie príslušného povolenia, ktoré je nevyhnutným predpokladom pre podnikanie v tejto oblasti, evidoval v roku 2013 celkovo 147 vydaných povolení na dodávku plynu. 26 držiteľov povolenia dodávalo plyn koncovým odberateľom plynu a pôsobilo na celom území Slovenska.

Najvýznamnejší podiel na trhu s plynom patrí naďalej tradičnému dodávateľovi – Slovenský plynárenský priemysel, a.s. Ďalšími významnými dodávateľmi sú dcérske spoločnosti významných európskych energetických podnikov ako napr. RWE, SHELL, VNG alebo ČEZ.

Vývoj na liberalizovanom trhu s plynom z pohľadu počtu a podielu uskutočnených zmien dodávateľa jednotlivých kategóriách odberateľov za rok 2011 je ilustrovaný v tabuľke č. 1.

Tabuľka č. 1 – Zmena dodávateľa plynu v roku 2013 v jednotlivých kategóriách odberateľov

<i>Kategórie odberných miest odberateľov</i>	<i>Počet OM so zmenou dodávateľa</i>	<i>Switching (%)</i>
Veľkoodber	204	26,91
Stredný odber	480	16,61
Maloodber	5 676	7,48
Domácnosti	88 028	6,21
Spolu	94 388	6,31

Zdroj: Výročná správa 2013; ÚRSO

Od roku 2011 existuje reálna konkurencia aj na trhu dodávky pre odberateľov plynu v domácnosti. Dodávku plynu domácnostiam poskytuje viacero spoločností. Zmenu dodávateľa plynu v kategórii odberateľ plynu v domácnosti v roku 2013 uskutočnilo 6,21 % odberateľov plynu v domácnosti, čo je však oproti roku 2012 mierny pokles.

Z hľadiska počtu aktívnych dodávateľov plynu možno v roku 2013 pozorovať nasýtenie trhu a nepredpokladá sa už ich výrazný nárast. V kategórii odberateľov plynu v domácnosti, napriek tzv. vynútenej zmene dodávateľa plynu spôsobenej zánikom jedného dodávateľa plynu a prevzatím kmeňa zákazníkov jednej spoločnosti druhou spoločnosťou z dôvodu prevodu vlastníckych práv, bol zaznamenaný medziročný pokles počtu zmien dodávateľa plynu na 88 tisíc a oproti predchádzajúcemu roku to znamená pokles o vyše 43 tisíc zmien dodávateľa plynu. Napriek tomu je však stále možné pozorovať snahy odberateľov o zmenu dodávateľa plynu. Rastúci trend switchingu sa najviac prejavil v kategórii stredných odberateľov a v kategórii veľkoodberateľov, kde ukazovateľ switchingu dosiahol v roku 2013 doteraz najvyššiu hodnotu 26,9 % oproti hodnote 17,1 % v roku 2012.

Slovensko má jednu z najrozšírenejších plynárenských sietí v rámci Európskej únie (ďalej len „EÚ“). K 31. decembru 2013 bolo plynofikovaných 2 234 obcí, čo je 77 % z celkového počtu obcí, pričom v nich žije 94 % zo všetkých obyvateľov Slovenska. Priestor na ďalšiu plynifikáciu sídel je z dôvodu jej súčasnej úrovne ako aj z pohľadu ostatného vývoja cien zemného plynu už len minimálny.

2.1 Domáca ťažba zemného plynu

Domáca ťažba zemného plynu na Slovensku je len marginálna a tvorí maximálne 2 % z celkovej spotreby. Ložiská, z ktorých sa ťaží zemný plyn, sa nachádzajú na západnom a východnom Slovensku. V roku 2013 domáca ťažba dosiahla takmer 91 mil. m³. V období najbližších 5 rokov sa predpokladá celková domáca ťažba zemného plynu v objeme približne 268 mil. m³. V dlhodobom horizonte sa očakáva pokračovanie ťažby zemného plynu zo súčasných zdrojov avšak s klesajúcim trendom. Zmeny do tohto trendu môžu priniesť len prípadné novoobjavené ložiská – ťažené objemy však budú závisieť od rozsahu, charakteru a lokalizácie takýchto nových ložísk. Nezanedbateľným faktorom bude aj ekonomická náročnosť ťažby zemného plynu z takýchto ložísk.

Tabuľka č. 2 – Domáca ťažba zemného plynu za roky 2009 – 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celková ťažba (mil. m ³)	103	103	92	93	91

Zdroj: údaje výrobcov plynu

Preto aj z pohľadu bezpečnosti dodávky plynu na národnej úrovni nie je možné domácu ťažbu vnímať ako veľmi významný prvok. Významná však môže byť pre menších dodávateľov, ktorých denné dodávky by bolo možné zaistiť práve zo zdrojov na území Slovenska. Túto možnosť niektorí z nich aj v súčasnom období využívajú.

Do výpočtu parametra N – 1 je možné zahrnúť maximálnu dennú úroveň domácej ťažby čo predstavuje cca 0,2 mil. m³.

Najvýznamnejším výrobcom plynu na Slovensku je spoločnosť NAFTA a.s. Bratislava.

Pokiaľ ide o bridlicový plyn je možné ho považovať za jednu z možností diverzifikácie a zníženia závislosti od dovozu plynu na úrovni EÚ. Jeho skutočný potenciál na Slovensku bude potrebné komplexne zhodnotiť vrátane odhadu jeho možných zásob.

Avšak na základe prvotných predpokladov sa na Slovensku zdá byť ťažba bridlicového plynu problematická najmä z pohľadu ekonomiky takýchto projektov ako aj spôsobu ťažby. Na základe skúseností z krajín, kde je ťažba tohto plynu rozšírená môžeme konštatovať, že nezanedbateľným faktorom sú environmentálne riziká.

2.2 Prepravná sieť a preprava plynu

Prepravná sieť je v zmysle príslušnej legislatívy charakterizovaná ako: „sieť kompresorových staníc a sieť najmä vysokotlakových plynovodov, ktoré sú navzájom prepojené a slúžia na dopravu plynu na vymedzenom území, okrem ťažobnej siete a zásobníka a vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia primárne na dopravu plynu na časti vymedzeného územia“.

V oblasti prepravy plynu pôsobí na Slovensku jedna spoločnosť – eustream, a.s. – ktorá je prevádzkovateľom národnej prepravnej siete. Na základe rozhodnutia vlády Slovenskej republiky z 28. novembra 2012 bola určená forma oddelenia podľa požiadaviek európskej legislatívy využitím modelu nezávislého prevádzkovateľa prepravnej siete (tzv. model ITO).

V roku 2013 celková preprava predstavovala 58,5 mld. m³ zemného plynu. Vďaka prepravenému množstvu spoločnosť eustream, a.s. naďalej patrí medzi najvýznamnejších prepravcov plynu na základe prepraveného objemu plynu v rámci EÚ. Výstupné toky z prepravnej siete z hľadiska ich podielu predstavovali niečo nad 75 % na hraničnom bode Baumgarten a takmer 25 % na hraničnom bode Lanžhot. Celkový výstupný tok predstavoval takmer 53 mld. m³.

Prepravná sieť je tvorená paralelnými potrubiami DN 1200 a DN 1400 v štyroch až piatich líniiach, celková dĺžka plynovodov prepravnej siete je takmer 2 270 km. Súčasťou prepravnej siete sú 4 kompresorové stanice (KS) – KS Veľké Kapušany, KS Jablonov nad Turňou, KS Veľké Zlievce a KS Ivanka pri Nitre – ktoré zabezpečujú tlakový diferenciál potrebný pre plynulý tok plynu s celkovým výkonom 1 000 MW. Umiestnené sú vo vzdialenosti cca 110

km od seba. Celková prepravná kapacita siete je viac ako 90 mld. m³ ročne. Z prepravnej siete sa zemný plyn na vymedzenom území dostáva cez vnútroštátne prepúšťacie stanice do systému distribučných sietí a dopravuje sa ku koncovým odberateľom.

30. novembra 2011 bola zavŕšená realizácia opatrení, ktoré umožňujú reverzný tok plynu v rámci prepravnej siete na Slovensku. V tomto režime je možné zo západu na východ prepraviť množstvo plynu, ktoré je vyššie ako najvyššia spotreba na Slovensku v zimných mesiacoch. Tento projekt bol spolufinancovaný v zmysle Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 663/2009 z 13. júla 2009, ktorým sa ustanovuje program na podporu oživenia hospodárstva udelením finančnej pomoci Spoločenstva na projekty v oblasti energetiky (ďalej len „nariadenie č. 663/2009“).

Prepojenie Slovenska so susednými krajinami na úrovni prepravných sietí existuje v súčasnosti s Rakúskom [hraničný bod Baumgarten], Českou republikou [hraničný bod Lanžhot], Maďarskom [hraničný bod Veľké Zlievce] a Ukrajinou [hraničný bod Veľké Kapušany a hraničný bod Budince].

Prepojenia s Českou republikou od roku 2009 a s Rakúskom od roku 2010 sú pripravené tak, aby bolo možné v prípade krízovej situácie (resp. stavu núdze) zaistiť fyzický reverzný tok plynu na Slovensko. Uvedené technické opatrenia boli realizované v súvislosti s nariadením č. 663/2009 – oba projekty boli zaradené do zoznamu oprávnených projektov. Znamená to, že bol zabezpečený súlad s nariadením v oblasti požiadavky na zaistenie obojsmernej kapacity cezhraničných prepojení.

Aktuálne najvýznamnejším projektom je vzájomné prepojenie slovenskej a maďarskej prepravnej siete. Toto prepojenie bude súčasťou severojužného koridoru, ktoré prepojí LNG terminály v poľskom Swinoujscie a v Chorvátsku, pričom prepojí Slovensko, Česko, Maďarsko, Poľsko a Chorvátsko. V roku 2014 bol plynovod dobudovaný a uskutočnilo sa aj vzájomné fyzické prepojenie slovenskej a maďarskej časti. Spustenie komerčnej prevádzky tohto plynovodu sa predpokladá v prvom štvrtroku 2015. Pokiaľ ide o predpokladanú prepravnú kapacitu, mala by byť na úrovni cca 5 mld. m³ ročne, resp. cca 12,0 mil. m³ denne. Prepojenie je budované ako obojsmerné.

Vývoj v rámci projektu prepojenia prepravných sietí Slovenska a Poľska postupoval v zmysle vzájomných dohôd prevádzkovateľov prepravných sietí eustream, a.s. a GAZ-SYSTEM S.A. Delegovaným nariadením Komisie (EÚ) č. 1391/2013 zo 14. októbra 2013, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 347/2013 o usmerneniach pre transeurópsku energetickú infraštruktúru, pokiaľ ide o zoznam projektov spoločného záujmu pre Úniu, bol prezentovaný zoznam príslušných projektov. V rámci bodu 6 „Prioritný koridor Severojužné prepojenia plynovodov v stredovýchodnej a juhovýchodnej Európe („NSI plyn východ“)“ je zaradený aj projekt slovensko – poľského prepojenia.

Dňa 22. novembra 2013 bola v Bratislave podpísaná Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Poľskej republiky o spolupráci pri realizácii projektu plynovodu spájajúceho poľskú prepravnú sieť a slovenskú prepravnú sieť.

Dňa 17. apríla 2014 sa uskutočnilo prvé rokovanie pracovnej skupiny, zriadenej na základe podpísanej dohody, ktorej úlohou je vypracovať spôsoby spolupráce na realizácii projektu. Boli určené základné termíny, ako aj úlohy pre príslušné ministerstvá, národných regulátorov a tiež samotných prevádzkovateľov prepravných sietí.

Sprevádzkovanie projektu prepojenia sa predpokladá v roku 2019.

Po sprevádzkovaní prvej vetvy plynovodu Nord Stream, ktorý taktiež zabezpečuje prepravu ruského plynu do EÚ, v novembri 2011 a následne po dokončení jeho druhej vetvy ku koncu roka 2012 sa potvrdili očakávania negatívneho vplyvu na objemy prepravy prostredníctvom slovenskej prepravnej siete.

Z hľadiska medzinárodného postavenia je prvoradým záujmom Slovenskej republiky udržať si pozíciu významného partnera v oblasti bezpečnosti dodávok plynu pre Európu aj z hľadiska objemu prepraveného plynu cez naše územie.

Za týmto účelom je potrebné na úrovni štátnych orgánov, ako aj na úrovni plynárenských spoločností vytvárať podmienky na udržanie, resp. možný rast prepravy plynu.

Obrázok č. 1 – Prepravná sieť spoločnosti eustream, a.s.

Zdroj: eustream, a.s.

Tabuľka č. 3 – Maximálna technická pevná kapacita prepojení prepravnej siete so sieťami susedných štátov

Hraničný bod	Výstupná pevná kapacita (mil. m³/deň)	Vstupná pevná kapacita (mil. m³/deň)
Veľké Kapušany [SK/UA]	0	205
Budince [SK/UA]	25,2	0
Baumgarten [AT/SK]	144,4	22,2
Lanžhot [CZ/SK]	47,5	62,4
Veľké Zlievce [SK/HU]	11,4*	4,6*

(pri 101,325 kPa a 0 °C; stav k novembru 2014)

* komerčná prevádzka prepojenia sa predpokladá počas prvého štvrt'roka 2015

Zdroj: eustream, a.s.

Tabuľka č. 4 – Preprava plynu za roky 2009 – 2013

Rok	2009	2010	2011	2012	2013
Celková preprava (mld. m ³)	66,4	71,4	74,0	56,5	58,5

Zdroj: eustream, a.s.

2.3 Distribučné siete a distribúcia plynu

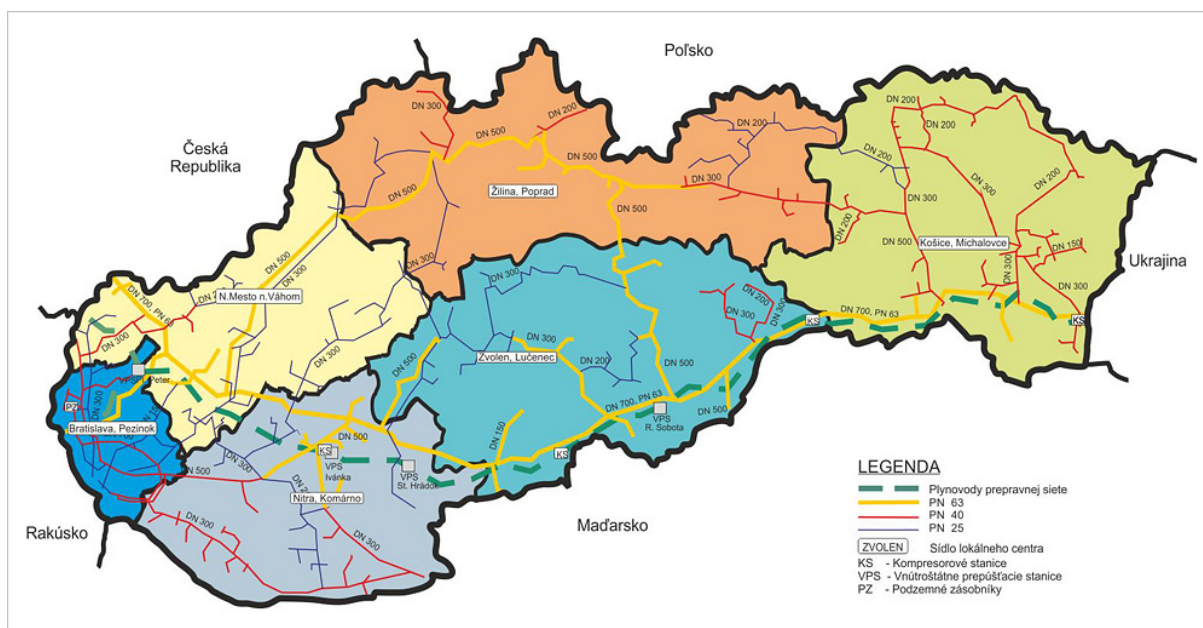
Distribučná sieť je legislatívou definovaná ako: „plynárenské rozvodné zariadenie na časti vymedzeného územia vrátane vysokotlakových plynovodov, ktoré slúžia primárne na dopravu plynu na časti vymedzeného územia, okrem plynovodov, ktoré sú súčasťou iných sietí“.

Na Slovensku v oblasti distribúcie plynu pôsobí viac ako 40 spoločností. Spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. je však najväčším prevádzkovateľom s celoslovenskou pôsobnosťou s viac ako 1,5 milióna pripojených odberateľov (z toho viac ako 1,4 milióna odberateľov plynu v domácnosti). Distribučná sieť SPP – distribúcia, a.s. je tvorená cca 33 000 km plynovodov, jej celková distribučná kapacita je takmer 10 mld. m³ ročne. Slovensko je jednou z najviac plynofikovaných krajín EÚ.

Spoločnosť SPP – distribúcia, a.s. zároveň na základe rozhodnutia ministerstva plní aj funkcie plynárenského dispečingu na vymedzenom území. Jednou z oblastí, kde má dispečing výrazné kompetencie, resp. úlohy, je aj krízová situácia v plynárenstve. Ide predovšetkým o vyhlasovanie a odvolávanie krízovej situácie v plynárenstve a jej úrovne, vyhlasovanie a odvolávanie obmedzujúcich opatrení v plynárenstve a určovanie opatrení zameraných na odstránenie krízovej situácie v plynárenstve. Spoločnosť plní aj úlohy v súvislosti so zabezpečením štandardu bezpečnosti dodávok plynu pre odberateľov plynu v domácnosti.

Ostatní prevádzkovatelia distribučných sietí sú najmä menšie spoločnosti, ktoré pôsobia lokálne – v areáloch bývalých veľkých podnikov resp. v novobudovaných priemyselných parkoch.

Obrázok č. 2 – Distribučná sieť spoločnosti SPP – distribúcia, a.s.

Zdroj: SPP – distribúcia, a.s.

2.4 Zásobníky a uskladňovanie plynu

Zásobník legislatíva definuje ako: „zariadenie používané na uskladňovanie zemného plynu a skvapalneného zemného plynu vrátane doplnkových služieb týkajúcich sa vtláčania do zásobníka, ťažby zo zásobníka, úpravy a dopravy plynu do alebo zo siete okrem tých zásobníkov alebo ich častí, ktoré sa používajú na zabezpečenie ťažobných činností alebo ktoré sú výlučne vyhradené pre prevádzkovateľov prepravnej siete alebo pre prevádzkovateľov distribučnej siete na účely zabezpečenia ich činností“.

Slovensko disponuje na svojom území viacerými geologickými štruktúrami, ktoré sú vhodné na výstavbu podzemných zásobníkov zemného plynu. V súčasnosti na trhu pôsobia dve spoločnosti, ktoré sú prevádzkovateľmi zásobníkov plynu – NAFTA a.s., Bratislava a POZAGAS a.s., Malacky. Celková uskladňovacia kapacita zásobníkov na území Slovenska je v súčasnosti 3,35 mld. m³, čo predstavuje viac ako 65 % celkovej spotreby. Zásobníky sa nachádzajú v juhozápadnej časti krajiny neďaleko hraníc s Rakúskom a Českou republikou.

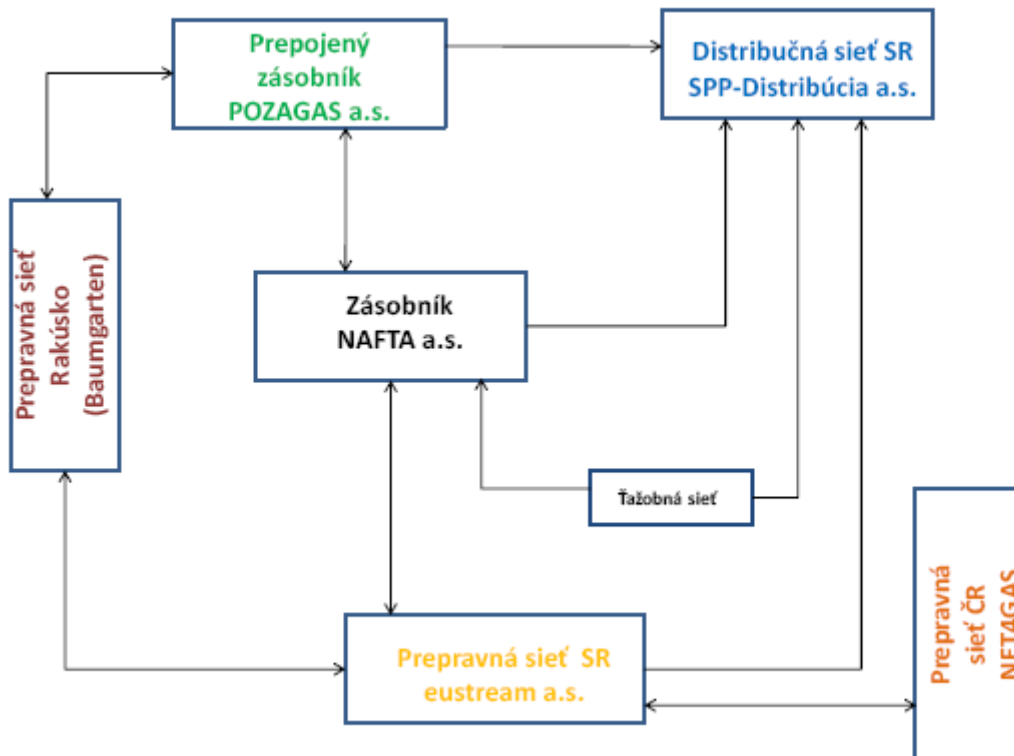
Na Slovensku fungujú len komerčné zásobníky zemného plynu. S vytvorením systému strategických/núdzových zásob plynu sa predovšetkým s prihliadnutím na finančnú náročnosť takéhoto riešenia v súčasnom období nepočíta. Prístup k zásobníkom je v rámci legislatívy definovaný ako dohodnutý. Obaja prevádzkovatelia poskytujú služby uskladňovania zemného plynu aj pre viaceré zahraničné plynárenské spoločnosti.

Zároveň je pre potreby slovenského trhu využívaný aj zásobník Dolní Bojanovice, ktorý sa nachádza na území Českej republiky. Je prevádzkovaný spoločnosťou SPP Storage, s.r.o., Praha, Česká republika a disponuje uskladňovacou kapacitou 0,57 mld. m³. Tento zásobník má priame prepojenie na slovenskú plynárenskú sieť a slúži spoločnosti SPP - distribúcia, a.s. primárne na zaistenie vyvažovania distribučnej siete a krytie strát v distribučnej sieti ako aj na zaistenie štandardu bezpečnosti dodávok pre odberateľov plynu v domácnosti.

Dopravu plynu do a zo zásobníka spoločnosti NAFTA a.s. je možné realizovať prostredníctvom plynárenských zariadení, ktoré sú fyzicky prepojené so zásobníkom nasledovne:

- prepravná sieť prostredníctvom niekoľkých fyzických odovzdávaco-preberacích bodov, ktoré spolu tvoria prepojovací bod s prepravnou sieťou – toto prepojenie slúži na dopravu plynu do/zo zásobníka a do/z prepojeného zásobníka (zásobník spoločnosti POZAGAS a.s.);
- prepojený zásobník – toto prepojenie slúži pre zákazníkov zásobníka a zákazníkov prepojeného zásobníka na prístup do/zo siete na území Rakúska; prepojenie umožňuje dopravu plynu medzi zásobníkom a prepojovacím bodom s virtuálnym obchodným bodom Rakúsko (cez prepojený zásobník);
- distribučná sieť prostredníctvom niekoľkých fyzických odovzdávaco-preberacích bodov, ktoré spolu tvoria prepojovací bod s distribučnou sieťou – toto prepojenie slúži na dopravu plynu zo zásobníka a z prepojeného zásobníka;
- ťažobná sieť, ktorá je prepojená so zásobníkom na viacerých miestach v areáloch prevádzky – toto prepojenie slúži najmä na dopravu plynu potrebného pre geologickú a technologickú spotrebu zásobníka.

Obrázok č. 3 – Umiestnenie zásobníka a nadväzujúcich plynárenských zariadení

Zdroj: NAFTA a.s.

Tabuľka č. 5 – Technické parametre podzemných zásobníkov

<i>Podzemný zásobník/oblasť</i>	<i>Prevádzkovateľ</i>	<i>Pracovný objem (uskladňovacia kapacita) (mld. m³)</i>	<i>Maximálny pevný ťažobný výkon (mil. m³/deň)</i>	<i>Maximálny pevný vtláčny výkon (mil. m³/deň)</i>
Láb 1,2,3 a 5	NAFTA a.s., Bratislava	2,70	38,25	31,9
Láb 4	POZAGAS a.s., Malacky	0,65	6,85	6,85
Celkom v SK		3,35	45,1	38,75
Dolní Bojanovice (CZ)	SPP Storage, s.r.o., Praha, ČR	0,57	8,8	8,8
Celkom v CZ		0,57	8,8	8,8
Celkom (SK+CZ)		3,92	53,9	47,55

(pri 101,325 kPa a 15 °C; stav k decembru 2014)

Zdroj: prevádzkovatelia zásobníkov

V roku 2014 prevádzkovateľ NAFTA a.s. dokončil výstavbu projektu Gajary – báden. Súčasne s navýšením celkovej uskladňovacej kapacity boli navýšené hodnoty celkového maximálneho ťažobného, ako aj vtláčného výkonu. Obaja slovenskí prevádzkovatelia plne v súlade s požiadavkami účastníkov trhu kontinuálne pripravujú skladovacie produkty, predovšetkým s ohľadom na flexibilitu pre vtláčanie či ťažbu plynu mimo bežnej vtláčnej či ťažobnej sezóny.

6. septembra 2011 spoločnosť NAFTA a.s. uviedla do prevádzky Centrálny areál zásobníka Gajary – báden. Súčasťou tohto projektu bolo aj prepojenie zásobníkov s prepravnou sieťou, ktoré umožní navýšenie dodávok plynu zo zásobníka počas prerušenia dodávok plynu. Tento projekt bol spolufinancovaný v zmysle nariadenia č. 663/2009.

Ministerstvo, v zmysle svojich kompetencií, vydalo ďalším 4 spoločnostiam osvedčenia o vhodnosti prírodných horninových štruktúr a podzemných priestorov na uskladňovanie plynov a kvapalín. Vydanie takéhoto osvedčenia je nevyhnutným predpokladom v procese budovania podzemných zásobníkov plynu. Zoznam potenciálnych nových podzemných zásobníkov zemného plynu, vrátane predpokladaných uskladňovacích kapacít a termínov realizácie týchto projektov, tak ako boli zahrnuté v dokumente „Stratégia energetickej bezpečnosti SR“ z roku 2008 uvádza tabuľka č. 6. Skutočná realizácia uvedených projektov však podlieha rozhodovacím procesom v rámci spoločností, ktorým boli vydané príslušné dokumenty kompetentnými orgánmi.

Tabuľka č. 6 – Projekty nových podzemných zásobníkov

<i>Projekt</i>	<i>Predpokladaná uskladňovacia kapacita (mld. m³)</i>	<i>Predpokladaný termín realizácie</i>
PZZP Križovany nad Dudváhom	2,0	2011 – 2015
PZZP Cífer	2,4	2011 – 2015
PZZP Golianovo – Čechynce	1,0 – 1,5	2012 – 2015
PZZP Nižná – Veľké Kostoľany	0,5 – 1,0	2012 – 2015

Zdroj: Stratégia energetickej bezpečnosti SR, október 2008; Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Spoločnosť NAFTA a.s. aktuálne skúma možnosti na vybudovanie dvoch nových projektov zásobníkov zemného plynu na Slovensku. V jednom prípade ide o nový zásobník na východe Slovenska – geologická štruktúra Ptrukša (technické parametre: predpokladaná uskladňovacia kapacita 0,34 mld. m³, predpokladaný ťažobný a vŕačný výkon 3,75 mil. m³/deň. Ďalším projektom je vysokoflexibilná nová uskladňovacia kapacita v prioritnom koridore Severojužného východného plynového prepojenia. Ide o rozšírenie existujúceho komplexu Láb skonvertovaním vyťažených plynových polí na podzemný zásobník (technické parametre: predpokladaná uskladňovacia kapacita 0,55 mld. m³, predpokladané zvýšenie ťažobného výkonu o 10 mil. m³/deň a vŕačného výkonu o 8 mil. m³/deň).

3. Štandard infraštruktúry

Nariadenie v článku 6 ods. 1 ustanovuje, že členský štát alebo, ak tak určitý členský štát stanoví, zodpovedný orgán zabezpečí, aby sa prijali potrebné opatrenia tak, aby najneskôr do 3. decembra 2014 kapacita ostatnej infraštruktúry, stanovená podľa vzorca N – 1 uvedeného v bode 2 prílohy I, dokázala v prípade prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry uspokojiť celkový dopyt po plyne vo výpočtovej oblasti počas dňa s výnimočne vysokou spotrebou plynu, ktorý sa vyskytuje so štatistickou pravdepodobnosťou raz za 20 rokov.

3.1 Definícia vzorca N – 1

Vzorec N – 1 opisuje schopnosť technickej kapacity plynárenskej infraštruktúry uspokojovať celkový dopyt po plyne vo výpočtovej oblasti v prípade prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry počas dňa s výnimočne vysokou spotrebou plynu, ktorý sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov.

Plynárenská infraštruktúra zahŕňa prepravnú sieť pre plyn vrátane prepojení, ako aj zariadenia na výrobu plynu, zariadenia LNG a zásobníky pripojené k výpočtovej oblasti.

Technická kapacita celkovej zostávajúcej dostupnej plynárenskej infraštruktúry v prípade prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry by mala byť prinajmenšom rovnaká ako celková denná spotreba plynu vo výpočtovej oblasti počas dňa s výnimočne vysokou spotrebou, ktorý sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov.

Výsledky vzorca N – 1, ktorého výpočet je uvedený nižšie, by sa mali prinajmenšom rovnať 100 %.

3.2 Metóda výpočtu vzorca N – 1

$$N - 1[\%] = \frac{EP_m + P_m + S_m + LNG_m - I_m}{D_{\max}} \times 100$$

Definície parametrov vzorca N – 1

D_{max}	Celková denná spotreba plynu vo výpočtovej oblasti počas dňa s výnimočne vysokou spotrebou plynu, ktorý sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov
EP_m	Technická kapacita vstupných bodov – znamená celkovú technickú kapacitu všetkých hraničných vstupných bodov schopných dodávať plyn do výpočtovej oblasti
P_m	Maximálna technická kapacita výroby plynu – znamená celkovú maximálnu technickú dennú schopnosť výroby všetkých plynárenských zariadení na výrobu plynu, ktorú možno dodať do vstupných bodov vo výpočtovej oblasti
S_m	Maximálny technický ťažobný výkon zásobníka – znamená súčet maximálneho technického denného ťažobného výkonu všetkých zásobníkov, ktorý je možné dodať do vstupných bodov vo výpočtovej oblasti
LNG_m	Maximálna technická kapacita zariadenia LNG – znamená súčet maximálnych technických denných kapacít odvádzania plynu do siete zo všetkých zariadení LNG vo výpočtovej oblasti
I_m	Technická kapacita samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry s najvyššou kapacitou pre dodávku do výpočtovej oblasti

3.3 Výpočet vzorca N – 1

Výpočtová oblasť je definovaná ako zemepisná oblasť, pre ktorú sa vypočítava vzorec N – 1, je to celé územie Slovenskej republiky.

Na strane spotreby je údaj D_{max} – vychádza z historických údajov dispečingu, kedy bola maximálna denná spotreba za posledných 20 rokov zaznamenaná dňa 14. decembra 2001 pri priemernej teplote – 12,2 °C a predstavovala 46,9 mil. m³ (15 °C).

Na strane dodávky predstavuje parameter EP_m súčet technickej kapacity na vstupných hraničných bodoch Veľké Kapušany, Baumgarten a Lanžhot podľa údajov uvedených v časti 2.2., tabuľka č. 3. V alternatívnom výpočte je zahrnutý aj hraničný bod Veľké Zlievce.

P_m – hodnota parametra bola získaná od najvýznamnejšieho výrobcu plynu v SR.

S_m – predstavuje súčet maximálnych technických ťažobných výkonov zásobníkov na Slovensku ako aj zásobníka Dolní Bojanovice, ktorý je pripojený k slovenskej plynárenskej sieti, údaje sú uvedené v časti 2.4., tabuľka č. 5.

LNG_m – vzhľadom na skutočnosť, že na Slovensku nie je v prevádzke žiadne zariadenie LNG, je hodnota vstupujúca do vzorca rovná nule.

I_m – ako najväčšia samostatná plynárenská infraštruktúra bol určený hraničný vstupný bod Veľké Kapušany.

Tabuľka č. 7 – Hodnoty jednotlivých parametrov vstupujúcich do vzorca N – 1 (k 1. novembru 2014)

<i>Parametre</i>	(v mil. m ³ /deň)
Technická kapacita vstupných bodov	289,6
Maximálna technická kapacita výroby plynu	0,2
Maximálny technický ťažobný výkon zásobníkov	50,7
Maximálna technická kapacita zariadenia LNG	0
Technická kapacita samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry	205,0
Celková denná spotreba plynu (prípád výnimočne vysokej spotreby)	44,4

Poznámky:

- 1) do výpočtu je zahrnutý aj ťažobný výkon zásobníka Dolní Bojanovice v Českej republike, ktorý je napojený na plynárenskú sieť Slovenskej republiky
- 2) všetky hodnoty pri 101,325 kPa a 0 °C

$$N - 1[\%] = \frac{289,6 + 0,2 + 50,7 + 0 - 205,0}{44,4} \times 100$$

$$N - 1 = 305,2\%$$

Po uvedení slovensko-maďarského prepojenia do komerčnej prevádzky sa hodnota parametra N - 1 zmení nasledovne:

$$N - 1[\%] = \frac{294,2 + 0,2 + 50,7 + 0 - 205,0}{44,4} \times 100$$

$$N - 1 = 315,5\%$$

Nariadenie stanovuje, že parameter N - 1 musí byť väčší ako 100 %. Na základe výpočtu je možné konštatovať, že stanovenú požiadavku pre parameter N - 1, t.j. štandard infraštruktúry, Slovensko už v súčasnosti spĺňa.

Napriek vyššie uvedenej skutočnosti sa neustále skúmajú možnosti zlepšenia vzájomného prepojenia Slovenska so susednými štátmi, ktoré prispeje k ďalšiemu zvýšeniu úrovne bezpečnosti dodávok plynu.

4. Štandardy dodávky

Nariadenie v článku 8 ods. 1 ustanovuje prípady, v ktorých majú plynárenské podniky zabezpečiť dodávku plynu chráneným odberateľom. Ide o:

- a) mimoriadne teploty počas sedemdnňovej špičky, ktorá sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov,
- b) aspoň 30-dňové obdobie výnimočne vysokej spotreby plynu, ktoré sa štatisticky vyskytuje raz za 20 rokov,
- c) aspoň 30-dňové obdobie v prípade prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry v bežných zimných podmienkach.

Článok 2 ods. 1 ustanovuje chránených odberateľov, ktorými sú všetci zákazníci, ktorí patria do kategórie domácností, pripojených k plynárenskej distribučnej sieti.

Ďalej nariadenie dáva možnosť členskému štátu rozhodnúť o rozšírení skupiny chránených odberateľov o:

- a) malé a stredné podniky, pokiaľ sú pripojené k plynárenskej distribučnej sieti, a základné sociálne služby, pokiaľ sú pripojené k plynárenskej distribučnej alebo prepravnej sieti a pokiaľ všetci títo ostatní odberatelia nepredstavujú viac ako 20 % konečného použitia plynu,

a/alebo

- b) zariadenia diaľkového vykurovania, pokiaľ zabezpečujú vykurovanie domácností a odberateľov uvedených v písmene a), za predpokladu, že tieto zariadenia nie sú schopné používať alternatívne palivá a sú pripojené k plynárenskej distribučnej alebo prepravnej sieti.

4.1 Definiovanie chránených odberateľov

Technické opatrenia, ktoré vyplývali z vyhodnotenia príčin a dôsledkov plynovej krízy v roku 2009 a boli realizované v oblasti plynárenskej infraštruktúry na Slovensku, boli navrhnuté tak, aby boli dostatočné pre zásobovanie celého trhu, t.j. všetkých odberateľov, aj v čase mimoriadnych situácií vrátane stavu núdze.

Štandard dodávky, ktorý má garantovať dodávku plynu počas 30 dní, bol v roku 2009 nastavený aj na Slovensku a vnímame ho ako dostatočný.

Zákonom, ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 2012, je v súlade s požiadavkami nariadenia ustanovená úprava rozsahu skupiny chránených odberateľov.

Chráneným odberateľom je podľa zákona o energetike odberateľ plynu, ktorý je pripojený k distribučnej sieti a ktorý je:

- a) odberateľom plynu v domácnosti,
- b) malým podnikom,
- c) odberateľom plynu, ktorý vyrába teplo a teplú úžitkovú vodu, určené pre domácnosť alebo pre osoby podľa písmen d) – g) a ktorý nie je pri výrobe tepla schopný prejsť na iné palivo,
- d) prevádzkovateľom zdravotníckeho zariadenia,
- e) zariadením sociálnych služieb,
- f) zariadením sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately,
- g) školou,

- h) odberateľom plynu okrem odberateľa plynu podľa a) – g) v rozsahu a za podmienok ustanovených osobitným predpisom a všeobecne záväzným právnym predpisom.

Malým podnikom je podľa definície v zmysle zákona koncový odberateľ plynu, ktorého celková ročná spotreba plynu je najviac 100 000 kWh.

Ministerstvo ako zodpovedný orgán pre oblasť bezpečnosti dodávok plynu do zákona o energetike zapracovalo aj možnosť rozšírenia skupiny chránených odberateľov, pričom podmienky takéhoto rozšírenia by boli určené všeobecne záväzným právnym predpisom – vyhláškou ministerstva. Táto možnosť zatiaľ nebola využitá.

Investície do rozvoja plynárenskej infraštruktúry prostredníctvom programu EEPR, v rámci vlastných investícií plynárenských spoločností, ako aj plány v oblasti väčšieho vzájomného prepojenia členských štátov dávajú predpoklady na to, aby prípadné krízové situácie, nech už sú zapríčinené rôznymi okolnosťami, bolo možné riešiť najmä využitím trhových mechanizmov tak, aby nebolo nutné pristupovať k obmedzeniam dodávky plynu pre jednotlivé kategórie odberateľov.

4.2 Možnosti zabezpečenia štandardu

Dodávateľia, resp. prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, pri predkladaní návrhu spôsobu zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok môže využívať nasledovné hlavné nástroje:

1. zásoby plynu v zásobníkoch s disponibilitou dodávok plynu zo zásobníkov pri krízovej situácii do siete na vymedzenom území – plyn môže byť uskladnený v zásobníkoch na Slovensku alebo v inom členskom štáte EÚ či treťom štáte s tým, že v prípade krízovej situácie je nevyhnutné garantovať jeho disponibilitu na vymedzenom území,
2. zmluvne zabezpečené dodávky plynu vyrobeného na vymedzenom území – vzhľadom na nízky rozsah domácej ťažby je tento nástroj použiteľný skôr pre menších dodávateľov plynu,
3. výpomocné dodávky plynu – najviac 50 % objemu plynu potrebného na zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu, je možné zabezpečiť využitím cezhraničnej kapacity sietí disponibilnými pri stave núdze na vymedzenom území – aj v tomto prípade je nevyhnutné garantovať, že plyn bude disponibilný v prípade krízovej situácie na vymedzenom území.

4.3 Preukazovanie skutočností súvisiacich so zabezpečením štandardu

Plynárenské spoločnosti v zmysle platnej právnej úpravy prekladajú ministerstvu návrh spôsobu zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu každoročne do konca februára. V predmetnom návrhu spoločnosti vyčíslujú potrebné objemy plynu pre zabezpečenie štandardu bezpečnosti dodávok plynu. Na základe historických dát plynárenského dispečingu je možné konštatovať, že ak spoločnosti zabezpečia objem plynu potrebný pre situáciu, ktorú

nariadenie definuje v čl. 8 ods. 1 v písm. b), znamená to, že splnia aj požiadavky definované v písm. a) a c).

Predmetné návrhy plynárenských spoločností má ministerstvo povinnosť prerokovať s ÚRSO a prevádzkovateľom distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území. Do 31. marca vydáva rozhodnutia o spôsobe zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu pre nasledujúce obdobie od 1. novembra do 31. marca.

Zákon ustanovuje aj možnosť aby plynárenská spoločnosť povinnosť týkajúcu sa zabezpečenia štandardu bezpečnosti dodávok plynu preniesla na základe zmluvy na iného účastníka trhu s plynom. O tejto skutočnosti je povinná ministerstvo informovať.

Následne do 31. augusta sú plynárenské spoločnosti povinné predložiť ministerstvu informáciu o zabezpečení štandardu bezpečnosti dodávok plynu. Táto informácia obsahuje predovšetkým podrobnosti o zmluvnom zabezpečení štandardu bezpečnosti dodávok plynu – ide najmä o zmluvy o skladovaní, zmluvy o výpomocných dodávkach plynu, zmluvy o dodávke plynu vyrobeného na vymedzenom území ako aj zmluvy, na základe ktorých je zabezpečená disponibilita plynu na Slovensko, v prípade, že sú využívané zásobníky mimo vymedzeného územia, resp. zmluvy o výpomocných dodávkach plynu.

Od roku 2009 sa každoročne pred zimnou sezónou uskutočňuje rokovanie ministra hospodárstva so zástupcami plynárenských spoločností, ÚRSO ako aj Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky (ďalej len „MZVaEZ SR“). Cieľom stretnutia je najmä vyhodnotenie pripravenosti prevádzkovateľov plynárenskej infraštruktúry na prípadné neštandardné situácie ako aj vyhodnotenie možných rizík v oblasti dodávky na základe dostupných informácií prevádzkovateľa prepravnej siete či aparátu MZVaEZ SR.

Rok 2014 opäť priniesol značnú neistotu v oblasti dodávok plynu, ktorý je prepravovaný do viacerých štátov EÚ cez územie Ukrajiny. Vzhľadom na narastajúcu výšku dlhu ukrajinskej spoločnosti NAFTOGAZ súvisiaceho s dodávkou plynu a to, že sa nepodarilo dohodnúť na ďalšom postupe, spoločnosť Gazprom úplne zastavila dňa 16. júna 2014 dodávky plynu. Na konci októbra 2014 sa podarilo dosiahnuť dohodu o splatení dlhu a mechanizme pre nové dodávky pre zimné obdobie 2014 – 2015. Po tom ako vyprší jej platnosť na konci marca 2015 sa bude musieť pristúpiť k novému rokovaniu aj v súvislosti s prípravou na ďalšiu zimnú sezónu 2015 – 2016 (vtlačanie plynu do zásobníkov).

5. Hlavné riziká ovplyvňujúce dodávku plynu

Pre zaistenie bezpečnej dodávky plynu pre odberateľov je nevyhnutné zaistiť funkčnosť celého systému – od vstupných bodov prepravnej siete, samotnej prepravnej siete, ťažobnej siete a zariadení na ťažbu plynu, distribučných sietí, ako aj zásobníkov a všetkých zariadení, ktoré sú súčasťou jednotlivých sietí.

Narušenie štandardného fungovania systému môže vzniknúť pri poruche alebo havárii zariadení plynárenskej infraštruktúry alebo pri prerušení dodávky plynu z tretích krajín.

Riziká, ktoré vplývajú na technickú funkčnosť jednotlivých zariadení infraštruktúry je možné klasifikovať ako:

- vyplývajúce z mimoriadnych udalostí,
- porucha alebo havária,
- dôsledok teroristického činu.

Za mimoriadnu situáciu sa v právnom poriadku SR považujú situácie, ktoré sa týkajú vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu či núdzového stavu. Pravdepodobnosť, že nastanú situácie tohto charakteru je len veľmi malá aj vzhľadom na súčasné začlenenie SR v rámci EÚ.

Plynárenské zariadenia sú ako každé technické zariadenie vystavené rizikám, ktoré vyplývajú z ich prevádzky. Zodpovednosť za zaistenie bezpečnej a efektívnej prevádzky jednotlivých plynárenských zariadení je na ich prevádzkovateľovi. V zmysle platnej legislatívy sú prevádzkovatelia plynárenskej infraštruktúry povinní zaistiť bezpečné, spoľahlivé a efektívne fungovanie svojich zariadení. Takisto sú zodpovední aj za ich rozvoj. Informácie, ktoré sa týkajú údržby resp. rozvoja zariadení poskytujú štandardne na ročnej báze ministerstvu. Pre prípad havarijných situácií je každý prevádzkovateľ plynárenského zariadenia povinný mať vypracovaný havarijný plán.

Ako najzávažnejšie riziko z pohľadu možného dopadu je možné označiť poruchu/haváriu v technológiách podzemných zásobníkov. V prípade podobného incidentu v zimných mesiacoch by takýto výpadok mohol znamenať problém pre uspokojovanie dopytu trhu po plyne, najmä počas obdobia s výnimočne vysokou spotrebou.

V prípade prepravnej siete aj vzhľadom na jej technické riešenie, t.j. viacero línií plynovodov je možné operatívne riešiť problém.

V prípade distribučnej siete s prihliadnutím na jej konfiguráciu by prípadná havária či porucha znamenala dočasné obmedzenie dodávky plynu len pre časť odberateľov.

Dôležitou kategóriou je tiež určenie závažnosti dopadov situácie, ktorá nastane v prípade, že k takejto udalosti dôjde.

Na plynulosť dodávky plynu môžu vplývať aj prírodné živelné udalosti (povodne, zosuvy pôdy) – následky takýchto udalostí však boli zaznamenané najmä v rámci distribučných sietí, preto vplyv na celkovú dodávku v rámci trhu SR nie je možné charakterizovať ako významný. Nepredpokladá sa ani žiadny zásadný vplyv na prevádzku prepravnej siete a preto ani na dodávky plynu pre odberateľov v susedných štátoch.

5.1 Prerušenie dodávky plynu z Ukrajiny

Najzávažnejšie dôsledky z pohľadu Slovenska má určite prerušenie dodávok plynu z tretích krajín, t.j. na vstupný hraničný bod Veľké Kapušany, pričom táto skutočnosť ovplyvní aj členské štáty, do ktorých je v štandardných podmienkach prepravovaný plyn pre tamojšie plynárenské spoločnosti – Českú republiku, Rakúsko, Nemecko, Taliansko, ako aj ďalšie.

Obmedzenie alebo prerušenie dodávky na hraničnom bode Veľké Kapušany bolo zaznamenané v januári 2006 a v januári 2009. V roku 2006 išlo o krátkodobé zníženie dodávaných množstiev plynu – cca 30 % oproti nominácii. Situácia v roku 2009 bola

významne vážnejšia – išlo o úplné prerušenie toku plynu na územie Slovenska. Vzhľadom na relatívne chladné počasie a neprehľadnosť situácie bolo nevyhnutné na strane spotreby pristúpiť k opatreniam, ktoré umožňovala legislatíva – t.j. obmedzeniu odberu plynu pre priemyselných odberateľov.

Z dôvodu nasledujúceho nepriaznivého vývoja museli byť tiež uzatvorené hraničné body prepravnej siete do Českej republiky a Rakúska, čo znamenalo, že neprebíhala preprava plynu do týchto krajín.

V prípade, že by opäť nastala takáto situácia, zvýšila by sa ťažba plynu zo zásobníkov a v zmysle príslušných zmlúv o výpomocných dodávkach by mal byť dodávaný plyn prostredníctvom prepravnej siete v Českej republike alebo v Rakúsku v reverznom režime.

Tieto opatrenia je možné hodnotiť ako trhové. V prípade, že by nepostačovali na riešenie situácie, ktorá v dodávke plynu nastala, pristúpilo by sa k obmedzujúcim opatreniam podľa príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov.

6. Opatrenia na pokrytie špičkovej spotreby, riešenie výpadku v dodávke

Zákonom o energetike boli stanovené aj podmienky riadenia plynárenských sietí. Distribučnú sieť na vymedzenom území SR riadi „plynárenský dispečing“, ktorý je zodpovedný za operatívne riadenie distribučnej siete. Úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území na základe rozhodnutia ministerstva plní dispečing prevádzkovateľa distribučnej siete spoločnosti SPP – distribúcia, a.s.

Plynárenský dispečing na vymedzenom území SR plní tieto úlohy:

- a) operatívne riadi vlastnú distribučnú sieť a distribúciu plynu do prepojovacích bodov nadväzujúcich distribučných sietí,
- b) riadi prepojené prepravné siete a distribučné siete na vymedzenom území pri krízovej situácii v plynárenstve a pri činnostiach, ktoré bezprostredne zamedzujú jej vzniku,
- c) technicky riadi rozdeľovanie zdrojov plynu vo vstupných bodoch do prepojených distribučných sietí,
- d) vyhlasuje a odvoláva krízovú situáciu v plynárenstve a jej úroveň podľa nariadenia,
- e) vyhlasuje a odvoláva obmedzujúce opatrenia v plynárenstve podľa § 21 zákona,
- f) určuje opatrenia zamerané na odstránenie krízovej situácie v plynárenstve,
- g) predkladá raz týždenne v období od 1. novembra do 31. marca a v prípade krízovej situácie denne ministerstvu za každý deň výpočet kapacity ostatnej infraštruktúry pre prípad prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry, vrátane výpočtu pri zohľadnení vhodných trhových opatrení na strane spotreby v súlade s osobitným predpisom.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý neplní úlohy plynárenského dispečingu, môže zabezpečiť plnenie úloh dispečerského riadenia prostredníctvom už zriadeného plynárenského dispečingu prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý plní úlohy plynárenského dispečingu. Ak technické podmienky prevádzkovateľa toto neumožňujú, prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý neplní úlohy plynárenského dispečingu je povinný zriadiť vlastný dispečing. Takto zriadený dispečing plní na časti vymedzeného územia prevádzkovateľa distribučnej siete rovnaké úlohy ako plynárenský dispečing.

Významnú úlohu v prípade špičkových odberov a v prípade vyrovnávania nerovnomernosti dodávok a odberov plynu zohrávajú podzemné zásobníky plynu (bližšie v bode 2.4), ktoré sú situované v západnej časti Slovenska a ktoré sú využívané pre zabezpečenie plynulého zásobovania odberateľov plynom počas celého roka.

Krízová situácia v plynárenstve

Krízovú situáciu v plynárenstve a jej úroveň na vymedzenom území alebo na časti vymedzeného územia vyhlasuje a odvoláva prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, vo verejnoprávnych hromadných oznamovacích prostriedkoch a pomocou prostriedkov dispečerského riadenia. Tento prevádzkovateľ distribučnej siete bezodkladne oznamuje ministerstvu:

- a) vyhlásenie a odvolanie krízovej situácie a jej úroveň,
- b) informácie o obmedzujúcich opatreniach, ktoré plánuje prijať,
- c) na požiadanie ďalšie informácie týkajúce sa vyhlásenej krízovej situácie a jej úrovne alebo obmedzujúcich opatrení,
- d) informáciu, či krízová situácia môže mať za následok podanie žiadosti o poskytnutie pomoci od Európskej únie a jej členských štátov.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, je povinný na žiadosť ministerstva bezodkladne odvolať krízovú situáciu.

Ak bola vyhlásená krízová situácia, účastníci trhu s plynom sú povinní podieľať sa na odstránení jej príčin a dôsledkov.

Každý účastník trhu s plynom je povinný podrobiť sa prijatým opatreniam pri krízovej situácii (ďalej len „obmedzujúce opatrenia v plynárenstve“) a opatreniam zameraným na odstránenie krízovej situácie, ktoré vyhlási alebo určí prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území. Obmedzujúce opatrenia v plynárenstve, pri ktorých sa obmedzuje alebo prerušuje dodávka plynu, sa uplatňujú v tomto poradí:

- a) obmedzenie odberu plynu u odberateľov, ktorí prevádzkujú výrobu alebo poskytujú služby náročné na spotrebu plynu,
- b) prerušenie dodávok plynu pre týchto odberateľov,

- c) obmedzenie a prerušenie dodávok plynu pre ostatných odberateľov okrem chránených odberateľov,
- d) obmedzenie a prerušenie dodávok plynu pre chránených odberateľov – malým podnikom a odberateľom v rozsahu a za podmienok, ktoré ustanoví všeobecne záväzný právny predpis,
- e) obmedzenie a prerušenie dodávok plynu pre chránených odberateľov, ktorí vyrábajú teplo a teplú úžitkovú vodu, určené pre domácnosť alebo pre osoby definované zákonom a ktorí nie sú pri výrobe tepla schopní prejsť na iné palivo,
- f) obmedzenie a prerušenie dodávok plynu pre chránených odberateľov, ktorými sú prevádzkovateľ zdravotníckeho zariadenia, zariadenia sociálnych služieb, zariadenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, školy,
- g) obmedzenie a prerušenie dodávok plynu pre chránených odberateľov, ktorými sú odberatelia plynu v domácnosti.

Obmedzenie a prerušenie dodávok plynu sa nevzťahuje na prevádzkovateľa zásobníka a výrobcu plynu.

Obmedzujúce opatrenia v plynárenstve na vymedzenom území alebo na časti vymedzeného územia vyhlasuje a odvoláva prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, vo verejnoprávnych hromadných oznamovacích prostriedkoch a pomocou prostriedkov dispečerského riadenia. Tento prevádzkovateľ distribučnej siete vyhlásenie a odvolanie obmedzujúcich opatrení v plynárenstve a určenie opatrení zameraných na odstránenie krízovej situácie bezodkladne oznamuje ministerstvu; oznámenie o vyhlásení a odvolaní obmedzujúcich opatrení v plynárenstve alebo o určení opatrení zameraných na odstránenie krízovej situácie obsahuje aj podrobnosti o uplatňovaných obmedzujúcich opatreniach v plynárenstve alebo opatreniach zameraných na odstránenie krízovej situácie a v prípade opatrení podľa odseku 8 aj náležité odôvodnenie.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, môže v náležité odôvodnených výnimočných situáciách vyhlásiť alebo určiť obmedzujúce opatrenia v plynárenstve alebo opatrenia zamerané na odstránenie krízovej situácie, ktoré nie sú uvedené v núdzovom pláne, ak sú splnené tieto podmienky:

- a) obmedzujúce opatrenia v plynárenstve alebo opatrenia zamerané na odstránenie krízovej situácie neobmedzujú neprimerane tok plynu v rámci vnútorného trhu,
- b) obmedzujúce opatrenia v plynárenstve alebo opatrenia zamerané na odstránenie krízovej situácie neohrozujú vážne situáciu v oblasti dodávky plynu v inom členskom štáte, a
- c) je zachovaný cezhraničný prístup k infraštruktúre v súlade s nariadením, pokiaľ je to z technického a bezpečnostného hľadiska možné.

Prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy

plynárenského dispečingu na vymedzenom území, je povinný na žiadosť ministerstva bezodkladne odvolať alebo zrušiť obmedzujúce opatrenie v plynárenstve alebo opatrenie zamerané na odstránenie krízovej situácie.

Ak účastník trhu s plynom nedodrží obmedzujúce opatrenia v plynárenstve, je povinný prevádzkovateľovi distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, nahradiť škodu, ktorá prevádzkovateľovi distribučnej siete z tohto dôvodu vznikla.

Pri stave núdze až do jeho odvolania je právo na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu, pre ktorý bol stav núdze vyhlásený alebo z dôvodu plnenia obmedzujúcich opatrení v plynárenstve alebo opatrení zameraných na odstránenie stavu núdze vylúčené.

7. Predpoklady spotreby plynu v Slovenskej republike v rokoch 2016 – 2019

V zmysle platnej právnej úpravy poskytuje prevádzkovateľ distribučnej siete každoročne do 31. decembra ministerstvu informácie o očakávanej spotrebe plynu na vymedzenom území obdobie piatich rokov. Na základe dát plynárenského dispečingu je spracovaný výhľad spotreby v rámci Slovenskej republiky do roku 2019, ktorý je prezentovaný v tabuľke č. 8.

Tabuľka č. 8 – Predpokladaná spotreba plynu na nasledujúce obdobie

Rok	2016	2017	2018	2019
Predpokladaná spotreba (mld. m ³)	5,0	4,9	4,9	4,8

Zdroj: SPP – distribúcia, a.s.

Záver

Vzhľadom na skutočnosti uvedené v tomto Preventívnom akčnom pláne je možné konštatovať, že Slovenská republika je na základe legislatívnych, technických, ako aj zmluvných opatrení pripravená čeliť mimoriadnym situáciám, ktoré môžu v oblasti dodávky plynu nastať.

Najdôležitejším nástrojom, ktorý garantuje bezpečnosť dodávok plynu sú dlhodobé zmluvy s dodávateľmi plynu, vrátane možností využitia alternatívnych dopravných ciest.

Nemenej významným nástrojom sú podzemné zásobníky zemného plynu nachádzajúcich sa na vymedzenom území, ktorých súčasná uskladňovacia kapacita tvorí viac ako 65 % ročnej spotreby Slovenska, pričom táto sa bude ešte navyšovať.

Najmä uskutočnené technické opatrenia, ktorými bolo umožnené využitie fyzických reverzných tokov z Českej republiky a Rakúska zabezpečili, že Slovensko v súčasnosti spĺňa požadované kritériá z hľadiska štandardu infraštruktúry podľa nariadenia. Zároveň tak reaguje na najzávažnejšie riziko pre bezpečnosť dodávok plynu – prerušenie dodávky plynu z Ukrajiny. K zlepšeniu úrovne bezpečnosti prispeje aj v blízkej budúcnosti očakávaná prevádzka slovensko–maďarského plynárenského prepojenia. Obdobný pozitívny vplyv možno očakávať aj v prípade realizácie aktuálne posudzovaného projektu vzájomného prepojenia Slovenska a Poľska.

Ďalším pozitívnym impulzom v rámci celého stredoeurópskeho regiónu s očakávaným priaznivým vplyvom na rozvoj trhu s plynom, ako aj na zvýšenie úrovne bezpečnosti dodávok plynu je projekt severo–južného prepojenia.

Kontaktná osoba: Ing. Ľubomír Čačaný, sekcia energetiky MH SR

Núdzový plán

Emergency Plan

**1. aktualizácia
Január 2015**

Obsah

Úvod

- 8. Obsah núdzového plánu podľa nariadenia**
- 9. Vnútroštátna legislatíva**
- 10. Úrovne krízovej situácie**
- 11. Úlohy a povinnosti plynárenských podnikov súvisiace s bezpečnosťou dodávky plynu**
- 12. Uplatňovanie trhových opatrení**
- 13. Uplatňovanie netrhových opatrení**
 - 13.1. Obmedzujúce odberové stupne**
 - 13.2. Obmedzujúce vykurovacie krivky**
 - 13.3. Havarijný odberový stupeň**
 - 13.4. Opatrenia zamerané na odstránenie stavu núdze v plynárenstve**
- 14. Informácie o dodávkach a zásobách plynu a informácie na zabezpečenie bezpečnosti dodávok plynu na vymedzenom území**
- 15. Interakcia medzi plynárenským sektorom a sektorom elektroenergetiky v prípade krízovej situácie**
- 16. Krízový štáb**
- 17. Postupy pre spoluprácu susediacich štátov**

Úvod

Dokument „Núdzový plán“ (ďalej len „EP“) je vypracovaný na základe ustanovení článku 4 ods. 1 a článku 10 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 994/2010 z 20. októbra 2010 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávky plynu, ktorým sa zrušuje smernica Rady 2004/67/ES (ďalej len „nariadenie“), podľa ktorého zodpovedný orgán v súlade s ustanoveným postupom vypracuje:

- 3) preventívny akčný plán obsahujúci opatrenia potrebné na odstránenie alebo znížovanie zistených rizík v súlade s posúdením rizika vykonaným podľa článku 9

a

- 4) núdzový plán obsahujúci opatrenia, ktoré sa majú prijať na odstránenie alebo zníženie vplyvu prerušenia dodávky plynu v súlade s článkom 10.

Vypracovanie tohto dokumentu podľa nariadenia zastrešuje zodpovedný orgán, ktorý má právomoci v oblasti bezpečnosti dodávky zemného plynu. V podmienkach Slovenskej republiky je týmto orgánom Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) podľa § 88 ods. 2 písm. r) zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

Na príprave EP sa podieľali aj plynárenské spoločnosti pôsobiace na Slovensku, a to v oblasti prevádzky plynárenskej infraštruktúry, ako aj dodávateľské podniky predovšetkým poskytnutím údajov potrebných na vypracovanie niektorých častí tohto dokumentu.

8. Obsah núdzového plánu podľa nariadenia

Obsah EP stanovuje článok 10 nariadenia. Podľa tohto článku má obsahovať minimálne nasledujúce náležitosti:

- a) vychádza z úrovni krízovej situácie stanovených v odseku 3 nariadenia,
- b) vymedzuje úlohu a povinnosti plynárenských podnikov a priemyselných odberateľov plynu vrátane zainteresovaných výrobcov elektrickej energie, so zreteľom na rôznu mieru, do akej sú postihnuté v prípade prerušenia dodávok a ich súčinnosť so zodpovedným orgánom a v prípade potreby s regulačným orgánom na jednotlivých úrovniach krízovej situácie,
- c) vymedzuje úlohu a povinnosti zodpovedného orgánu a iných orgánov, ktorým boli pridelené úlohy na jednotlivých úrovniach krízovej situácie,
- d) zaručuje, aby sa plynárenským podnikom a priemyselným odberateľom plynu poskytol dostatok príležitostí reagovať na každej z úrovni krízovej situácie,
- e) v náležitých prípadoch identifikuje opatrenia a kroky, ktoré sa majú prijať na zmiernenie potenciálneho dosahu prerušenia dodávky plynu na diaľkové vykurovanie a dodávky elektrickej energie vyrábanej z plynu,
- f) stanovuje podrobné postupy a opatrenia pre každú úroveň krízovej situácie vrátane zodpovedajúcich režimov výmeny informácií,
- g) uvádza meno krízového manažéra alebo krízový štáb a určujú jeho úlohu,
- h) stanovuje, akým spôsobom môžu trhové opatrenia, najmä opatrenia uvedené v prílohe II, prispieť k zvládnutiu situácie na úrovni pohotovosti a k zmierneniu situácie na úrovni stavu núdze,
- i) stanovuje, akým spôsobom môžu prispieť plánované netrhové opatrenia, najmä opatrenia uvedené v prílohe III, alebo ako sa môžu uplatniť na úrovni stavu núdze, a posudzujú, do akej miery je nevyhnutné prijatie netrhových opatrení, aby sa krízová situácia dala zvládnuť, posudzujú ich dôsledky a stanovujú postupy ich realizácie, pričom berú do úvahy, že netrhové opatrenia sa používajú iba vtedy, ak trhové opatrenia samotné už nedokážu zabezpečiť dodávky, najmä chráneným odberateľom,
- j) opisuje mechanizmy používané na spoluprácu s ďalšími členskými štátmi v rámci jednotlivých úrovni krízovej situácie,
- k) podrobne stanovuje povinnosti plynárenských podnikov v oblasti podávania správ v prípade úrovni pohotovosti a stavu núdze,
- l) stanovuje zoznam vopred stanovených opatrení na sprístupnenie plynu v prípade stavu núdze vrátane obchodných dohôd medzi stranami zúčastňujúcimi sa na takýchto opatreniach a v náležitých prípadoch kompenzačných mechanizmov určených plynárenským podnikom, pričom sa zohľadní dôvernosť citlivých údajov. Takéto opatrenia môžu zahŕňať cezhraničné dohody medzi členskými štátmi a/alebo plynárenskými podnikmi.

Národné a spoločné núdzové plány sa aktualizujú každé dva roky, pokiaľ si to okolnosti nevyžadujú častejšie a zohľadňujú aktualizované posúdenie rizika. Plánované konzultácie medzi zodpovednými orgánmi podľa článku 4 ods. 2 sa uskutočnia pred prijatím aktualizovaných plánov.

9. Vnútroštátna legislatíva

Vnútroštátnu legislatívu, ktorá sa zaoberá krízovou situáciou, postupmi a opatreniami, ktoré sa počas obdobia, v ktorom je vyhlásená, uplatňujú, tvoria:

- zákon,
- vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 416/2012 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o postupe pri uplatňovaní obmedzujúcich opatrení pri stave núdze a o opatreniach zameraných na odstránenie stavu núdze v elektroenergetike a podrobnosti o postupe pri vyhlasovaní krízovej situácie a jej úrovne, o vyhlasovaní obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pre jednotlivé kategórie odberateľov plynu, o opatreniach zameraných na odstránenie krízovej situácie a o spôsobe určenia obmedzujúcich opatrení v plynárenstve a opatrení zameraných na odstránenie krízovej situácie (ďalej len „vyhláška“).

10. Úroveň krízovej situácie

Zákon v § 21 ods. 1 ustanovuje jednotlivé úrovne krízovej situácie v súlade s nariadením:

- 1) úroveň včasného varovania (včasné varovanie),
- 2) úroveň pohotovosti (pohotovosť),
- 3) úroveň núdze (stav núdze).

Krízovú situáciu v plynárenstve a jej úroveň na vymedzenom území alebo na časti vymedzeného územia v zmysle ods. 2 vyhlasuje a odvoláva prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území, vo verejnoprávnych hromadných oznamovacích prostriedkoch a pomocou prostriedkov dispečerského riadenia. Tento prevádzkovateľ distribučnej siete bezodkladne oznamuje ministerstvu:

- a) vyhlásenie a odvolanie krízovej situácie a jej úroveň,
- b) informácie o obmedzujúcich opatreniach v plynárenstve, ktoré plánuje prijať,
- c) na požiadanie ďalšie informácie týkajúce sa vyhlásenej krízovej situácie a jej úrovne alebo obmedzujúcich opatrení v plynárenstve,
- d) informáciu, či krízová situácia môže mať za následok podanie žiadosti o poskytnutie pomoci od Európskej únie a jej členských štátov.

V podmienkach Slovenskej republiky je prevádzkovateľom distribučnej siete, ktorý plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území spoločnosť SPP – distribúcia, a.s.

11. Úlohy a povinnosti plynárenských podnikov súvisiace s bezpečnosťou dodávky plynu

Zákon ustanovuje pre jednotlivých prevádzkovateľov plynárenskej infraštruktúry povinnosti, ktoré sa týkajú bezpečnej a spoľahlivej prevádzky. Príslušné ustanovenia sú uvedené v nasledujúcom texte.

Podľa § 46 ods. 6 a 7 je prevádzkovateľ prepravnej siete povinný:

- zabezpečovať spoľahlivé, bezpečné a efektívne prevádzkovanie prepravnej siete v záujme vytvorenia otvoreného trhu s plynom,
- zabezpečovať údržbu a rozvoj prepravnej siete pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia,
- zabezpečiť budovanie cezhraničných prepojení potrebných na integráciu prepravných sietí v členských štátoch s dostatočnou kapacitou, ktorá umožňuje uspokojenie všetkých ekonomicky odôvodniteľných a technicky uskutočniteľných požiadaviek účastníkov trhu s plynom na kapacitu cezhraničných prepojení a zohľadňuje požiadavky bezpečnosti dodávok plynu; ekonomickú odôvodniteľnosť požiadaviek prevádzkovateľ prepravnej siete vyhodnocuje na základe záväzných ponúk účastníkov testovania dopytu trhu pre dané cezhraničné prepojenie uskutočneného na základe pravidiel testovania dopytu trhu schválených regulačným úradom (ďalej len „úrad“),
- poskytovať prevádzkovateľovi prepravnej siete, prevádzkovateľovi distribučnej siete a prevádzkovateľovi zásobníka informácie nevyhnutné na zabezpečenie prevádzkyschopnosti prepojenej siete,
- vypracovať každoročne havarijné plány,
- každoročne vypracúvať plán rozvoja prepravnej siete vrátane plánu rozvoja prepojení na obdobie nasledujúcich desiatich rokov (ďalej len „desaťročný plán rozvoja siete“) a predložiť ho ministerstvu a úradu každoročne do 30. novembra na nasledujúcich desať rokov vrátane správy o plnení desaťročného plánu rozvoja siete,
- oznamovať ministerstvu a plynárenskému dispečingu informácie potrebné na vyhlásenie krízovej situácie v plynárenstve podľa nariadenia,
- predložiť na žiadosť ministerstva a úradu návrh kapacity spätného toku plynu alebo žiadosť o vyňatie z povinnosti umožniť obojsmernú kapacitu podľa nariadenia.

Podľa § 55 ods. 1 je prevádzkovateľ prepravnej siete povinný zabezpečiť aj:

- investičné plánovanie zabezpečujúce dlhodobú schopnosť prepravnej siete uspokojovať primeraný dopyt a zaručujúce bezpečnosť dodávky plynu.

Podľa § 48 ods. 2 je výrobca plynu povinný:

- zabezpečiť spoľahlivé, bezpečné a efektívne prevádzkovanie ťažobnej siete,
- poskytovať prevádzkovateľovi prepravnej siete, prevádzkovateľovi distribučnej siete alebo prevádzkovateľovi zásobníka informácie potrebné na zabezpečenie prevádzkyschopnosti siete o ťažbe plynu a o ťažobnej sieti,
- vypracúvať plán výroby plynu a plán rozvoja ťažobnej siete na obdobie piatich rokov a predložiť ho ministerstvu každoročne do 30. novembra na nasledujúci rok,
- vypracovať každoročne havarijné plány ťažobnej siete.

Podľa § 64 ods. 6 a 7 je prevádzkovateľ distribučnej siete povinný:

- zabezpečovať spoľahlivé, bezpečné a efektívne prevádzkovanie distribučnej siete za hospodárnych podmienok pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia a energetickú efektívnosť,
- zabezpečovať rozvoj distribučnej siete pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia a na základe ekonomických podmienok tak, aby kapacita siete dlhodobo vyhovovala odôvodneným požiadavkám účastníkov trhu s plynom na prístup do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- poskytovať prevádzkovateľovi distribučnej siete a prevádzkovateľovi prepravnej siete informácie nevyhnutné na zabezpečenie prevádzkyschopnosti prepojenej siete,
- vypracovať každoročne havarijné plány,
- vypracúvať plán rozvoja distribučnej siete na obdobie piatich rokov a predložiť ho ministerstvu každoročne do 30. novembra na nasledujúci rok, vrátane správy o plnení plánu rozvoja distribučnej siete,
- oznámiť ministerstvu vyhlásenie a odvolanie krízovej situácie v plynárenstve podľa nariadenia,
- určiť odberateľovi obmedzujúce opatrenia v plynárenstve, ak odberateľ plynu má uzatvorenú zmluvu o prístupe do distribučnej siete a distribúciu plynu,
- poskytovať údaje o obmedzujúcich opatreniach v plynárenstve prevádzkovateľovi distribučnej siete, ktorý plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území,

Podľa § 66 ods. 3 až 5 plynárenský dispečing:

- a) operatívne riadi vlastnú distribučnú sieť a distribúciu plynu do prepojovacích bodov nadväzujúcich distribučných sietí,

- b) riadi prepojené prepravné siete a distribučné siete na vymedzenom území pri krízovej situácii v plynárenstve a pri činnostiach, ktoré bezprostredne zamedzujú jej vzniku,
- c) technicky riadi rozdeľovanie zdrojov plynu vo vstupných bodoch do prepojených distribučných sietí,
- d) vyhlasuje a odvoláva krízovú situáciu v plynárenstve a jej úroveň podľa nariadenia,
- e) vyhlasuje a odvoláva obmedzujúce opatrenia v plynárenstve podľa § 21,
- f) určuje opatrenia zamerané na odstránenie krízovej situácie v plynárenstve,
- g) predkladá raz týždenne v období od 1. novembra do 31. marca a v prípade krízovej situácie denne ministerstvu za každý deň výpočet kapacity ostatnej infraštruktúry pre prípad prerušenia samostatnej najväčšej plynárenskej infraštruktúry vrátane výpočtu pri zohľadnení vhodných trhových opatrení na strane spotreby v súlade s nariadením,

Plynárenský dispečing má právo vyžadovať od účastníkov trhu s plynom pripojených na distribučnú sieť informácie potrebné na zabezpečenie plnenia svojich úloh. Účastník trhu s plynom je povinný bezodkladne poskytnúť vyžadované informácie.

Plynárenský dispečing je pri plnení úloh podľa písm. d) až f) povinný riadiť sa pokynmi ministerstva.

Podľa § 67 ods. 6 je prevádzkovateľ zásobníka povinný:

- zabezpečovať spoľahlivé, bezpečné a efektívne prevádzkovanie zásobníka v záujme vytvorenia otvoreného trhu s plynom,
- zabezpečovať údržbu a rozvoj zásobníka pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia,
- obmedziť ťažbu plynu pre dotknutých účastníkov trhu s plynom, ktorí uskladňujú plyn pre odberateľov mimo vymedzeného územia, na základe rozhodnutia ministerstva,
- poskytovať prevádzkovateľovi prepravnej siete a prevádzkovateľovi distribučnej siete informácie nevyhnutné na zabezpečenie prevádzkyschopnosti prepojenej siete,
- vypracúvať každoročne plán rozvoja zásobníka na obdobie piatich rokov a predložiť ho ministerstvu každoročne do 30. novembra na nasledujúci rok, vrátane správy o plnení plánu rozvoja zásobníka,
- vypracovať každoročne havarijné plány,
- oznamovať ministerstvu a plynárenskému dispečingu skutočnosti potrebné na vyhlásenie krízovej situácie v plynárenstve,

Prevádzkovateľ zásobníka je v prípade stavu núdze v plynárenstve na základe rozhodnutia ministerstva povinný v rozsahu určenom rozhodnutím ministerstva prerušiť ťažbu plynu zo zásobníka pre dotknutých účastníkov trhu s plynom, ktorí uskladňujú plyn pre odberateľov

mimo vymedzeného územia, na zaistenie technickej bezpečnosti siete na vymedzenom území; proti rozhodnutiu ministerstva nie je prípustný opravný prostriedok. Ministerstvo rozhodne na návrh prevádzkovateľa distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území a ktorý v tomto návrhu uvedie, u ktorých prevádzkovateľov zásobníka a v akom rozsahu má byť ťažba plynu zo zásobníka prerušená. Prevádzkovateľ zásobníka je povinný prerušenie ťažby plynu zo zásobníka bezodkladne písomne oznámiť dotknutým účastníkom trhu s plynom. Po odvolaní stavu núdze v plynárenstve je prevádzkovateľ zásobníka povinný bezodkladne obnoviť ťažbu plynu zo zásobníka. Ak v dôsledku prerušenia ťažby plynu zo zásobníka vznikla škoda, má dotknutý účastník trhu s plynom právo uplatniť nárok na náhradu škody a ušlého zisku len vtedy, ak prevádzkovateľ zásobníka neplnil oznamovaciu povinnosť.

Podľa § 69 ods. 2 je dodávateľ plynu povinný:

- riadiť sa v prípade krízovej situácie v plynárenstve podľa nariadenia opatreniami plynárenského dispečingu alebo príslušného dispečingu,
- dodržiavať štandard bezpečnosti dodávok plynu podľa § 22,
- určiť odberateľovi obmedzujúce opatrenia v plynárenstve v zmluve o dodávke plynu,
- poskytovať údaje o obmedzujúcich opatreniach v plynárenstve prevádzkovateľovi distribučnej siete.

Podľa ustanovení § 88 ministerstvo:

- zabezpečuje sledovanie dodržiavania bezpečnosti dodávky elektriny a plynu,
- prijíma opatrenia zamerané na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny a plynu vrátane rozhodnutia o prerušení ťažby plynu zo zásobníka pre dotknutých účastníkov trhu s plynom, ktorí uskladňujú plyn pre odberateľov mimo vymedzeného územia,
- určuje rozsah kritérií technickej bezpečnosti sústavy a siete,
- rozhoduje o uplatnení opatrení, ak ide o:
 1. ohrozenie celistvosti a integrity sústavy a siete,
 2. ohrozenie bezpečnosti a spoľahlivosti prevádzky sústavy a siete,
- uverejňuje každoročne do 31. júla správu o výsledkoch monitorovania bezpečnosti dodávok elektriny a správu o výsledkoch monitorovania bezpečnosti dodávok plynu a o prijatých a predpokladaných opatreniach na riešenie bezpečnosti dodávok elektriny a plynu; správy uverejňuje vo vestníku ministerstva a na webovom sídle ministerstva a zasiela Komisii,
- je zodpovedným orgánom a plní úlohy zodpovedného orgánu podľa nariadenia okrem úloh, ktoré podľa zákona plní prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území,

- žiada príslušné orgány iných členských štátov o posilnenie obojsmernej kapacity cezhraničného prepojenia prepravnej siete z dôvodu bezpečnosti podľa nariadenia a prijíma obdobné žiadosti príslušných orgánov iných členských štátov,

Ministerstvo pri návrhu opatrení zameraných na zabezpečenie bezpečnosti dodávok elektriny a plynu zohľadní:

- a) význam zabezpečenia kontinuity dodávok elektriny a plynu,
- b) význam transparentného a stabilného regulačného rámca,
- c) vplyv opatrení na cenu elektriny a plynu pre koncových odberateľov,
- d) vnútorný trh a možnosti cezhraničnej spolupráce v súvislosti s bezpečnosťou dodávok elektriny a plynu,
- e) význam podpory hospodárskej súťaže na trhu s elektrinou a plynom,
- f) potrebu pravidelnej údržby, prípadne aj obnovy prenosovej sústavy, prepravnej siete, distribučnej sústavy a distribučnej siete na zachovanie výkonu sústav a sietí,
- g) význam podpory elektriny vyrábanej z obnoviteľných zdrojov energie a podpory kombinovanej výroby založenej na dopyte po využiteľnom teple na vnútornom trhu s elektrinou,
- h) potrebu zabezpečiť dostatočnú prepravnú, prenosovú a výrobnú rezervnú kapacitu pre stabilné fungovanie trhu s elektrinou a plynom.

Opatrenia nesmú byť diskriminačné a nesmú predstavovať neprimerané zaťaženie účastníkov trhu vrátane nových účastníkov trhu a podnikov s malým podielom na trhu a nesmú vytvárať prekážky liberalizovanému trhu s elektrinou a plynom. Ministerstvo rozhodne o prerušení ťažby plynu zo zásobníka pre dotknutých účastníkov trhu s plynom, ktorí uskladňujú plyn pre odberateľov mimo vymedzeného územia, po zvážení prijatia dostupných opatrení zameraných na zaistenie technickej bezpečnosti siete na vymedzenom území vrátane možnosti cezhraničnej spolupráce, v súlade s nariadením.

Opatrenia sa môžu ukladať ako:

- a) tarifné opatrenia alebo netarifné opatrenia,
- b) povinnosť zabezpečiť alebo vykonať technické alebo organizačné opatrenia,
- c) povinnosť zdržať sa konania alebo činností,
- d) poskytnutie ekonomických stimulov.

Pri ukladaní opatrení sa môže narušiť fungovanie trhu s elektrinou alebo trhu s plynom len v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas potrebný na dosiahnutie účelu uloženého opatrenia. Pri uložených opatreniach nie je prípustné robiť rozdiely medzi cezhraničnými a vnútroštátnymi zmluvami. Ministerstvo je povinné uložené opatrenia zrušiť, ak pominú dôvody ich uloženia. Zodpovednosť osoby, ktorej boli uložené opatrenia, za škodu spôsobenú v dôsledku plnenia uložených opatrení, je vylúčená.

Ministerstvo informuje Komisiu o:

- prijatých a predpokladaných opatreniach na riešenie bezpečnosti dodávok elektriny a plynu,
- preventívnom akčnom pláne a núdzovom pláne podľa nariadenia,
- skutočnostiach týkajúcich sa medzivládnych dohôd uzavretých s tretími štátmi v rozsahu podľa nariadenia,
- spolupráci s iným členským štátom ohľadom bezpečnosti dodávok plynu na vnútornom trhu so zemným plynom; rovnako informuje aj ostatné členské štáty.

12. Uplatňovanie trhových opatrení

V prípade vyhlásenia krízovej situácie plynárenským dispečingom a to úrovne včasného varovania alebo úrovne pohotovosti sa poskytuje plynárenským spoločnostiam priestor na riešenie vzniknutej situácie predovšetkým využitím dostupných trhových mechanizmov, ktoré sú v podobe neúplného a orientačného zoznamu opatrení uvedené v prílohe II nariadenia resp. v prílohe č. 4 vyhlášky.

13. Uplatňovanie netrhových opatrení

Využitie netrhových opatrení sa predpokladá až v čase, keď plynárenské podniky nebudú schopné zvládnuť riešenie vyhlásenej krízovej situácie – úrovne núdze (stavu núdze).

Podrobnosti ustanovuje vyhláška.

Obmedzujúce opatrenia v plynárenstve vyhlasuje a odvoláva na vymedzenom území alebo na časti vymedzeného územia prevádzkovateľ distribučnej siete, ktorý na základe rozhodnutia ministerstva plní úlohy plynárenského dispečingu na vymedzenom území vo verejnoprávnych hromadných oznamovacích prostriedkoch a pomocou prostriedkov dispečerského riadenia. Tieto opatrenia závisia od úrovne krízovej situácie.

Obmedzujúce opatrenia v plynárenstve na odstránenie rozdielu medzi zdrojmi a spotrebou plynu plynárenský dispečing vykonáva uplatnením:

- a) obmedzujúcich odberových stupňov pre odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým ročným množstvom zemného plynu na obdobie 12 po sebe nasledujúcich mesiacov nad 633 MWh alebo nad 60 000 m³,
- b) obmedzujúcich vykurovacích kriviek pre odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým ročným množstvom zemného plynu na obdobie 12 po sebe nasledujúcich mesiacov nad 633 MWh alebo nad 60 000 m³,
- c) havarijného odberového stupňa pre všetkých odberateľov.

6.1 Obmedzujúce odberové stupne

Obmedzenie odberu plynu podľa obmedzujúcich odberových stupňov uplatňuje plynárenský dispečing pre odberné miesta odberateľa, u ktorého viac ako 50 % ročného odberu plynu nezávisí od vonkajšej teploty ovzdušia (ďalej len „odberateľ nezávislý od vonkajšej teploty ovzdušia“).

Základným odberovým stupňom je odberový stupeň 3, podľa ktorého sa odber plynu uskutočňuje bez obmedzenia. Základný odberový stupeň 3 uplatňujúci sa počas vyhlásenia obmedzujúcich opatrení je určený denným množstvom plynu odberateľa v m³.

Obmedzujúce odberové stupne sú odvodené od základného odberového stupňa a znižujú zmluvne dohodnuté denné množstvo plynu.

Pri obmedzujúcom odberovom stupni

- a) 5 - odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu nad 4 220 MWh alebo nad 400 000 m³ znižujú odber plynu pod hodnotu základného odberového stupňa,
- b) 4 a 6 - odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu nad 4 220 MWh alebo nad 400 000 m³ znižujú odber plynu pod hodnotu základného odberového stupňa, ale nad hodnotu bezpečnostného minima. Pri odberovom stupni 4 odberateľ, ktorému je určený tento odberový stupeň, prechádza na náhradné palivo najneskôr do 8 hodín od vyhlásenia tohto odberového stupňa. Pri odberovom stupni 6 odberateľ, ktorému je určený tento odberový stupeň, prechádza na náhradné palivo najneskôr do 24 hodín od vyhlásenia tohto odberového stupňa,
- c) 7 - odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu nad 4 220 MWh alebo nad 400 000 m³ znižujú odber plynu pod hodnotu odberového stupňa 5, ale nad hodnotu bezpečnostného minima,
- d) 8 - odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu nad 633 MWh alebo nad 60 000 m³ znižujú odber plynu na úroveň bezpečnostného minima bezodkladne od vyhlásenia obmedzujúcich opatrení, ak je možné odber plynu znížiť bez poškodenia výrobného zariadenia odberateľa. Ak nie je možné bezodkladne znížiť odber plynu na hodnotu bezpečnostného minima bez poškodenia výrobného zariadenia, odberateľ plynu navrhne časový harmonogram potrebný na zníženie odberu, tento harmonogram odôvodní objektívne preskúmateľnými podkladmi. Bezpečnostné minimum je najnižšou hodnotou denného odberu plynu na odbernom mieste odberateľa, ktorá je nevyhnutne potrebná na zaistenie bezpečnosti výrobných zariadení a obsluhy a na zamedzenie vzniku škôd. Bezpečnostné minimum je určené pre jednotlivé odberné miesto odberateľa v absolútnej hodnote v merných jednotkách zemného plynu v m³, alebo výnimočne na základe dohody odberateľa plynu s dodávateľom plynu v percentách zo základného odberového stupňa,
- e) 9 - odberné miesta odberateľa so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu nad 633 MWh alebo nad 60 000 m³ znižujú odber plynu na nulu. Ak nie je možné bezodkladne ukončiť odber plynu bez poškodenia výrobného zariadenia, odberateľ plynu navrhne časový harmonogram potrebný na ukončenie odberu, tento harmonogram odôvodní objektívne preskúmateľnými podkladmi.

Odberateľ znižuje odber plynu na odberných miestach na úroveň bezpečnostného minima, ak zabezpečuje:

1. bezpečnosť štátu,
2. činnosť ústavných orgánov,
3. výrobu potravín dennej spotreby pre obyvateľstvo okrem výroby alkoholických a tabakových výrobkov,
4. spracovanie potravín, ktoré podliehajú rýchlej skaze,
5. prevádzku živočíšnej výroby s nebezpečenstvom uhynutia hospodárskych zvierat,
6. výrobu alebo skladovanie životu a zdraviu nebezpečných látok a zmesí vyžadujúcich osobitné bezpečnostné podmienky,
7. výrobu tepla pre odberateľov v domácnosti,
8. nevyhnutné potreby prevádzky zdravotníckych zariadení,
9. výrobu elektriny,
10. prevádzku prepravnej siete,
11. spracovanie, skladovanie a distribúciu ropy a ropných produktov,
12. prevádzku vodární alebo čistiární odpadových vôd,
13. prevádzku asanačného zariadenia,
14. prevádzku krematória.

Ak využíva odberateľ plyn aj na iné účely ako v bodoch 1 až 14, znižuje túto časť odberu plynu na nulu. Ak nemôže túto časť odberu plynu bezodkladne ukončiť bez poškodenia výrobného zariadenia, navrhne časový harmonogram potrebný na ukončenie odberu, harmonogram odôvodní objektívne preskúmateľnými podkladmi.

Obmedzujúce odberové stupne 4 a 6 môžu byť vyhlásené a môžu nadobudnúť účinnosť súčasne so základným odberovým stupňom alebo s obmedzujúcimi odberovými stupňami 5 a 7.

Vyhlásenie obmedzujúcich odberových stupňov pri hroziacom nedostatku plynu alebo obmedzení dodávok plynu uskutočňuje plynárenský dispečing z vlastného podnetu alebo na požiadanie ministerstva.

Pri odbere plynu na úrovni bezpečnostného minima nie je odberateľ oprávnený zabezpečovať výrobu okrem odberateľov uvedených v písmenách a) až j). Zastavenie výroby sa nevzťahuje ani na odberateľov, ktorí plyn používajú na stabilizáciu výroby z obnoviteľných zdrojov energie, pričom nesmie byť prekročená stanovená hodnota bezpečnostného minima. Horná hranica hodnoty bezpečnostného minima na odbernom mieste odberateľa musí byť stanovená objektívne, pritom nesmie presiahnuť úroveň najviac 90 % zo základného odberového stupňa podľa uzavretej zmluvy o dodávke plynu s dodávateľom plynu.

Bezpečnostné minimum na časť odberu plynu na odbernom mieste najviac do 90 % základného odberového stupňa podľa uzavretej zmluvy o dodávke plynu s dodávateľom plynu je pre odberné miesta odberateľa nezávislého od vonkajšej teploty ovzdušia, ktorý preukázateľne odoberá plyn na:

- a) výrobu potravín dennej spotreby pre obyvateľov okrem výroby alkoholických a tabakových výrobkov,
- b) spracovanie potravín, ktoré podliehajú rýchlej skaze,

- c) zabezpečenie prevádzky živočíšnej výroby s nebezpečenstvom uhynutia hospodárskych zvierat,
- d) výrobu tepla pre odberateľov v domácnosti,
- e) zabezpečenie nevyhnutných potrieb prevádzky zdravotníckych zariadení,
- f) výrobu elektriny,
- g) prevádzku vodárne alebo čistiarne odpadových vôd,
- h) spracovanie, skladovanie a distribúciu ropy a ropných produktov,
- i) prevádzku asanačného zariadenia,
- j) prevádzku krematória.

Výsledná hodnota bezpečnostného minima sa určí ako súčet hodnôt bezpečnostného minima na časť odberu využívaného na účel uvedený v písmenách a) až j) a bezpečnostného minima na časť odberu plynu využívaného na iný účel. Pre odberateľov, ktorí preukázateľne odoberajú plyn na prevádzku prepravnej siete, je bezpečnostné minimum na časť odberu plynu využívaného na takto vymedzené účely 100 % základného odberového stupňa podľa uzavretej zmluvy o dodávke plynu s dodávateľom plynu.

Odberateľ plynu odsúhlasí hodnotu bezpečnostného minima, obmedzujúce odberové stupne a obmedzujúce vykurovacie krivky s dodávateľom plynu pre odberné miesta odberateľa pri uzavretí zmluvy o dodávke plynu. Ak má oprávnený odberateľ uzatvorenú zmluvu na distribúciu plynu, dohodne výslednú hodnotu bezpečnostného minima, obmedzujúce odberové stupne a obmedzujúce vykurovacie krivky s prevádzkovateľom distribučnej siete pri uzavretí zmluvy o distribúcii plynu.

6.2 Obmedzovacie vykurovacie krivky

Obmedzenie odberu plynu vykurovacími krivkami je uplatňované pre odberateľov, u ktorých 50 % a viac ročného odberu plynu závisí od vonkajšej teploty ovzdušia (ďalej len „odberateľ závislý od vonkajšej teploty ovzdušia“).

Základnou vykurovacou krivkou je prvá vykurovacia krivka, pri ktorej odberateľ uskutočňuje odber plynu do najvyššieho zmluvne dohodnutého denného množstva.

Obmedzujúce vykurovacie krivky sú odvodené od základnej vykurovacej krivky a predstavujú zníženie denného odberu plynu v porovnaní so základnou vykurovacou krivkou.

Obmedzujúcimi vykurovacími krivkami sú:

- a) druhá vykurovacia krivka, ktorá určuje znížený denný odber plynu vo vzťahu k základnej vykurovacej krivke takto:
 1. 100 % pre odberateľov so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu na odbernom mieste do 4 220 MWh alebo do 400 000 m³ vrátane, pre zdravotnícke

- zariadenia a pre tepelné energetické zariadenia zabezpečujúce vykurovanie zdravotníckych zariadení,
2. najviac 90 % pre tepelné energetické zariadenia zabezpečujúce vykurovanie bytov a pre objekty škôl,
 3. najviac 85 % pre ostatných odberateľov,
- b) tretia vykurovacia krivka, ktorá určuje znížený denný odber plynu na odbernom mieste vo vzťahu k základnej vykurovacej krivke takto:
1. 100 % pre odberateľov so zmluvne dohodnutým množstvom zemného plynu do 4 220 MWh alebo do 400 000 m³ vrátane, pre zdravotnícke zariadenia a pre tepelné energetické zariadenia zabezpečujúce vykurovanie zdravotníckych zariadení,
 2. najviac 80 % pre tepelné energetické zariadenia zabezpečujúce vykurovanie bytov a pre objekty škôl,
 3. najviac 70 % pre ostatných odberateľov.

Odberateľ plynu, ktorý využíva časť odberu plynu na vykurovanie zdravotníckeho zariadenia alebo na vykurovanie bytov, dohodne s dodávateľom plynu v zmluve o dodávke plynu časť odberu plynu vyjadrenú v percentách z celkového odberu využívaného na tento účel a obmedzujúce vykurovacie krivky ako vážený priemer predpokladaného množstva odberu využívaného na tento účel. Odberateľ, ktorý časť odberu plynu využíva pre technologické potreby výrobných zariadení, pri vyhlásení obmedzujúceho odberového stupňa 8 alebo 9 nie je oprávnený zabezpečovať výrobu okrem odberateľov definovaných v písmenách a) až j).

6.3 Havarijný odberový stupeň

Havarijným odberovým stupňom je stupeň 10, pri ktorom je nulový odber plynu. Pri jeho vyhlásení je dodávka plynu prerušená pre všetkých odberateľov.

6.4 Opatrenia zamerané na odstránenie stavu núdze v plynárenstve

Opatrenia na odstránenie stavu núdze v plynárenstve sa vykonávajú ako osobitné postupy na obnovenie riadnej prevádzky prepravnej a distribučnej siete bezodkladne.

Pri odstraňovaní stavu núdze postupujú prevádzkovatelia sietí podľa schválených havarijných plánov, pokynov plynárenského dispečingu a pokynov vlastného dispečingu.

14. Informácie o dodávkach a zásobách plynu a informácie na zabezpečenie bezpečnosti dodávok plynu na vymedzenom území

Prevádzkovateľ zásobníka po vyhlásení obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pri stave núdze do odvolania stavu núdze ministerstvu poskytuje denné informácie o:

- a) skutočnom stave zásob jednotlivých účastníkov trhu s plynom, ktorí majú s prevádzkovateľom zásobníka uzatvorenú zmluvu o prístupe do zásobníka a uskladňovaní plynu,

- b) najväčšom vlačnom a ťažobnom výkone jednotlivých účastníkov trhu s plynom, ktorí majú s prevádzkovateľom zásobníka uzatvorenú zmluvu o prístupe do zásobníka a uskladňovaní plynu,
- c) skutočnej ťažbe plynu zo zásobníka pre jednotlivých účastníkov trhu s plynom, ktorí majú s prevádzkovateľom zásobníka uzatvorenú zmluvu o prístupe do zásobníka a uskladňovaní plynu.

Plynárenský dispečing po vyhlásení obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pri stave núdze do odvolania stavu núdze poskytuje ministerstvu denné informácie o:

- a) dodržiavani obmedzujúcich opatrení a zmluvne stanovenej hodnoty individuálneho odberu na úrovni bezpečnostného minima dohodnutého v zmluve o dodávke plynu alebo zmluve o distribúcii plynu konkrétnymi odberateľmi so zmluvne dohodnutým ročným odberom nad 4 220 MWh alebo nad 400 000 m³,
- b) celkovom dennom objeme distribuovaného plynu v distribučnej sieti pre odberateľov so zmluvne dohodnutým ročným množstvom odberu plynu nad 4 220 MWh alebo nad 400 000 m³,
- c) plnení opatrení dohodnutých s ministerstvom na riešenie stavu núdze na vymedzenom území.

Prevádzkovateľ prepravnej siete po vyhlásení obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pri stave núdze do odvolania stavu núdze poskytuje ministerstvu denné informácie o toku plynu za deň v miliónoch m³ na všetkých cezhraničných vstupných a výstupných bodoch.

Plynárenský dispečing vyhodnocuje denne úroveň dostupných zdrojov plynu na nasledujúce tri dni a očakávanú spotrebu plynu na vymedzenom území.

15. Interakcia medzi plynárenským sektorom a sektorom elektroenergetiky v prípade krízovej situácie

Vzhľadom na skúsenosti z vlny výnimočne chladného počasia zo začiatku roka 2012, pri ktorej hrozili dopady na stabilitu elektrizačných sústav v niektorých členských štátoch bol do slovenskej národnej legislatívy – vyhlášky – zapracovaný mechanizmus komunikácie a postupu pre dispečing prenosovej sústavy a plynárenský dispečing.

Ak dôjde k stavu núdze v plynárenstve, dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy môže pri uplatnení obmedzujúcich opatrení v elektroenergetike požiadať plynárenský dispečing o pozastavenie uplatnenia obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pre jednotlivých poskytovateľov podporných služieb v elektroenergetike, ktorí sú viazaní na odber zemného plynu. Ak to umožní situácia v zásobovaní plynom, plynárenský dispečing na základe žiadosti dispečingu prevádzkovateľa prenosovej sústavy pozastaví vykonávanie obmedzujúcich opatrení v plynárenstve pre poskytovateľov podporných služieb v elektroenergetike na nevyhnutnú dobu, ktorú dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy odôvodní v žiadosti. Pozastavenie vykonávania obmedzujúcich opatrení v plynárenstve na konkrétny čas oznámi dispečing prevádzkovateľa prenosovej sústavy poskytovateľovi podpornej služby a ministerstvu.

16. Krízový štáb

Krízový štáb v prípade vyhlásenia krízovej situácie zriaďuje a zvoláva minister hospodárstva. Členmi krízového štábu sú zástupcovia ministerstva, prevádzkovateľov plynárenskej infraštruktúry (prepravnej siete, zásobníkov ako aj distribučnej siete – plynárenského dispečingu), Úradu pre reguláciu sieťových odvetví, Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky, najvýznamnejšieho dodávateľa zemného plynu, v ktorom akcionárske práva vykonáva ministerstvo.

Ďalší členovia krízového štábu môžu byť prizvaní v závislosti od aktuálnej situácie – napr. zástupca prevádzkovateľa prenosovej sústavy pre prípad možnosti vzniku problémov so zabezpečením stability prenosovej sústavy.

Zasadnutie krízového štábu sa zvyčajne uskutočňuje na dennej báze, periodicitu je však možné prispôbiť aktuálnej potrebe.

Úlohou krízového štábu je predovšetkým koordinácia postupov na národnej úrovni, získavanie aktuálnych informácií o vývoji zásobovania plynom za uplynulý deň na základe informácií plynárenského dispečingu a prevádzkovateľov plynárenskej infraštruktúry, vyhodnotenie predpokladov o spotrebe a dostupných zdrojoch plynu na najbližšie obdobie, o uplatňovaní prípadných ďalších obmedzujúcich opatrení resp. ich odvolania. Výstupy z rokovania slúžia pre informovanie širokej verejnosti ako aj príslušných inštitúcií resp. orgánov na úrovni EÚ.

17. Postupy pre spoluprácu susediacich štátov

Spolupráca so susednými krajinami prebieha predovšetkým na úrovni prevádzkovateľov plynárenskej infraštruktúry – prepravnej siete. Znamená najmä operatívnu výmenu informácií ako aj koordináciu postupov v súvislosti s krízovou situáciou.

Pre oblasť výmeny informácií je to predovšetkým kontakt jednotlivých zodpovedných orgánov pre oblasť bezpečnosti dodávok plynu v rámci konzultačného procesu k preventívnym akčným plánom a núdzovým plánom a na európskej úrovni Koordinačná skupina pre plyn, ktorej činnosť upravuje nariadenie.

Kontaktná osoba: Ing. Ľubomír Čačaný, sekcia energetiky MH SR

Zoznam vydaných osvedčení na výstavbu energetického zariadenia v roku 2015

Číslo rozhodnutia Dátum	Žiadateľ	Fyzická osoba / členovia štatutárneho orgánu	Umiestnenie zariadenia	Charakteristika zariadenia	Tepelný výkon (MW)	Elektrický výkon (MW)
14533/2015 -4100- 13949 01.04.2015	CPP Zemplín, s.r.o., Priemyselná 720, 072 22 Strážske, IČO 46 358 480	konateľ spoločnosti - Ing. Martin Bartoš	Kataster obce Strážske	Biomasová tepláreň	87	40
17070/2015 -4100- 25330 22.05.2015	eustream, a.s., Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, IČO 35 910 712	predseda predstavenstva: Ing. Tomáš Mareček, podpredseda predstavenstva: Ing. Robert Hančák, členovia predstavenstva: Ing. Miroslav Bodnár, Mgr. Kamil Peteraj, Ing. Jan Mašinda	Kataster obce Ardovo	Pripojenie distribučnej siete k prepravnej sieti		
20571/2015 -4100- 32467 15.07.2015	Západoslovenská distribučná, a.s. Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 361 520	predseda predstavenstva: Ing. Andrej Juris podpredseda: Ing. Luboš Majdán členovia predstavenstva: Ing. Jozef Voštinár Ing. Marian Kapec člen: Ing. Peter Palmaj	Nižná, Veľké Kostoľany	Úprava 110 kV vedení v súvislosti s pripojením EBO V2 do DS		
21529/2015 -4100- 35384 27.07.2015	Západoslovenská distribučná, a.s. Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 361 520	predseda predstavenstva: Ing. Andrej Juris podpredseda: Ing. Luboš Majdán členovia predstavenstva: Ing. Jozef Voštinár Ing. Marian Kapec člen: Ing. Peter Palmaj	Bratislava - Dúbravka	Výstavba energetického zariadenia VVN_ Výmena transformátora T101 v ES Podvornice		

22871/2015 -4100- 39135 04..09.2015	Západoslovenská distribučná, a.s. Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 361 520	predseda predstavenstva: Ing. Andrej Juris podpredseda: Ing. Luboš Majdán členovia predstavenstva: Ing. Jozef Voštinár Ing. Marian Kapec člen: Ing. Peter Palmaj	Nižná, Veľké Kostoľany, Dolný Lopašov, Dubovany, Veselé, Rakovice, Borovce, Trebatice, Krakovany, Ostrov, Očkov, Podolie, Častkovce, Čachtice, Nové Mesto nad Váhom, Radošovce a Jaslovské Bohunice	Výstavba energetického zariadenia VVN Zdvojenie vedenia V8853 na V8508/8855/8504 smer ES Bošáca a výmena fázových vodičov na V8853 (Bošáca - A1) v úseku od p. b. 75 po p. b. 84		
21530/2015 -4100- 39990 08.09.2015	EUCAL, s.r.o., Dolné Rudiny 8515/45, 010 01 Žilina, IČO 36 000 396	predseda predstavenstva Ing. Ladislav Koch, člen predstavenstva Daniel Takáč, MBA člen predstavenstva Ing. František Hazala	Košice – Juh	Náhrada technológie TEKO I za plynové motory s celkovým inštalovaným výkonom max. 4 x 10,5 MWe v areáli Teplárne Košice	42	42
23652/2015 -4100- 41274 17.09.2015	Západoslovenská distribučná, a.s. Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 361 520	predseda predstavenstva: Ing. Andrej Juris podpredseda: Ing. Luboš Majdán členovia predstavenstva: Ing. Jozef Voštinár Ing. Marian Kapec člen: Ing. Peter Palmaj	Orechová Potôň Michal na Ostrove	Výstavba energetického zariadenia VVN - Rekonštrukcia vedenia 2x110 kV č. 8876/8877		

24313/2015 -4100- 43925 01.10.2015	Západoslovenská distribučná, a.s. Čulenova 6, 816 47 Bratislava, IČO 36 361 520	predseda predstavenstva: Ing. Andrej Juris podpredseda: Ing. Luboš Majdán členovia predstavenstva: Ing. Jozef Voštinár Ing. Marian Kapec člen: Ing. Peter Palmaj	Križovaný nad Dudváhom, Šúrovce, Vlčkovce, Sereď, Dolná Streda, Váhovce, Kajal a Kráľová nad Váhom	Výmena stožiarov, vodičov a zemného lana vedenia V8771, Križovany - Kráľová		
23650/2015 -4100- 45890 07.10.2015	eustream, a.s., Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, IČO 35 910 712	predseda predstavenstva Ing. Tomáš Mareček, podpredseda predstavenstva Ing. Robert Hančák, členovia predstavenstva Ing. Miroslav Bodnár, Mgr. Kamil Peteraj a Ing. Mirek Topolánek	Ruská	Prepoj DN700 vysokotlakových plynovodov v areáli HPS Ruská		
24928/2015 -4110- 52303 09.11.2015	Slovenská elektrizačná prenosová sústava, a.s., Mlynské nivy 59/A, 824 84 Bratislava, IČO 35 829 141	predseda predstavenstva Ing. Miroslav Stejskal, podpredseda predstavenstva Ing. Michal Pokorný,	Katastrálne územia Trenčianskeho, Banskobystrického a Trnavského kraja	Výstavba 2x400 kV vedenia medzi rozvodňou R400 kV H. Ždaňa a lokalitou Oslany		
26696/2015 -4100- 57219 01.12.2015	Hydro Company s.r.o., Ladomerská Vieska 1030, 965 01 Ladomerská Vieska, IČO 47 502 011	konateľ spoločnosti Branislav Duboš	Rieka Hron, rkm 130,1370 v Banskobystrickom kraji, okres a katastrálne územie Žiar nad Hronom	Výstavba malej vodnej elektrárne		1,65

Kontaktná osoba: Ing. Jaroslav Javorka, sekcia energetiky MH SR

Vydavateľ: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava 212,
tel. ústredňa 0421-2-4854 1111, fax - podateľňa 0421-2-4333 7827

Redakcia: predsedníčka Mgr. Miriam Žiaková, tajomníčka Mgr. Dagmar Zmeková, právna ochrana
JUDr. Jozef Gaisbacher, PhD., jazyková korektúra Mgr. Michal Dzurjanin, redaktor Mgr. Jakub
Pastier, grafická úprava Stanislav Pálka.

Vychádza: podľa potrieb ministerstva, 3 až 5 častok do roka

Tlač: Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, Mierová 19, 827 15 Bratislava 212

Expedícia: podľa rozdeľovníka Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky.

Registračné číslo MK SR: 1514/1996 zo dňa 2. 8. 1998